

Helsinki

Talouden ja toiminnan seuranta- raportti

3 | 2019

Julkaisija Helsingin kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportti 3/2019
Nimike Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2019:40
Sarja ISBN 978-952-331-671-3 (painettu julkaisu)
SBN 978-952-331-672-0 (verkkojulkaisu)
ISSN-L 2242-4504
ISSN 2242-4504 (painettu julkaisu)
ISSN 2323-8135 (verkkojulkaisu)

Toimittaja Jenni Torkkola
Taitto Nina Weurlander
Jakelu Jenni Torkkola, puh. (09) 310 22564, jenni.torkkola@hel.fi

Sisällys

Yhteenveto ja tulos- ja rahoituslaskelma	4	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	
Väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingissä tammi-syyskuussa 2019	8	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	44
Työllisyys vuoden 2019 syyskuussa	9	Kaupunkiympäristön toimiala	
Helsingin palveluksessa olevan henkilöstön määrä ja saatavuus	11	Kaupunkiympäristön toimiala	54
Rakentaminen Helsingissä vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä	14	Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos	58
Verotulot	18	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	
Maksuvalmius	21	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	70
Antolainat	22	Sosiaali- ja terveystoimiala	
Ottolainat	23	Sosiaali- ja terveystoimiala	78
Keskushallinto		Investoinnit	
Keskushallinto	27	Investoinnit	88
Palvelukeskusliikelaitos	29	Liite	
Työterveysliikelaitos	30	Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 kaupunkitason mittarit	94
Taloushallintopalveluliikelaitos	31		
Rakentamispalveluliikelaitos	32		

Yhteenveto ja tulos- ja rahoituslaskelma

Vuoden 2019 talousarvion kolmannen toteutumisen mukaan kaupungin talous kokonaisuutena toteutuu hieman talousarviota heikompana. Verotulojen arvioidaan jäävän 114 milj. euroa (edellinen ennuste 89 milj. euroa) alle talousarvion. Verotuloja ennustetaan kertyvän vuonna 2019 ainoastaan 47 milj. euroa vuoden 2018 kertymää enemmän, joten verotulojen kasvu vuodesta 2018 on vain 1,4 prosenttia. Heikennys verotilitysennusteeseen on seurausta erityisesti vuoden alusta voimaan tulleesta verohallinnon verokortti uudistuksesta sekä tulorekisterin ilmoitusongelmista, jotka siirtävät verotilityksiä vuodelle 2020. Lisäksi myös yhteisöveron tilitysten ennakoidaan toteutuvan talousarviota matalammalla tasolla.

Ennusteen mukaan toimintamenot olisivat ylittymässä 58 milj. eurolla (edellinen ennuste 52 milj. euroa). Toimintamenojen kokonaisylitystä pienentää kirjainpidollisesti kaupungin eläkevastuuvarauksen kertaluonteinen purkaminen noin 24 milj. eurolla keväällä päivitettyjen eläkevastuulaskelmien mukaiseksi. Toimintatulojen ennakoidaan toteutuvan 97 milj. euroa (edellinen ennuste 35 milj. euroa), mikä johtuu kuitenkin suurelta osin vuodelle 2019 kohdistuvista talousarviota merkittävästi korkeammista maan ja rakennusten myyntituloista. Toimintatulojen kasvun seurauksena toimintakate olisi toteutumassa 39 milj. euroa talousarviota parempana.

Valtionosuustulojen ennakoidaan toteutuvan 35 milj. euroa talousarviota parempana (edellinen ennuste 7 milj. euroa). Tämä on seurausta maan hallituksen 17.9 budjettiriihen yhteydessä tekemästä päätöksestä, jossa eräitä kertaluonteisia valtionosuustilityksiä aikaistettiin maksettavaksi vuodelta 2020 vuoden 2019 puolelle. Myös rahoitustulojen ennakoidaan toteutuvan 32 milj. euroa talousarviota parempana.

Edellä mainittujen yhteisvaikutuksena vuosikatteen ennakoivaan jäävän 8 milj. euroa alle talousarvion. Kun poistot toteutuvat talousarviota matalampana, on ennusteen mukainen tilikauden tulos 19 milj. euroa talousarviota parempi ollen 302 milj. euroa.

Kaupungin talouden pidemmän aikavälin kehityksen kannalta erityisen huolestuttavaa on toimintamenojen kasvu. Lautakunnilta ja toimialoilta edellytetään toimenpiteitä myös loppuvuonna ennustettujen määrärahaylitysten välttämiseksi ja erityisesti toimintojen tehostamista vuoden 2020 talousarvion puitteisiin.

Keskushallinnon menot alittavat talousarvion 27,4 milj. eurolla. Keskeinen muutos talousarvioon nähdessä on se, että keskitetysti varattua koko kaupungin eläkevastuuvarausta on purettu 30.6.2019 välitilinpäätöksessä 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelmien mukaiseksi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla menoja ennustetaan toteutuvan 12 milj. euroa yli talousarvion. Menoylitys johtuu kaupungin saamista käyttötarkeitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Kaupunkiympäristön toimialalla kaupunkirakenteen talousarviokohdan tuoja ennustetaan toteutuvan 515 milj. euroa, joka on 53,6 milj. euroa talousarviota enemmän. Tulojen arvioidaan kertyvän ennakoitua enemmän maanmyynneistä ja maanvuokrista sekä rakennusten ja osakehuoneistojen myynneistä. Menojen ennustetaan ylittävän 2,8 milj. euroa. Nettobudjetoidun rakennukset-talousarviokohdan toimintakate toteutuu ennusteen mukaan 13,8 milj. euroa talousarviota alempana kun menojen ennuste on 7,2 milj. euroa yli talousarvion ja tulot 6,6 milj. euroa alle talousarvion.

Nettobudjetoidun kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan sitovan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystalouden menoylityksen ennakoidaan olevan 5,5 miljoonaa euroa. Menoylityksestä 2,3 miljoonaa euroa on valtion perintöinä saatujen kuolinpesien varoista jaettu avustuksia. Valtion perintöinä saadut kuolinpesät kirjataan toimialan

tuloihin, joten toimialalle voidaan myöntää ns. teknistä ylitysoikeutta valtion perinnöistä myönnettyjen avustusten verran. Menoylityksestä 3,2 miljoonaa euroa johtuu lähinnä lastensuojelun ja vammaistyön kasvaneista kustannuksista.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin talousarviokohdan menojen arvioidaan ylittyvän 42,3 miljoonaa euroa.

Osallisuusrahastosta ei tulla ennusteen mukaan käyttämään vuonna 2019 varoja osallistuvan budjetoinnin projektien toteuttamiseen joutuksen osallistuvan budjetoinnin toimeenpanon aikataulumuutoksista.

Kaupungin kokonaisinvestointien toteumaennuste on 789 milj. euroa (edellinen ennuste 846 milj. euroa). Edellisenä vuonna investointien toteuma oli 625 milj. euroa. Investointien (ilman liikelaitoksia) toteumaennuste on 644 milj. euroa (edellinen ennuste 688 milj. euroa) eli 83 % käytettävissä olevista määrärahoista. Viime vuonna vastaava toteuma oli 516 milj. euroa. HKL:n investointeihin on talousarviossa varattu 156,1 milj. euroa, josta ennusteen mukaan käytetään 142,5 milj. euroa eli 91,3 %.

Ennusteen mukaan kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on toteutumassa 39 milj. euroa talousarviota heikompana ollen -122 milj. euroa. Lainoja lyhennetään suunnitelman mukaisesti, eikä vuonna 2019 tulla nostamaan uutta lainaa. Edellä todettu tarkoittaa kaupungin kassavarojen alenemista noin 100 milj. euroa talousarviota enemmän.

Helsingin kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (milj. €)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	3. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma							
Toimintatulot							
Myyntitulot	356	332	340	8		339	1
Maksutulot	227	211	225	14		226	-0
Tuet ja avustukset	45	41	46	5		42	4
Vuokratulot	367	387	378	-8		377	1
Muut toimintatulot	160	139	193	54		141	53
Toimintatulot yhteensä	1 155	1 110	1 182	72		1 125	58
Valmistus omaan käyttöön	163	140	165	25		161	4
Yhteensä	1 318	1 250	1 348	97		1 286	62
Toimintamenot							
Palkat	-1 372	-1 414	-1 398	17		-1 408	10
Henkilösivumeno	-389	-399	-368	30		-343	-25
Palvelujen ostot	-1 773	-1 868	-1 982	-114	-19	-1 991	9
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-207	-198	-210	-12		-209	-1
Avustukset	-310	-326	-317	9		-315	-1
Vuokrat	-223	-241	-227	14		-228	1
Muut menot	-19	-19	-22	-2		-23	2
Toimintamenot	-4 293	-4 465	-4 524	-58	-19	-4 517	-7
Toimintakate	-2 975	-3 215	-3 176	39	-19	-3 232	56
Verotulot	3 417	3 578	3 464	-114		3 489	-25
Valtionosuudet	197	196	231	35		202	28
Yhteensä	3 614	3 774	3 695	-79		3 691	3
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	78	77	76	-1		76	0
Muut rahoitustulot	53	43	72	29		72	0
Korkomenot	-17	-20	-17	3		-18	1
Muut rahoitusmenot	-1	-2	-1	1		-2	1
Yhteensä	113	98	131	32		128	3
Vuosikate	752	658	649	-8	-19	588	61
Poistot	-347	-374	-347	28		-358	11
Satunnaiset erät	-18						
Tilikauden tulos	387	283	302	19	-19	230	72
Poistoeron muutos	-1	3	-1	-4		-1	0
Varausten muutos	1	-5	-0	4		-0	
Rahastojen muutos	20	3	8	4	7	9	-1
Yhteensä	20	2	7	5	7	8	-1
Tilikauden yli-/alijäämä	407	285	309	24	-12	238	71

Helsingin kaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (milj. €)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	3. Ennuste	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Rahoituslaskelma							
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Vuosikate	752	658	649	-8	-19	588	61
Satunnaiset erät	-18						
Tulorahoituksen korjaukset	-107	-96	-193	-97		-144	-49
Toiminnan rahavirta	626	562	456	-106	-19	444	12
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-625	-784	-789	-5	-170	-846	57
Rahoitusosuudet investointimenoihin	12	25	17	-8		17	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	138	115	195	80		116	78
Investoinnin rahavirta	-475	-645	-578	67	-170	-713	135
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	151	-83	-122	-39	-189	-269	147
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainauksen muutokset	-50	-89	-52	36	-29	-37	-15
Antolainasaamisten lisäykset	-120	-167	-129	38	-29	-117	-13
Antolainasaamisten vähennykset	70	78	77	-2		79	-3
Lainakannan muutokset	-106	15	-87	-101		-100	14
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		115		-115			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-106	-100	-87	14		-100	14
Lyhytaikaisten lainojen muutos							
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset	-70	-1	-0	1		-0	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-226	-75	-139	-64	-29	-137	-2
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-75	-158	-261	-103	-218	-406	146

Väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingissä tammi-syyskuussa 2019

Vuodenvaihteessa 2018/2019 Helsingissä asui vakituisesti 648 042 asukasta. Syyskuun loppuun mennessä on asukasmäärä ennakkotietojen mukaan lisääntynyt 4 782 henkeä. Edellisvuonna samaan aikaan kirjattiin lisäystä 5 872 henkeä. Espoon ja Vantaan väestönkasvu oli yhteensä 8 713 henkeä.

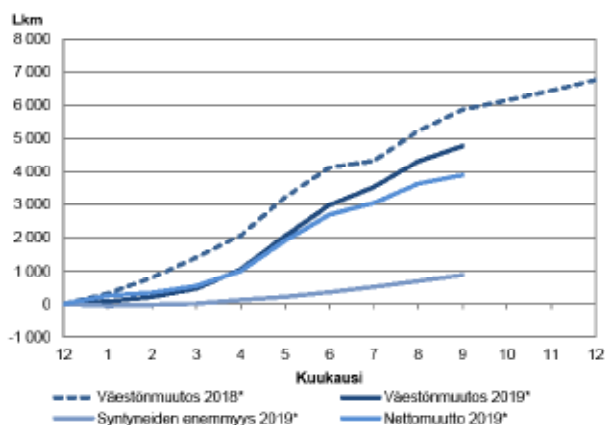
Syntyneitä oli 125 ja kuolleita 57 edellisvuotta vähemmän. Syntyneiden enemmisyys, 884 henkeä, oli 68 henkeä pienempi kuin vastaavana ajanjaksona vuosi sitten.

Helsinkiin muutti 811 henkeä vähemmän tammi-syyskuussa 2019 kuin edellisvuonna samaan aikaan ja Helsingistä muutti pois 207 henkeä enemmän. Tulomuutto kotimaasta vähentyi 735 henkeä

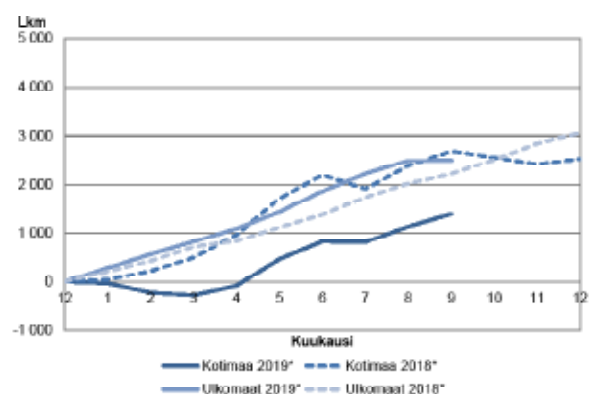
ja lähtömuutto muualle Suomeen kasvoi 557 henkeä edelliseen vuoteen verrattuna. Tammi-syyskuussa kirjattiin kotimaista muuttovoittoa 1 400 henkeä, jolloin kotimaan nettomuutto on 1 292 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tulomuutto ulkomailta oli lähes saman suuruista ja lähtömuutto ulkomaille vähentyi viime vuoteen verrattuna. Ulkomailta saatiin muuttovoittoa 2 502, mikä oli 274 henkeä enemmän kuin tammi-syyskuussa 2018.

Kokonaisuudessaan Helsingin muuttovoitto oli nyt 3 902 henkeä, kun edellisvuoden tammi-syyskuussa 2018 se oli 4 920 henkeä. Lisäksi väkilukua korjattiin neljällä hengellä.

Ennakkotiedot vuosien 2018 ja 2019 väestönmuutosten kertymästä

Ennakkotiedot vuosien 2018 ja 2019 nettomuuton kertymästä

Työllisyys vuoden 2019 syyskuussa

Vuoden 2019 kolmannella vuosineljänneksellä Helsingissä oli 449 200 työpaikkaa. Määrä oli 2,3 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Koko pääkaupunkiseudulla työpaikkamäärä kasvoi prosentilla vuoden takaisesta.

Vuoden 2019 heinä-syyskuussa Helsingin työllisyysaste oli 74,6 prosenttia, mikä oli 1,0 prosenttiyksikköä edellisvuotta korkeampi. Työllisyys- ja työpaikkatiedot perustuvat Tilastokeskuksen työvoimatutkimukseen ja ovat Helsingin osalta luonteeltaan suuntaa-antavia. Työllisyysaste on liukuva vuosikeskiarvo.

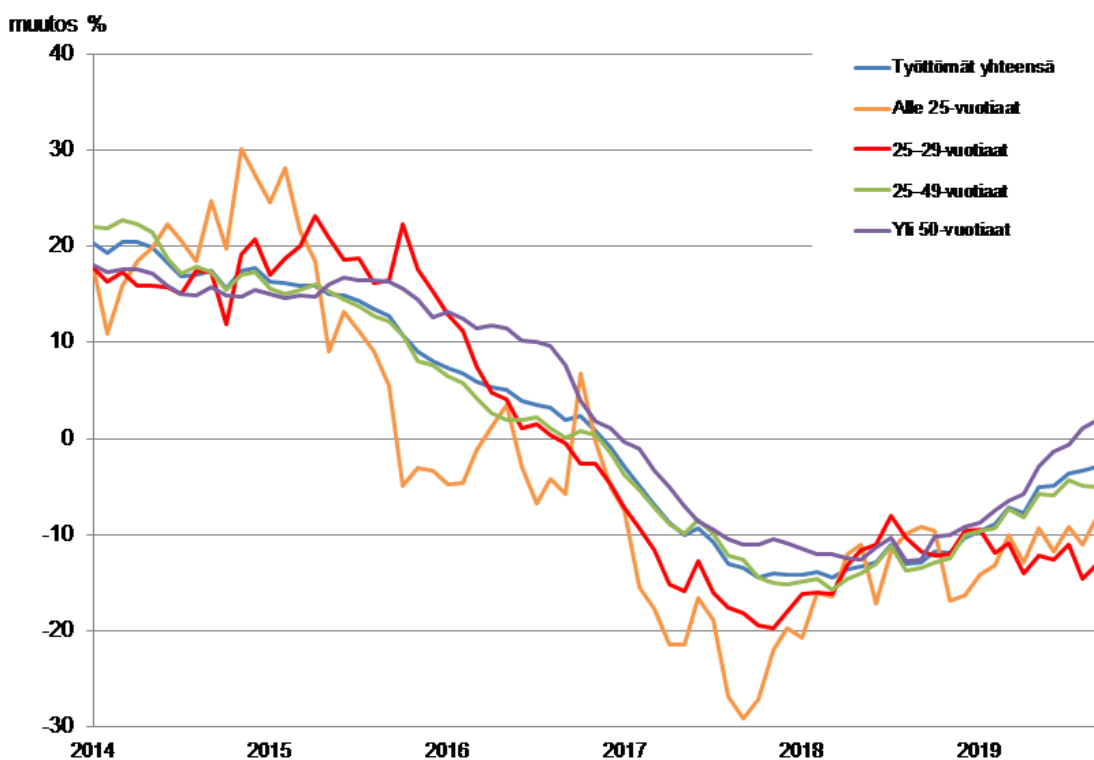
Työ- ja elinkeinoministeriön tietojen mukaan Helsingin työttömyysaste oli syyskuun 2019 lopussa 8,8 %. Pääkaupunkiseudulla työttömyysaste oli 8,4 %, Helsingin seudulla 8,0 % ja koko maassa 8,6 %. Työttömien työnhakijoiden määrän vähentyminen on hidastunut ja syyskuussa 2019 työttömiä oli 3 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Koko maan tasolla työttömien määrä oli niin ikään 3 % pienempi kuin vuosi sitten.

Työttömien määrä pieneni Helsingissä eniten nuorissa ikäryhmissä. Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä laski 8 % ja 25–29-vuotiaiden 13 % vuoden takaisesta. Työttömien ulkomaan kansalaisten määrä pieneni 6 %. Yli 50-vuotiaiden työttömyys kääntyi nousuun loppukesästä ja syyskuussa määrä oli 2 % korkeampi kuin vuotta aiemmin. Keskiasteen tutkinnon suorittaneiden työttömien määrä pieneni 4 %, mutta ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömien määrä kasvoi 2 %:lla vuoden takaisesta.

Vuoden 2019 syyskuussa pitkäaikaistyöttömiä oli Helsingissä 11 054, mikä oli vain prosentin vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista Helsingin työttömistä on noussut 35 prosenttiin.

Työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoitettuja avoimia työpaikkoja oli Helsingissä syyskuun lopussa 11 054, mikä oli 21 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Työmarkkinoilla näkyy kohtaanto-ongelmaa. Työpaikkoja oli avoinna runsaasti etenkin postinkantajille ja -lajittelijoille, myyjille ja myyntiedustajille, ravintola- ja keittiöalan työntekijöille, talonrakentajille sekä siivous- ja hoiva-alan työntekijöille.

Työttömien määrän muutos (%) edellisen vuoden vastaavasta kuukaudesta Helsingissä ikäryhmittäin 2014–2019/9 (TEM)

Helsingin työttömät ja avoimet työpaikat vuosina 2007–2019/3 (TEM, työnvälitystilasto)

Vuosi Kuukausi	Työttömyysaste, %	Työttömiä yhteensä	Pitkäaikais- työttömät	Alle 25-vuotiaat	Avoimet työpaikat
2007	6,8	20 632	5 427	1 307	7 239
2008	6,0	18 090	3 800	1 221	6 005
2009	7,6	23 575	3 392	2 245	3 775
2010	8,0	25 074	5 014	2 155	4 109
2011	7,5	23 664	5 273	2 117	5 471
2012	7,8	24 699	5 678	2 288	5 606
2013	9,4	30 125	7 107	2 923	5 497
2014	11,0	35 641	10 670	3 525	5 704
2015	12,3	40 439	15 058	3 888	6 235
2016	12,6	41 948	18 058	3 796	6 749
2017	11,2	37 675	12 799	3 030	6 809
2018					
I	10,3	34 825	12 382	2 741	9 962
II	10,0	33 974	12 066	2 654	10 559
III	9,6	32 669	11 700	2 531	10 084
IV	9,4	32 072	11 487	2 511	8 900
V	9,4	31 944	11 251	2 485	8 415
VI	10,4	35 434	11 314	3 135	7 364
VII	10,9	37 120	11 306	3 393	8 080
VIII	9,6	32 797	10 922	2 679	9 283
IX	9,2	31 249	10 656	2 343	9 156
X	8,9	30 445	10 615	2 280	8 589
XI	8,8	29 930	10 498	2 102	8 117
XII	9,3	31 830	10 613	2 370	7 811
keskiarvo	9,6	32 857	11 234	2 602	8 860
2019					
I	9,1	31 458	10 581	2 353	11 610
II	9,0	30 929	10 384	2 306	13 412
III	8,8	30 299	10 270	2 278	12 778
IV	8,6	29 600	10 207	2 188	9 564
V	8,8	30 318	10 239	2 253	9 178
VI	9,7	33 679	10 514	2 767	8 095
VII	10,4	35 774	10 719	3 082	8 776
VIII	9,2	31 711	10 560	2 385	10 800
IX	8,8	30 355	10 507	2 154	11 054

Helsingin palveluksessa olevan henkilöstön määrä ja henkilöstön saatavuus

Kaupungin työntekijöiden määrä nousi 48 henkilöllä edellisen vuoden syyskuun lopun tilanteeseen verrattuna. Kaupungin palveluksessa oli syyskuun 2019 lopussa 37 370 päätoimista henkilöä (ilman työllistettyjä), joista vakinaisia 30 258 ja määräaikaista 7 112. Työllistämistuella palkattuja henkilöitä oli 654. Kaupungin kokonaistyöntekijämäärän pientä nousua vuodentakaiseen selittää edelleen jatkunut avointen vakanssien täyttäminen mm. kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialoilla. Samanaikaisesti sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstömäärässä on tapahtunut huomattava vähentyminen johtuen mm. organisatorisista muutoksista ja liikkeenluovutuksista.

Kaupunginkanslian henkilöstömäärän kasvussa näkyy erilaiset sijaisuudet ja projektitehtävät. Avoimille vakansseja on täytetty 1.1.2019 uudistuneelle viestintäosastolle. Kaupunkitasoiset työsuojeluvalluudet on siirretty Kansliaan ja tietosuoja-asioiden osaamista on vahvistettu. Lisäksi digitalisaatio-ohjelman myötä Kansliaan on tullut uusia tehtäviä.

Palvelukeskuksen henkilöstö on pienentynyt johtuen kasvatuksen ja koulutuksen sekä sosiaali- ja terveystoimialan kilpailutuksista seuranneista liikkeenluovutuksista. Suurin osa liikkeenluovutuksen kohteena olevista henkilöistä sijoittuivat Palvelukeskuksen avoimiin tehtäviin. Lisäksi Palvelukeskuksen logistiikkakeskuksen operatiivinen ja hallinnollinen toiminto siirtyi osaksi Staraa 1.12.2018 alkaen.

Staran henkilöstömäärässä on pientä vähennystä vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna. Eläköityneiden tilalle ei ole aina palkattu uutta henkilöstöä. Henkilöstöresurssien tehokas yhteiskäyttö ja prosessien tehostaminen ovat toimenpiteitä, joilla hyödynnetään nykyisiä henkilöstöresursseja ja henkilöstön osaamista kasvatetaan sekä otetaan laajemmin käyttöön. Työnjohtotehtävissä ja rakentamisen projektinjohtotehtävissä on ollut havaittavissa haasteita henkilöstön saatavuuden kanssa.

Taloushallintopalveluliikelaitoksen henkilöstömäärän kasvuun on vaikuttanut määräaikaisten henkilöstön lisätarve palkkahallinnon palveluissa, lisäksi Helsingin Satama Oy:stä on siirtynyt henkilöstöä Taloushallintopalvelukeskukseen.

Työterveys Helsingin henkilöstömäärässä on pieni vaihtelu jatkuvaa. Saatavuusongelmien vuoksi lääkäreiresurssia ostetaan myös vuokratyövoimana. Vuosittaiset vuokralääkärikustannukset aiheuttavat merkittävän kustannuserän Työterveys Helsingille. Avoimia vakansseja on saatu osin täytettyä, ja lisäksi on rekrytoitu määräaikaista työvoimaa asiakastarpeeseen vastaamiseksi. Erityisen ongelmallista on työterveyshuollon erikoislääkäreiden rekrytointi.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstömäärä on kasvanut asiakasmäärän kasvusta johtuen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuustilanne on edelleen heikentynyt, ja on osittain jopa kriittinen sekä suomen- että ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa. Vuokratyövoiman käyttö varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt, koska sillä on myös korvattu henkilöstön saatavuuteen liittyvää vajetta. Seure Henkilöstöpalvelut Oy:stä on toimitettu suomenkieliseen varhaiskasvatukseen elokuusta 2019 lähtien keskimäärin 284 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa jokaisena arkipäivänä. Elokuun 2019 tilausmäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta 52 %. Tämän lisäksi Seuresta on tilattu varhaiskasvatukseen 53 suomenkielistä ja 15 ruotsinkielistä varhaiskasvatuksen lastenhoitajan varahenkilöä ajalle 13.8.2019–29.5.2020.

Kaupunkiympäristön toimialan vakanssien täyttöaste on pysynyt samalla tasolla ja henkilöstömäärä on saatu lähemmäksi tavoitetasoa. Henkilöstömäärän kasvu on suuntautunut lähinnä palvelut ja luvut sekä maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuuksiin. Saatavuushaasteet rakennusvalvonnan, rakennuttamisen ja kaavoituksen asiantuntijatehtävissä johtuvat mm. haastavasta työmarkkinatilanteesta, osajapulasta ja palkkakilpailukyvästä. Osavan henkilöstön saatavuus- ja rekrytointihaasteet eivät johdu ainoastaan rakennuslalla pitkään jatkuneesta noususuhdanteesta, vaan myös kasvavan ja kehittyvän kaupungin tarpeisiin vastaamisesta (kaavoituksesta uudis- ja korjausrakentamiseen). Korkeasuhdanne on nostanut myös rakennusalan palkkoja, jotka kehittyvät keskimääräistä nopeammin.

Henkilöstökasvu Liikennelaitoksella on maltillista. Kasvun on mahdollistanut henkilöstöressurssien suunnitelmallinen ja tehokas käyttö, ja se selittyy metrojunan- ja raitiovaunukuljettajien määrän kasvuna lisääntyneiden ajovuorojen johdosta. Lisäksi infra- ja kalustoyksikössä on käynnistynyt kaupunkistrategian kannalta merkittäviä projekteja. Infran ja kaluston projektinjohto- ja kehittämistehtäviin on ollut haasteita rekrytoida henkilöstöä.

Pelastuslaitoksella henkilöstömäärä on kasvanut vuoden takaisesta, mutta saatavuushaasteita on etenkin palomies-ensihoitajissa ja palotarkastajissa. Palkkakilpailukyky on ensisijainen syy, mutta pelastajapuolella haasteita aiheuttaa myös Helsingin laajemmat osaamisvaatimukset muuhun Suomeen nähden.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan henkilöstömäärä kasvoi hiukan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Oodin työtehtävien hoitamista varten perustettiin 10 uutta vakanssia. Lisäksi toimialan digiohjelman toteuttamiseen palkattiin määräaikaista projektihenkilöstöä. Henkilöstömäärän muutoksia selittää myös se, että toimialan tietyissä tehtäväryhmissä on säännöllistä vaihtuvuutta johtuen mm. henkilöstön ikärakenteesta ja palkkatasosta.

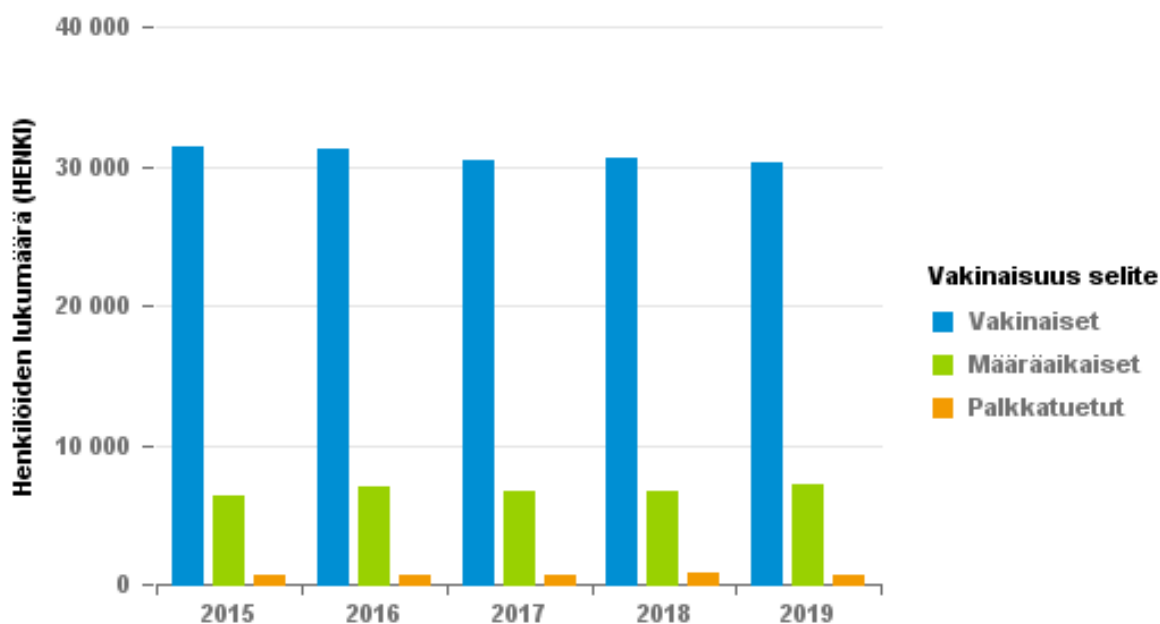
Sosiaali- ja terveystoimialalla henkilöstömäärän vähennyksestä suurin osa selittyy liikkeenluovutuksilla (7.1.2019 päivystys ja välinehuolto HUS:ille, 1.1.2019 talous- ja velkaneuvonta valtiolle), joiden myötä henkilöstömäärä väheni noin 600 hengellä. Päivystyssiirron seurauksena myös kesälomasijaisten tarve on vähentynyt sosiaali- ja terveystoimessa.

Muu henkilöstömäärän vähentyminen johtuu henkilöstön saatavuuden heikkenemisestä niin vakituisiin tehtäviin kuin sijaisuuksiin sekä rekrytointien viivästyttämisestä kustannuspaineiden hillitsemiseksi. Keskeisten ammattiryhmien (lääkärit, sosiaalityöntekijät ja kotihoidon henkilöstö) saatavuus on entisestään vaikeutunut näkyen hakijamäärien merkittävänä vähentymisenä. Henkilöstön saatavuuden edistämiseksi sosiaalityön palkkoja on korotettu järjestelyerin 1.1.2019 ja 1.9.2019. Lääkäreiden osalta on käynnistetty hanke lääkäreiden saatavuuden ja pysyvyyden edistämiseksi, ja hoitohenkilöstön saatavuutta edistetään kehittämällä maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien polkuja suomalaiseen työelämään sekä käynnistämällä uusia työvoimapolliittisia oppisopimuskoulutuksia lähihoitajille.

Palkkojen kehitys

Syyskuun 2019 loppuun mennessä toimialojen, liikelaitosten ja virastojen palkkoja (ilman työllistettyjen palkkoja) on maksettu yli 1 087 milj. euroa. Summa on noussut 3 % edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Nousu selittyy mm. tammikuussa maksettulla kertaerällä, palkkojen yleiskorotuksilla ja toimialauudistuksesta johtuvasta, edelleen jatkuvasta palkkojen harmonisoinnista.

Henkilöstömäärän kehitys 2015–2019, vertailuajankohta ao. vuoden syyskuun loppu

Henkilöstömäärän jakauma, kesäkuu 2018 ja 2019

	Vakinaiset	Määräaikaiset	Palkkatuetut	Yhteensä ilman palkkautettuja	2018	Muutos 2019-2018
Keskushallinto						
Kaupunginkanslia	635	157	24	792	754	38
Palvelukeskus	1 345	71	36	1 416	1 457	-41
Rakentamispalvelu STARA	1 184	265	4	1 449	1 464	-15
Taloushallintopalvelu	350	61	8	411	385	26
Tarkastusvirasto	16	1		17	16	1
Työterveys Helsinki	141	30		171	162	9
Keskushallinto yhteensä	3 671	585	72	4 256	4 238	18
Toimialat						
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	10 755	3 093	102	13 848	13 196	652
Kaupunkiympäristön toimiala	3 301	295	12	3 596	3 491	105
Kulttuurin ja vapaaajan toimiala	1 576	312	113	1 888	1 864	24
Sosiaali- ja terveystoimiala	10 955	2 827	355	13 782	14 533	-751
Toimialat yhteensä	26 587	6 527	582	33 114	33 084	30
Kaikki yhteensä	30 258	7 112	654	37 370	37 322	48
Kaupunkiympäristön toimiala						
Muu kaupunkiympäristö	1 503	151	12	1 654	1 631	23
Liikennelaitos HKL	1 129	106		1 235	1 183	52
Pelastuslaitos	669	38		707	677	30

Rakentaminen Helsingissä vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä

Rakentamisen kokonaisvolyymi Helsingissä on kasvanut yhä vuoden kolmannen neljänneksen aikana uusiin huippulukemiin. Kokonaisuudessaan rakenteilla on asuin- ja toimitilarakentamisen (uustuotanto ja laajennukset) kerrosalana yhteensä 1,33 miljoonaa kerrosneliometriä.

Toimitilarakentamisen osalta rakenteilla olevan kerrosalan määrä on kasvanut koko vuoden. Kolmannella neljänneksellä myös myönnettyjä rakennuslupia on 20 prosenttia enemmän kuin viimeisen viiden vuoden vastaavilla kolmansilla neljänneksillä keskimäärin. Valmistuneiden toimitilojen ja aloitusten tuottamaa kerrosalaa tarkastellen on sen sijaan syntynyt kumpaakin 20 prosenttia vähemmän kuin vastaavilla neljänneksillä keskimäärin viimeisen viiden vuoden aikana. Toimitilarakentamisessa aloitettiin 58 873 k-m², myönnettiin lupia 55 980 k-m² ja valmistui 50 820 k-m².

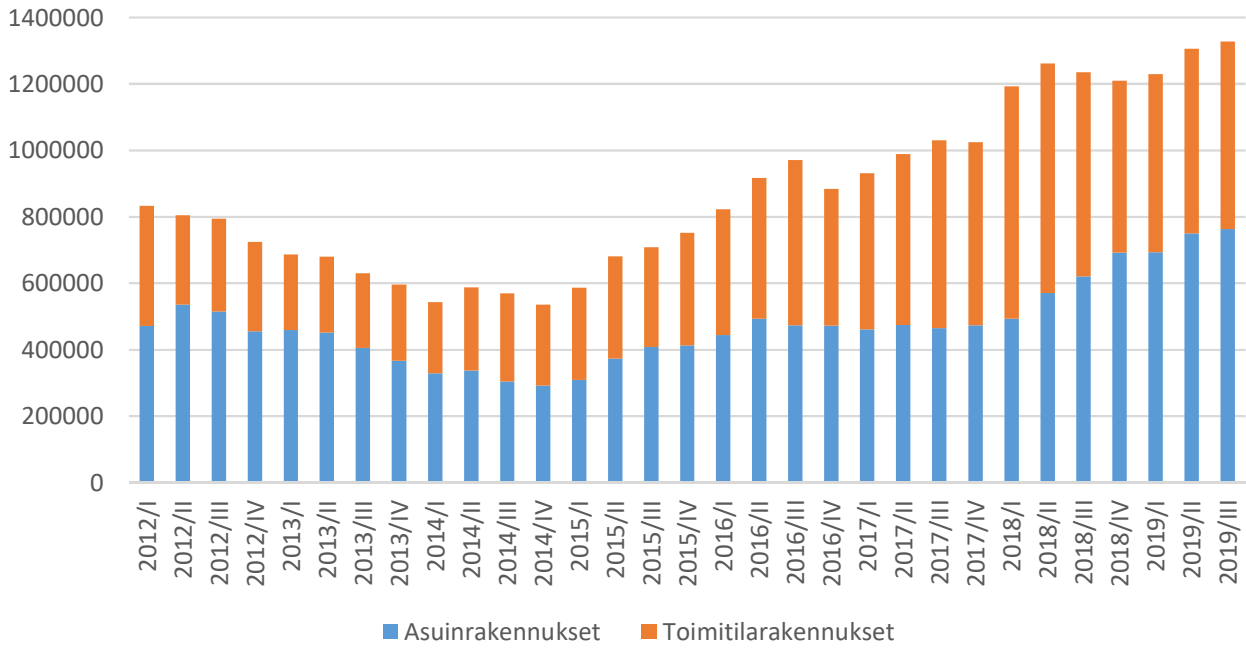
Asuntorakentamisessa (uustuotannossa ja laajennuksissa) rakenteilla olevien asuntojen kerrosalan määrä on kasvanut edelleen uusiin huippulukemiin. Valmistuneiden asuinrakennusten kerrosalaa on valmistunut (94 868 k-m²) ja aloitettu (109 225 k-m²) kumpaakin yli 10 prosenttia enemmän kuin vastaavilla kolmansilla neljänneksillä keskimäärin viimeisen viiden vuoden aikana. Myönnettyjen rakennuslupien

osalta kerrosala (55 804 k-m²) on puolestaan 40 prosenttia pienempi kuin viimeisen viiden vuoden aikana vastaavilla neljänneksillä keskimäärin.

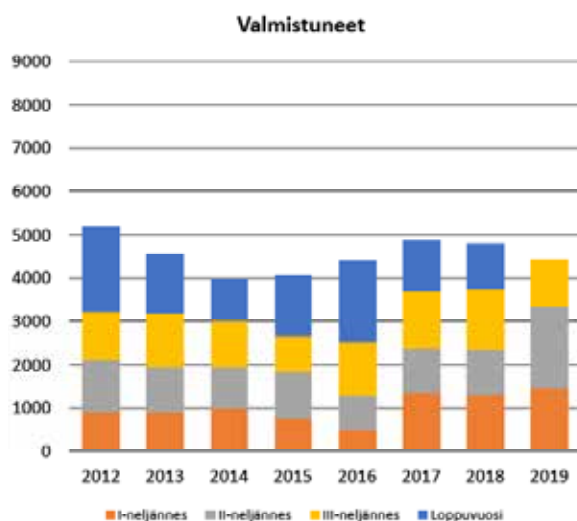
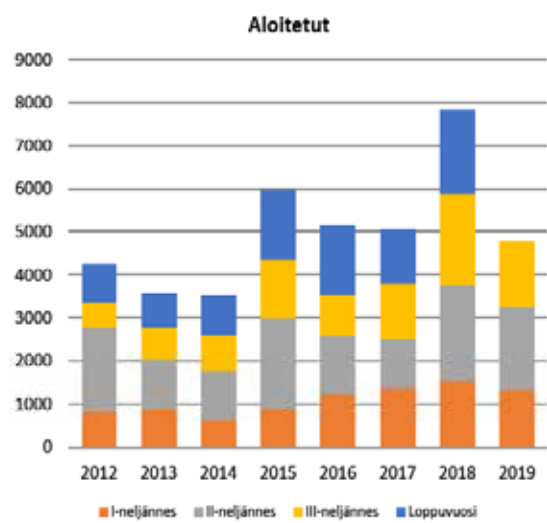
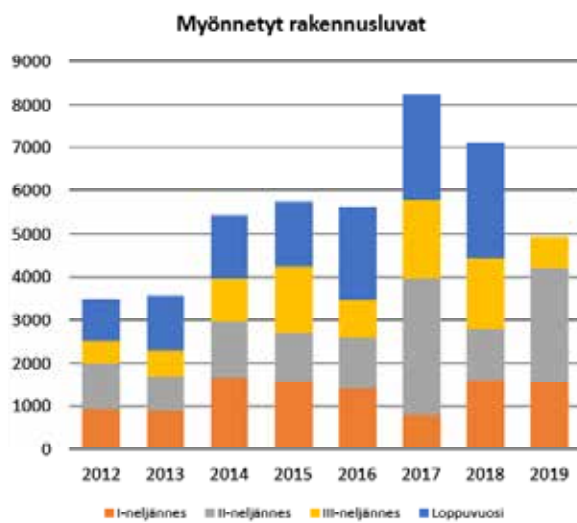
Asuntotuotannon osalta kolmannella neljänneksellä aloitettiin 1 507 asunnon rakentaminen, valmistui 1 068 asuntoa ja rakennuslupia myönnettiin 716 asunnon rakentamiseksi. Asuntotuotantoluvuissa on mukana uustuotannon ja laajennusten lisäksi käyttötarkoituksen muutokset. Vaikka muualla Suomessa rakentaminen on jo hiljenemässä, Helsingissä on edelleen aloitettu ja rakenteilla ennätysmäärä asuntoja. Myönnettyissä rakennusluvuissa on kuitenkin nähtävissä tasoittumista. Koko vuonna tähän mennessä on valmistunut 4 413 asuntoa, aloitettu 4 750 asuntoa ja myönnetty rakennuslupia 4 940 asunnolle.

Syyskuun lopussa oli rakenteilla 10 137 asuntoa uudistuotantona, laajennuksina ja käyttötarkoituksen muutoksina. Asuntorakentamisen taso on noussut yhä edelleen jo vuoden ajan ja on korkeammalla tasolla kuin Helsingissä on ollut vuosikymmeniin.

Rakenteilla oleva toimitila- ja asuinrakennusten kerrosala.

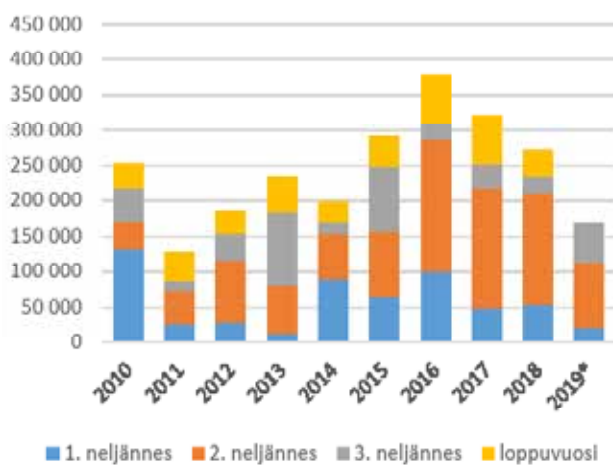

Myönnetyt rakennusluvut ja aloitetut ja valmistuneet asunnot vuosina 2012-2019 vuosineljänneksittäin (asuntojen lukumäärät)

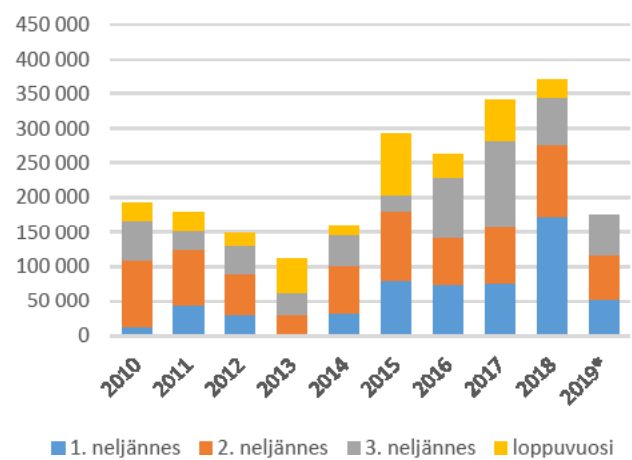

Myönnetyt rakennusluvut ja aloitetut ja valmistuneet toimitilat vuosina 2012-2019 vuosineljänneksittäin (toimitilojen kerrosneliömetrimäärät)

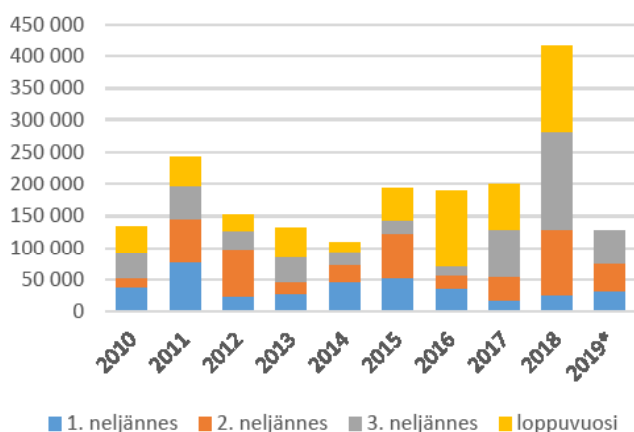
Myönnetyt rakennusluvut

Aloitetut rakennustyöt

Valmistuneet rakennustyöt

Verotulot

Verotuloja ennustetaan kertyvän vuonna 2019 yhteensä 3 464 milj. euroa eli 114 milj. euroa talousarviota (sekä 25 milj. euroa edellistä ennustetta) vähemmän. Vuoteen 2018 nähden verotuloja ennakoidaan kertyvän 47 milj. euroa eli 1,4 prosenttia enemmän. Heikennys verotilitysennusteeseen on seurausta erityisesti vuoden alusta voimaan tulleesta verohallinnon verokortti uudistuksesta sekä tulorekisterin ilmoitusongelmista, jotka siirtävät verotilityksiä vuodelle 2020. Lisäksi myös yhteisöveron tilitysten ennakoidaan toteutuvan talousarviota matalammalla tasolla.

Kunnallisveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2019 arvioidaan 2 600 milj. euroa (edellinen ennuste 2 625 milj. euroa). Kunnallisveron tilitysennuste on 0,8 prosenttia suurempi verrattuna vuoden 2018 kunnallisverotilitykseen.

Verohallinnon tekemien selvitysten perusteella suurin osa vuoden 2019 kunnallisveron kertymävajeesta johtuu verokortti uudistuksesta ja tulorekisterin ongelmat selittävät vain murto-osan (13%) vajeesta. Verokortti uudistuksessa on kyse siitä, että uudessa ennakkoperintämenettelyssä on luovuttu palkkakausi kohtaisista tulorajoista ja sivutulokorteista, jonka johdosta ennakonpidätykset on toimitettu alkuvuodesta huomattavasti aiempaa käytäntöä alhaisempina.

Verohallinnon laatiman selvityksen perusteella verokortti uudistuksesta johtuva kertymävaje alkaa korjaantua suurelta osin vasta joulukuussa tehtävissä ennakonpidätyksissä. Täten loppusyksyn aikana kertymävaje kasvaa edelleen kuukausittain, elleivät veronmaksajat korota laajasti veroprosenttejaan tai verokorttien vuosittaiset ansiorajat ylity laajasti. Tilityksissä korjausliike näkyisi siten suuremmassa määrin vasta tammikuussa. Lopullisesti vaje korjaantuu vasta verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen.

Valtakunnallisessa arvioissa vuoden 2019 ennakkoverojen kertymävajeeksi on uudistusten johdosta oletettu -600 milj. euroa. Verokortti uudistus on pysyvä muutos. Vaikka kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, niin oletus on, että verovuoden 2020 ennakkoverot

kertyvät taas samalla tavalla jättäen vuoden 2020 ennakot vastaavasti alemmalle tasolle.

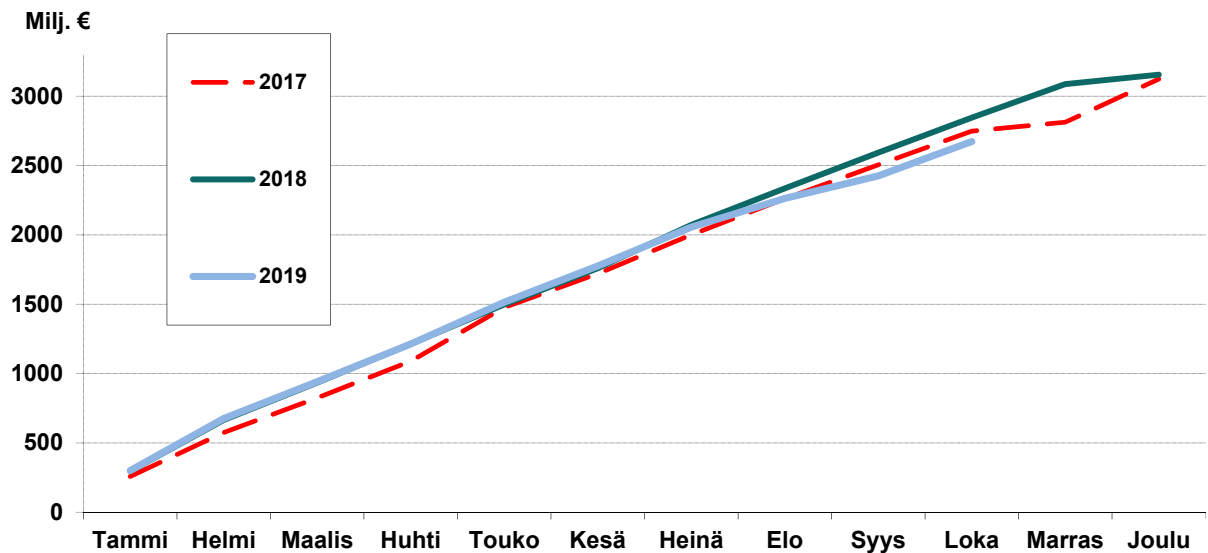
Yhteisöveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2019 arvioidaan 590 milj. euroa eli 40 milj. euroa talousarviota vähemmän. Vuoteen 2018 nähden verotuloja ennakoidaan kertyvän 15 milj. euroa eli 2,6 prosenttia enemmän. Ennusteen heikennys talousarviosta liittyy lähinnä vanhojen jo päättyneiden verovuosien oikaisuihin. Tämän lisäksi syksyn puolella myös kuluvan vuoden veroennakoiden kasvu on hidastunut alkuvuoden kuukausittaisiin kasvulukuihin nähden. Siten syy ennusteen heikkenemiseen on sekä kertymien aleneminen että myös verotettavan tulon kasvun hidastuminen.

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2019 arvioidaan 274 milj. euroa, joka on 4 milj. euroa talousarviota pienempi ja 12,7 milj. euroa (4,9 %) edellistä vuotta enemmän. Kiinteistöverotuoton noususta noin puolet johtuu kiinteistökannan kasvusta ja sitä kautta veropohjan ennakoidusta noususta. Toinen puoli kasvusta on seurausta korkeimman hallinto-oikeuden 29.3.2018 vuosikirjapäätöksestä, joka muuttaa kiinteistöveroon liittyvää oikeuskäytäntöä niin sanotuissa kaksitasokaavakiinteistöissä, joita Helsingissä on kantakaupungin alueella. Jos maapohjaa käytetään suuremman rakennuksen rakennuspaikkana kuin asemakaavaan on merkitty, on se otettava huomioon kiinteistöverotuksen maapohjan verotusarvoa määriteltäessä.

Helsingin kaupunki on toimittanut Verohallinnolle vuoden 2019 verotusta varten kiinteistöissä toteutuneet kerrosalatiedot noin 1 500 kaksitasokaavakiinteistöistä, joissa toteutunut rakentaminen ylittää kaavaan merkityn rakennusoikeuden. Kaiken kaikkiaan Helsingissä on noin 35 000 verotettavaa kiinteistöä. Kaupunki edistää kiinteistöveron pohjana olevien tietojen tarkentamista ja päivittämistä, jotta verotus toteutuisi mahdollisimman oikeudenmukaisesti.

Seuraavissa taulukoissa esitetään vuoden 2019 kumulatiiviset kunnallisverojen ja yhteisöverojen kertymät aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Kunnallisveron ja yhteisöveron kumulatiivisten tilitysten kertymä

Kunnallisveron ja yhteisöveron kumulatiiviset tilitykset kuukausittain 2017–2019 (tilityskuukauden mukaan)

	Kunnallisvero			Yhteisövero			Yhteensä			
	2018 milj. €	2019 milj. €	Muutos %	2018 milj. €	2019 milj. €	Muutos %	2017 milj. €	2018 milj. €	2019 milj. €	Muutos %
Tammi	244,7	247,9	1,3	52,0	52,6	1,3	258,2	296,6	300,5	1,3
Helmi	517,9	516,4	-0,3	147,2	159,4	8,2	574,4	665,1	675,7	1,6
Maalis	741,3	736,2	-0,7	193,2	205,1	6,2	824,8	934,5	941,3	0,7
Huhti	976,6	965,7	-1,1	237,4	247,0	4,1	1089,2	1214,0	1212,8	-0,1
Touko	1223,8	1222,6	-0,1	274,4	291,5	6,3	1476,5	1498,2	1514,2	1,1
Kesä	1446,6	1441,5	-0,4	313,3	334,2	6,7	1720,4	1759,9	1775,8	0,9
Heinä	1701,0	1674,9	-1,5	371,2	380,9	2,6	2000,1	2072,2	2055,8	-0,8
Elo	1924,8	1838,5	-4,5	411,2	424,2	3,2	2260,9	2335,9	2262,7	-3,1
Syys	2137,1	1960,5	-8,3	455,7	465,1	2,1	2505,6	2592,9	2425,6	-6,4
Loka	2350,3	2172,1	-7,6	495,4	500,7	1,1	2747,9	2845,7	2672,8	-6,1
Marras	2561,8		-100,0	525,8		-100,0	2812,6	3087,6		-100,0
Joulu	2580,6		-100,0	574,7		-100,0	3123,7	3155,3		-100,0

Kunnallisveron ennakat kumulatiivinen 2017–2019 (tilityskuukauden mukaan)

	2017	Muutos	2018	Muutos	2019	Muutos
	Milj. €	%	Milj. €	%	Milj. €	%
Tammi	211,6	-8,2	240,5	13,7	242,1	0,7
Helmi	409,5	-2,6	439,2	7,3	428,8	-2,4
Maalis	620,0	-1,5	651,8	5,1	637,5	-2,2
Huhti	843,9	-0,4	877,4	4,0	857,8	-2,2
Touko	1081,1	-0,4	1119,1	3,5	1109,4	-0,9
Kesä	1295,1	0,0	1338,3	3,3	1325,0	-1,0
Heinä	1543,3	0,5	1590,1	3,0	1569,0	-1,3
Elo	1761,2	0,0	1811,6	2,9	1791,9	-1,1
Syys	1966,0	0,0	2020,6	2,8	2009,2	-0,6
Loka	2175,9	0,3	2229,6	2,5	2218,2	-0,5
Marras	2383,1	0,3	2441,2	2,4		
Joulu	2618,8	0,5	2665,6	1,8		

Yhteisöveron ennakat kumulatiivinen 2017–2019 (tilityskuukauden mukaan)

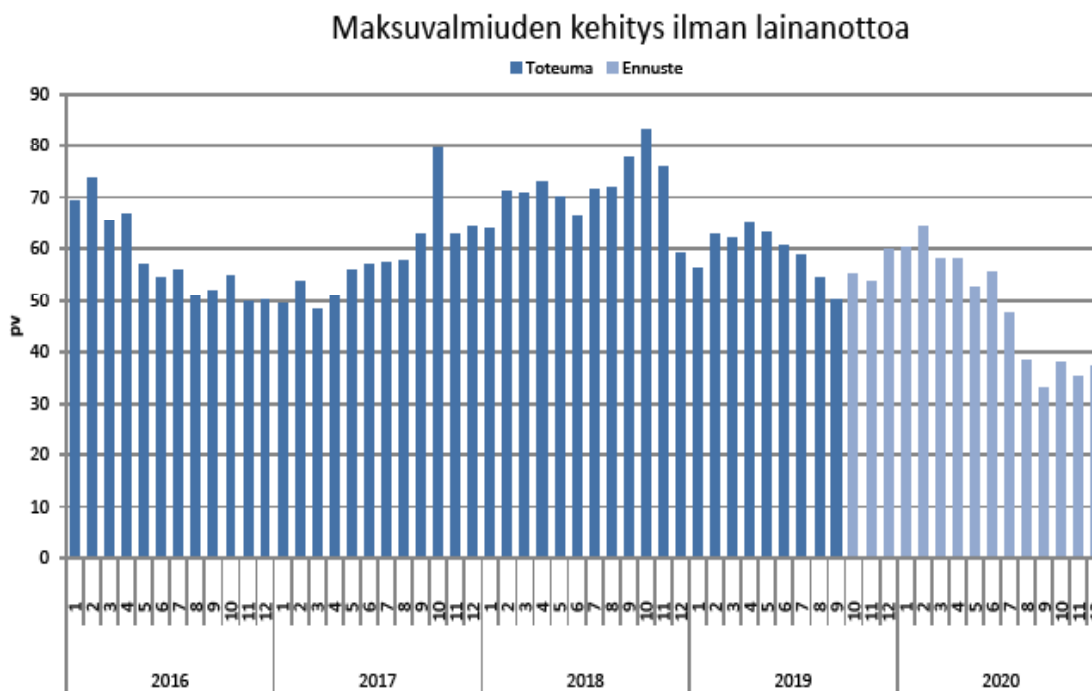
	2017	Muutos	2018	Muutos	2019	Muutos
	Milj. €	%	Milj. €	%	Milj. €	%
Tammi	32,8	17,5	37,8	15,3	42,6	12,6
Helmi	62,9	14,7	76,4	21,5	84,0	10,0
Maalis	92,9	14,9	114,9	23,7	122,6	6,7
Huhti	122,2	14,6	153,7	25,8	161,7	5,2
Touko	152,8	16,3	190,7	24,8	198,6	4,2
Kesä	181,0	15,8	227,4	25,7	235,4	3,5
Heinä	209,4	16,5	280,7	34,1	281,4	0,2
Elo	244,6	17,4	318,2	30,1	321,5	1,0
Syys	278,6	19,2	356,4	27,9	360,8	1,2
Loka	312,5	19,3	392,0	25,4	394,9	0,7
Marras	357,1	22,5	428,5	20,0		
Joulu	391,3	23,1	468,0	19,6		

Maksuvalmius

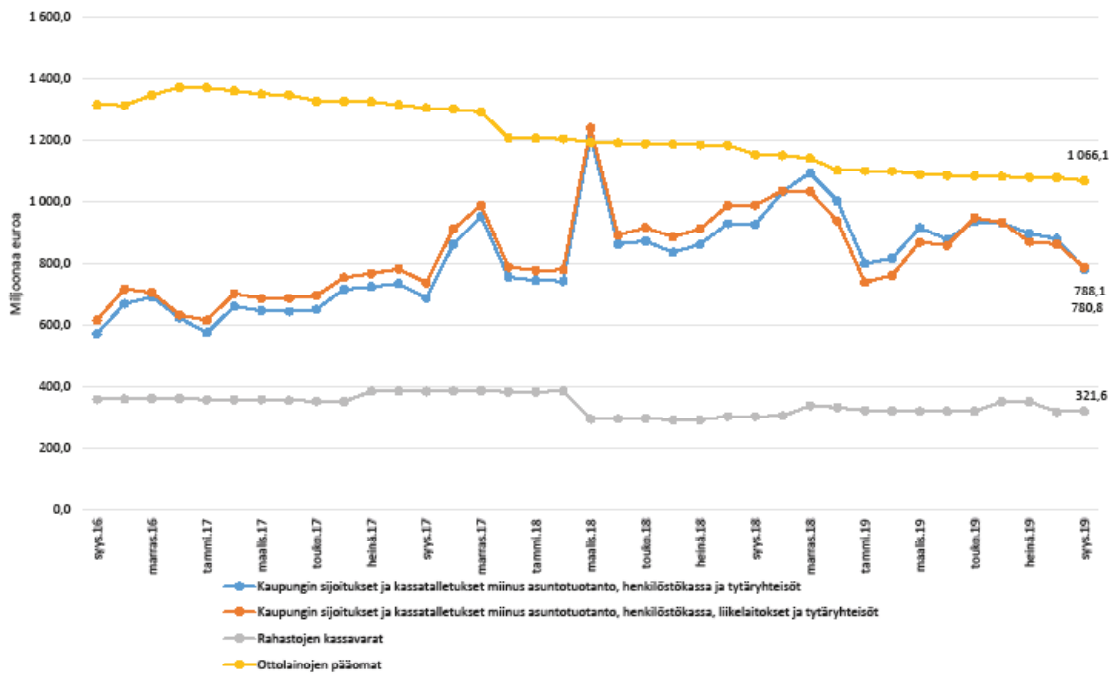
Maksuvalmiuden kehitys maksuvalmiuspäivinä -kaavio sisältää ennusteen vuoden 2020 loppuun sekä toteumat tammikuusta 2015 syyskuuhun 2019. Kaavion varat eivät sisällä tytäryhteisöjen varoja kaupungin konsernitilillä. Maksuvalmiuden kehitystä kuvaavan kaavion tarkasteluvuosina 2015–2018 kaupungin pitkäaikaisten lainojen määrä aleni nettomääräisesti 105,9 milj. euroa, ja oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 1 100,1 milj. euroa.

Vuonna 2019 pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 86,5 milj. euroa (sis. liikenneliikelaitoksen investointeja varten nostetut rahalaitoslainat). Uusia pitkäaikaisia lainoja ei kuluvana vuonna näillä näkymin tulla nostamaan. Liikenneliikelaitokselle on myönnetty kaupungin sisäisiä lainoja yhteensä 90 milj. euroa. Mikäli uusia lainoja ei nosteta, ulkoisten pitkäaikaisten lainojen määrä vuoden lopussa on 1 013,6 milj. euroa.

Maksuvalmiuden kehitys maksuvalmiuspäivänä 1.1.2016–30.9.2019

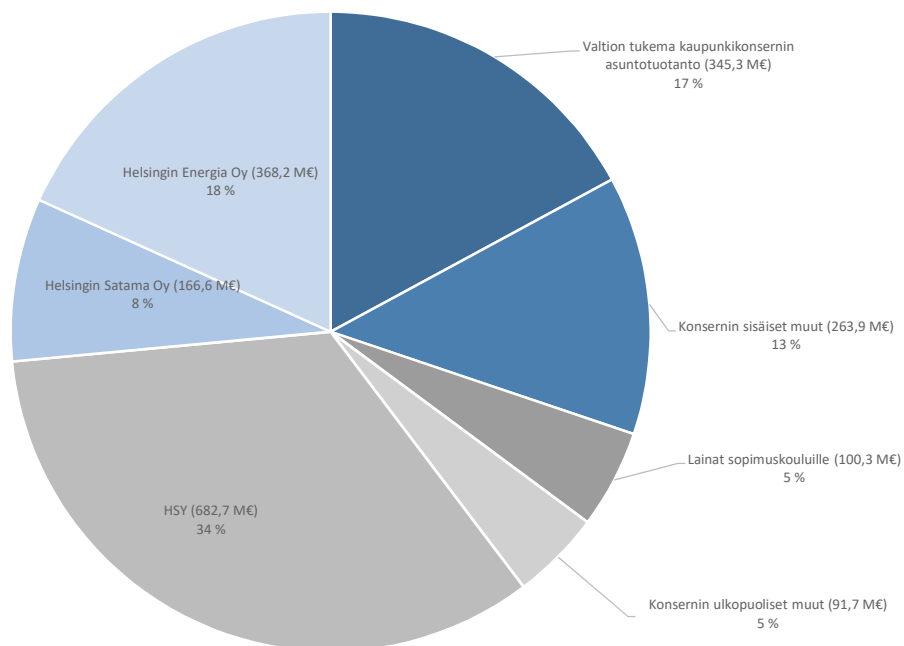

Sijoitusten ja kassatalletusten keskisaldot sekä ottolainojen pääomat kuukausittain

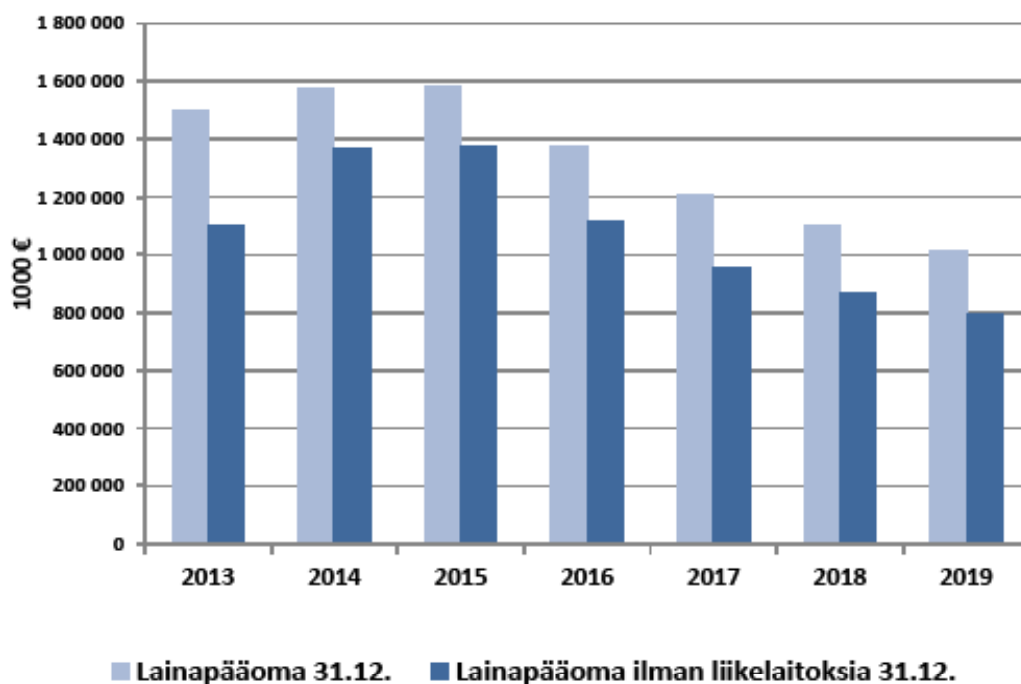
Antolainat

Antolainauskannan jakauma 30.9.2019 (2 018,7 M€)

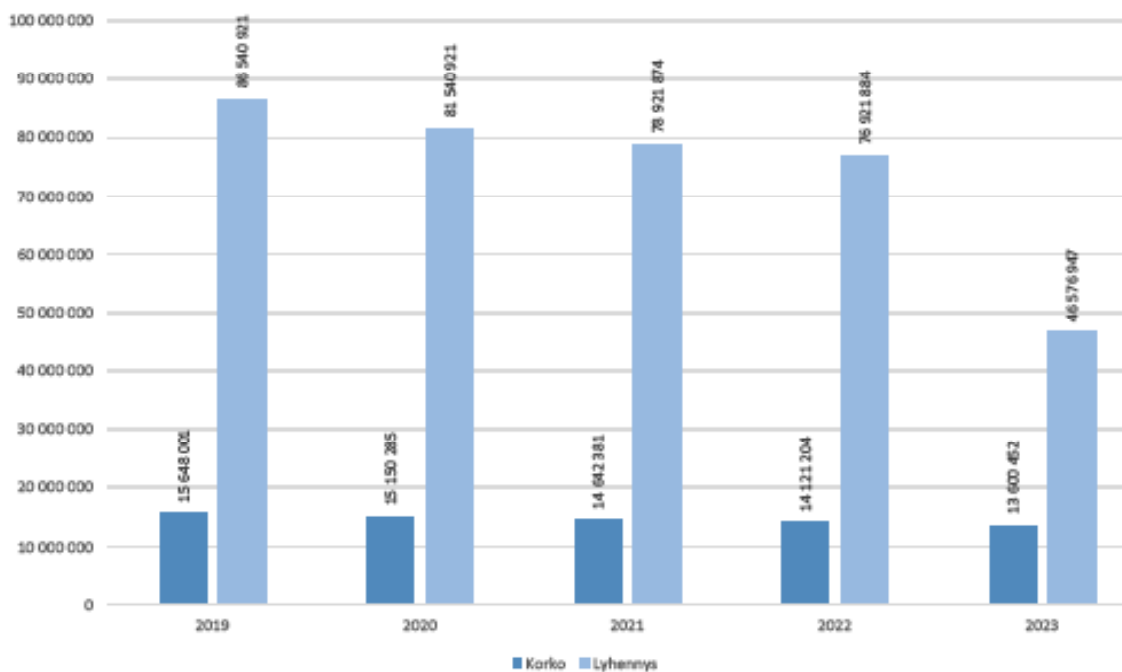

Ottolainat

Helsingin kaupungin lainakanta 2013–2019

Ottolainojen korot

Keskushallinto

Keskushallinnon tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	3. ennuste 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
1 Keskushallinto	Tulot yhteensä	24,0	22,6	25,3	2,7		22,6	2,7
	Menot yhteensä	-239,6	-284,6	-257,2	27,5	-19,1	-240,8	-16,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-303,7		46,5			
	Toimintakate	-215,6	-262,0	-231,9	30,2	-19,1	-218,2	-13,7
11001 Vaalit	Tulot yhteensä	1,1	2,1	2,1			2,1	
	Menot yhteensä	-2,1	-6,4	-4,9	1,5		-4,9	
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-6,4		1,5			
	Toimintakate	-1,1	-4,3	-2,8	1,5		-2,8	
12001 Tarkastuslautakunta ja -virasto	Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0			0,0	
	Menot yhteensä	-1,7	-2,0	-1,9	0,1		-1,9	0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-2,0		0,1			
	Toimintakate	-1,7	-2,0	-1,9	0,1		-1,9	0,1
130 Kaupunginhallitus	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-9,1	-12,1	-13,2	-1,0	-14,3	-13,2	
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-26,4		13,3			
	Toimintakate	-9,1	-12,1	-13,2	-1,0	-14,3	-13,2	
14001 Kaupunginkanslia	Tulot yhteensä	15,6	16,1	16,9	0,9		16,1	0,9
	Menot yhteensä	-111,3	-129,1	-124,2	4,9	-4,7	-129,1	4,9
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-133,9		9,7			
	Toimintakate	-95,7	-113,0	-107,2	5,8	-4,7	-113,0	5,8
150 Keskitetysti maksettavat menot	Tulot yhteensä	7,3	4,4	6,2	1,9		4,4	1,9
	Menot yhteensä	-115,3	-134,9	-113,0	21,9	-0,0	-91,6	-21,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-135,0		22,0			
	Toimintakate	-108,0	-130,6	-106,8	23,8	-0,0	-87,3	-19,5

Keskushallinto

Toimialan menot alittavat talousarvion mukaiset määrärahat 27,4 milj. eurolla. Keskeinen muutos talousarvioon nähden on se, että keskitetysti varattua koko kaupungin eläkevastuuvarausta on purettu 30.6.2019 välitilinpäätöksessä 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelmien mukaiseksi. Toimialan toiminnoista, vaalien järjestämisen menot ja jaksotetut henkilöstömenot toteutuvat talousarviota pienempinä.

Työmarkkinatuen kuntaosuudesta (ta-kohta 15005) arvioidaan toteutuvan 1 milj. euroa talousarviota enemmän. Vuoden 2019 määrärahavaraus (62 milj. euroa) perustui oletukseen, että kuukausittain tukea saavien määrän kasvu pysähtyy kuluvan vuoden lopulla. Työttömyysturvan aktiivimalliin tuli keväällä muutos, jonka seurauksena aktiivisuusehdon voi täyttää aiempaa useammin siten, että sillä ei ole vaikutusta kaupungin maksuosuuteen. Määrärahasta on syyskuun loppuun mennessä kulut noin 47,3 milj. € (76,4 %).

Keskitettyihin kaupunginhallituksen käyttävissä oleviin määrärahoihin sisältyy nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen ja alueiden välisen eriytymisen torjumisen hankkeisiin 12.3.2018 myönnetty 5,0 milj. euron määräraha, joka on päätöksen mukaan jaettu toimialojen käyttöön. Erillismäärärahaa käytettiin vuonna 2018 kaikki kolme toimialaa huomioiden noin 1,7 milj. euroa. Hankkeet ovat jatkuneet vuonna 2019 ja kuluvalle vuodelle siirtynyt 3,3 milj. euron määräraha ennakoidaan käytettävän.

Kaupunginkanslian oman toiminnan (ilman koko kaupunkia koskevan tietohallinnon ja digitalisaation määrärahavarausta) ennakoidaan alittavan käytettävissä olevat määrärahat 9,7 milj. eurolla. Menosäästöstä pääosa kohdistuu henkilöstömenoihin, mikä johtuu suurelta osin avoimista vakansseista sekä palveluiden ostoihin digitalisaatiohjelman käynnistymisen viivästyisestä. Keskitetyn IT:n investoinneista on siirtymässä hankkeita seuraavalle vuodelle ja tänä vuonna arvioidaan jäävän käyttämättä 12 milj. euroa.

Keskitetyt menot - TA-luku 150 (kaupunginkanslian käytettäväksi):

-TA-kohta 15001 Toimielinten menojen arvioidaan alittavan talousarvion hieman alle 0,2 milj. eurolla

-TA-kohta 15002 Keskitetysti maksettavien henkilöstömenojen kohdassa arvioidaan toteumaksi n. 3 milj. euroa posi-tiivisena. Eläkevastuuvarausta on purettu 30.6.2019 välitilinpäätöksessä 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelmien mukaiseksi.

-TA-kohdasta 15003 Maksuosuudet, korvaukset ja jäsenmaksut arvioidaan säästävän 530 000 euroa.

-TA-kohta 15004 Keskitetyn hanketoiminnan toimintakate arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisena.

Osallisuusrahastosta ei tulla ennusteen mukaan käyttämään vuonna 2019 varoja osallistuvan budjetoinnin projektien toteuttamiseen johon osallistuvan budjetoinnin toimeenpanon aikataulumuutoksista.

Kaupunkistrategian mukaiset elinkeino-, innovaatio- ja kilpailukykyoliittiset toimenpiteet sekä niihin liittyvä kehittäminen ovat toteutumassa lähes kaikkialta osin strategian tavoitteiden mukaisesti elinkeinopoliittisten linjausten painopistealueilla. Painopistealueet ovat kansainvälisesti houkutteleva Helsinki, osaavan työvoiman Helsinki ja alusta uudelle ja kasvavalle elinkeinotoiminnalle. Asetettujen mittareiden saavuttamista on edistänyt kaupungin omien toimien lisäksi erityisesti pitkään jatkunut suotuisa taloudellinen suhdannetilanne. Tämä on näkynyt työperusteisen maahanmuuton kasvuna, pitkäaikaistyöttömien määrän vähentymisenä ja siinä, että aikaisempaa suurempi osuus muualta Suomesta Helsinkiin muuttavista työikäisistä on ollut työllisiä. Myönteisestä taloudellisesta suhdanteesta kertoo myös se, että tavoite yksityisen sektorin työpaikkojen kasvusta on ylitetty ja siinä, että matkailijoiden yöpymisten määrä on kasvanut. Sen sijaan kongressivierailijoiden määrä on kääntynyt laskuun.

Helsingin keskustan elinvoimaisuuden kannalta seurattava asia on keskustan saavutettavuus. Keskusta-alueella oleskelevien ja vierailevien ihmisten lukumäärä on hieman vähentynyt vuodessa.

Kävelykeskustan laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun valmistelussa edettiin yleissuunnittelun vaihtoehtoista päättämiseen kaupunkiympäristölautakunnassa 17.9. ja 8.10. Kaupunkiympäristölautakunnan päätös on ristiriidassa kaupunkistrategian kanssa ja aiheuttaa tilanteen uudelleenarvioinnin tarpeen.

Merellisen strategian toimenpiteitä merellisyyden vahvistamiseksi on toteutettu strategian toimitaohjelman mukaisesti. Toimenpiteisiin lukeutuvat muun muassa kaupunkiveneet, HSL reittiopas-yhteistyö, Vasikkasaaren avaaminen yleisölle, saariston kaavojen ja kunnallistekniikan edistäminen sekä Biennalen tapahtumatuotanto.

Kaupunki perustanut pormestarin johdolla toimivan sote-valmistelu- ja seurantaryhmän ja sen työskentely on käynnistynyt syyskuun alussa. Yhteistyötä on tehty myös suurten kaupunkien yh-teistyöryhmissä sekä Kuntaliiton kanssa mm. soten rahoitusmallin tarkastelussa ja kehittämisessä.

Kvsto hyväksyi 9.10. hallintosäännön muutoksen, joka liittyy kanslian uudistumiseen. Kansliaan perustetaan strategiaosasto, joka aloittaa 1.1.2020.

Sitovien toiminnan tavoitteiden toteutuminen Tavoite: Helsingiläisten yksityisen sektorin työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun. Tämän hetken tietojen valossa yksityisen sektorin työpaikkamäärä ei ole jatkanut kasvuaan eli tavoitteen saavuttaminen näyttää epätodennäköiseltä. Muiden toiminnan tavoitteiden ennakoidaan toteutuvan.

Palvelukeskusliikelaitos

Liikelylijäämätavoitteesta (5 031 000 euroa) arvioidaan jäävän noin 2,4 milj. euroa johtuen siitä, että talousarviossa ei ole varauduttu aikaisemmin kaupungin tukeman KuEL-maksun kustannusten kattamiseen (noin 2,0 milj. euroa) vuonna 2019.

Palvelukeskusliikelaitos on valinnut kuusi keskeistä kärkiprojektia. Projekteista kaksi keskittyy asiakaskokemukseen, kaksi osaamisen kehittämiseen ja rekrytointiin sekä työntekijäkokemukseen ja yksi palvelukehitykseen ja -muotoiluun ja yksi tiedolla johtamiseen keskeisen datan keräämisellä. Projektit ovat käynnistyneet.

Varsinaisten strategisten tulospalkkiotavoitteiden osalta asiakaskokemustavoitetta todennetaan asiakastyytyväisyyskyselyillä ja palautteella. Asiakastyytyväisyyskyselyjä toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Oman digitalisaatio-ohjelman laatiminen on käynnistynyt.

Palvelukeskusliikelaitoksen vuositeema Päivä päivältä parempaa palvelua jalkauttaa osaltaan kaupunkistrategiaa kaikkiin työyhteisöihin liki 1 500 työntekijän toimintaan teematehtävien ja ”palvelukävelyn” avulla.

Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1-5) ja sen arvioidaan toteutuvan vuonna 2019.

Muut toiminnan tavoitteet vuodelle 2019 ovat: Liikelylijäämä vähintään 5,1 % liikevaihdosta, sijoitetun pääoman tuotto on vähintään 7,0 % ja henkilöstökulut (ml. työvoiman ostot) enintään 49,6 % liikevaihdosta. Muiden toiminnan tavoitteiden toteutumiseen liittyy epävarmuustekijöitä KuEL-maksun ja elintarvikekustannusten nousun takia.

Palvelukeskuksen tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	3. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	110 561	96 976	100 274	3 298	99 787	487
Liiketoiminnan muut tuotot	725	480	733	253	705	28
Varsinaiset kulut	-103 544	-91 903	-98 113	-6 210	-97 994	-119
Poistot	-317	-523	-221	302	-214	-7
Liikelylijäämä/alijäämä	7 426	5 031	2 674	-2 357	2 284	389
Rahoitustuotot ja -kulut	-81	-80	-80		-80	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 345	4 951	2 593	-2 358	2 203	389
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 426	5 031	2 674	-2 357	2 284	-389
Poistot ja arvonalentumiset	-317	-523	-221	302	-214	7
Rahoitustuotot ja -kulut	-81	-80	-81	-1	-81	
Toiminnan rahavirta	7 662	5 474	2 814	-2 660	2 417	-396
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-71	-800	-300	500	-300	
Investoinnin rahavirta	-71	-800	-300	500	-300	
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	7 590	4 674	2 514	-2 160	2 117	-396
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-7 591	-320	-300	20	-300	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-7 591	-320	-300	20	-300	
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	4 354	2 214	-2 140	1 817	-396

Työterveysliikelaitos

Työterveys Helsinki arvioi, että liikeylijäämätavoite (140 000 euroa) saavutetaan vuonna 2019.

Työterveys Helsinki on käynnistänyt Liikkumishjelman mukaisesti yhdessä henkilöstöliikunnan kanssa hankkeen liikuntavalmennus tavoitteena arkiliikunta aktiivisuuden lisääminen.

Asiakaskokemusta kuvaava sitova toiminnan tavoite nettosuositusindeksi (NPS 70) saavutetaan vuonna 2019.

Lääkäreiden rekrytointiongelmat heikentävät omaa palvelutuotantoa, mikä näkyy lisääntyvinä ostopalveluina. Vastaanottopalveluiden kysyntä on kasvussa, ja erilaiset työssäjaksamiseen liittyvät ongelmat tulevat korostuneesti esiin. Potilastietojärjestelmässä ja sen rajapinnoissa olevat häiriöt ja ongelmat hidastavat työnkulkua.

Työterveys Helsingin tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	3. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	16 718	16 750	17 500	750	17 000	500
Liiketoiminnan muut tuotot	390	338	449	111	408	41
Varsinaiset kulut	-16 211	-16 931	-17 779	-848	-17 257	-521
Poistot	-21	-17	-11	6	-11	
Liikeylijäämä/alijäämä	875	140	160	20	140	20
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-40	-40		-40	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	835	100	120	20	100	20
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikeylijäämä (-alijäämä)	875	140	160	20	140	-20
Poistot ja arvonalentumiset	-21	-17	-11	6	-11	
Rahoitustuotot ja -kulut	-40	-40	-40		-40	
Toiminnan rahavirta	856	117	131	14	111	-20
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	0	-31		31		
Investoinnin rahavirta	0	-31		31		
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	856	86	131	45	111	-20
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-856					
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-856					
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	86	131	45	111	-20

Taloushallintopalveluliikelaitos

Taloushallintopalveluliikelaitoksen kuluvan vuoden tuloksen ennustetaan toteutuvan talousarviota suurempana. Tulosennustetta nostavat etenkin toimenpiteet, joilla taloushallintopalveluliikelaitos on ohjelmistorobotiikan avulla pystynyt laajentamaan palveluitaan ja tehostamaan prosesseja. Lisäksi tulosennustetta kasvattaa taloushallintopalveluliikelaitoksen laajentunut palveluiden tarjonta Helsingin Satama Oy:lle sekä palkkojen ja ostolaskujen suoritettujen talousarviota suurempi toteutumisennuste. Investointeihin on varattu talousarviossa 400 000 euroa ja tämän ennustetaan toteutuvan hieman talousarviota pienempänä.

Prosesseja sähköistetään esimerkiksi ohjelmistorobotiikan avulla ja tuetaan asiakkaita siirtymään sähköisten palvelujen käyttäjiksi. Sähköisten palvelujen käyttöä edistetään myös edullisemmilla palveluhinnoilla. Sovitun mukaisesti Talpa seuraa ja raportoi myös asiakkailleen kuukausittain talous- ja

palkkahallinnon eri suoritteiden ja sähköisyysaseteiden toteutumisesta. Lisäksi tavoitteiden toteutumista seurataan mm. toteutuneilla yksikkökustannuksilla sekä seuraamalla työn tuottavuutta ja kokonaistuottavuutta.

Taloushallintopalveluliikelaitos on aloittanut, digitaalisen johtoryhmän linjauksen perusteella, kaupunkiyhteisen verkkokauppaprojektin yhteistyössä toimialojen, talous- ja suunnitteluosaston sekä muutostimiston kanssa.

Kaupunkistrategian pohjalta asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on edennyt suunnitellusti, eikä talousarviovuoden tavoitteiden toteutumiseen ole havaittu esteitä. Taloushallintopalveluliikelaitoksella on talousarviossa kaksi sitovaa tavoitetta: asiakastytyväisyys vähintään 3,85 ja tilikauden tulos on $\geq 15\ 000$ euroa. Näiden molempien ennustetaan toteutuvan.

Taloushallintopalvelun tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	3. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	28 262	28 869	30 077	1 208	29 830	248
Liiketoiminnan muut tuotot	130	81	81		90	-9
Varsinaiset kulut	-28 080	-28 689	-28 983	-294	-29 626	643
Poistot	-222	-190	-150	40	-150	
Liikelylijäämä/alijäämä	90	71	1 025	954	144	882
Rahoitustuotot ja -kulut	-56	-56	-56		-56	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	35	15	969	954	88	882
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	90	71	1 025	954	144	-882
Poistot ja arvonalentumiset	-222	-190	-150	40	-150	
Rahoitustuotot ja -kulut	-56	-56	-56		-56	
Toiminnan rahavirta	256	205	1 119	914	238	-882
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-114	-400	-284	116	-323	-39
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	142	-195	835	1 030	-85	-921
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-142		180	180	180	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-142		180	180	180	
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	-195	1 015	1 210	95	-921

Rakentamispalveluliikelaitos

Staran talousarvion mukaiset tulot vuodelle 2019 ovat 213,9 milj. euroa. Tällä hetkellä tulojen ennustetaan koko vuoden osalta toteutuvan 246,9 milj. euron suuruisina eli ylitys talousarvioon on 33,0 milj. euroa rakentamisen ja ylläpidon kasvaneesta volyymista sekä logistiikkakeskuksen siirrosta Staraan johtuen.

Talousarvion mukaiset varsinaiset kulut vuodelle 2019 ovat 206,4 milj. euroa ja niistä ennustetaan toteutuvan 237,8 milj. euroa, jolloin varsinaiset kulujen ennakoitaan toteutuvan 31,4 milj. euroa talousarviota suurempina. Ennusteen käyttökatteeksi muodostuu 9,1 milj. euroa. Poistot ovat ennusteessa 3,2 milj. euroa, jolloin liikeylijäämää syntyy 5,9 milj. euroa. Talousarvion liikeylijäämä on 3,8 milj. euroa, joka ennusteen mukaan ylittäisiin 2,1 milj. eurolla. Staran korvaus peruspääomalle on 1,9 milj. euroa vuonna 2019 ja tilikauden ylijäämäksi ennustetaan 4,0 milj. euroa. Ennusteen mukainen liikevaihto on 4,6 % (10,8 milj. euroa) edellisvuoden liikevaihtoa suurempi. Tilikauden ylijäämän ennakoitaan olevan noin 1,4 milj. euroa edellisvuotta pienempi.

Talousarviossa ja tulosbudjetissa suunniteltiin käytettävän työkoneiden ja autojen sekä muun irtaimen omaisuuden hankintaan 3,0 milj. euroa. Investointien arvioidaan toteutuvan 2,5 milj. euron suuruisina. Ero suunniteltuun johtuu pääasiassa siitä, että kaikki hankinnat eivät ehdi toteutua kuluvan tilikauden aikana.

Staran rakennustekniikan työkanta on jokaisessa toimistossa hyvä. Liikevaihto kasvaa hieman aiemmasta ennusteesta. Hankemäärä on voimakkaasti lisääntynyt ja tämä on osaltaan lisännyt palveluiden ostoa. Osaston isot hankkeet (Vuosaaren tukikohta, Suvilahden kaasukello, Hakaniemen kauppahalli) jatkuvat vielä tänä vuonna.

Kaupunkitekniikan rakentaminen-osastolla on edelleen erittäin hyvä työllisyystilanne. Tehdyn ennusteen mukaan lähes jokainen yksikkö saavuttaa tulostavoitteensa. Yksittäisten hankkeiden kohdalla voi kuitenkin olla epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat niiden tulokseen. Liikevaihto tulee kuitenkin laskemaan vuodesta 2018 Mechelininkadun valmistuttua.

Kaupunkitekniikan ylläpidon töiden kannalta alkutalvi oli hyvin runsasluminen aiheuttaen noin kuusi miljoonaa euroa enemmän kuluja normaaliin talveen verrattuna.

Ympäristöhoidon-osaston toiminnan ja tuloksen ennakoitaan toteutuvan suunnitellusti. Palvelukeskusliikelaitoksen logistiikkakeskuksen koko toiminta siirrettiin 1.12.2018 alkaen osaksi Staran logistiikkaosastoa, mikä kasvatti logistiikkaosaston toimintaa merkittävästi.

Stara pyrkii vuoteen 2021 määritettyyn tahtotilaan viiden menestystekijän ja niitä toteuttavien kehittämishankkeiden avulla. Staran strategiset kehittämissuunnitelmat ja toimenpiteet tukevat sekä kaupunkistrategian 2017–2021 että Staran tavoitteiden toteuttamista. Staralla on voimassa oleva ekokompassi ja ympäristöohjelma vuosille 2017–2019. Ympäristötoimenpiteiden toteuttamista jatkettiin vuonna 2019 ympäristöohjelman mukaisesti. Staralla on energiansäästöön, hankintojen ympäristökriteereihin ja biopolttoaineiden käyttöön liittyviä tavoitteita.

Kaupunkiympäristötoimialan ja Staran välille allekirjoitettiin yhteistyösopimus vuonna 2018. Vuonna 2019 laaditaan palvelukohtaisia palvelusopimuksia. Tavoitteena ovat asiakkuuden vahvistaminen sekä pitkäkestoisemmat sopimukset. Osana kumppanuus- ja palvelusopimusten uudistamista ja asiakkuuksien hallintaa Stara on määrittänyt syksyllä 2018 yhdessä suurimman asiakkaansa kanssa yhteiset kehittämisen painopisteet vuosille 2019–2021. Yhteinen kehittäminen toteuttaa kaupunkistrategian tavoitetta kaupunkikokonaisuuden ohjattavuuden parantamisesta.

Staran digitalisaatio-ohjelman toimeenpano käynnistyi vuonna 2019. Hanke toteuttaa kaupunkistrategiaa digitalisaation, tekoälyn ja robotisaation hyödyntämisestä ja edistää julkisen sektorin ekosysteemin rakentamista. Tavoitteena on tuottavuuden parantaminen. Digitalisaatio-ohjelmassa määritetään Staran digitalisaation ja robotisaation hyödyntämisen tavoitteet ja periaatteet, tietojärjestelmäarkkitehtuuri ja tarvittava teknologia tuleville vuosille.

Strategisten kehittämishankkeiden suunniteltu toteutusaikataulu kuvataan toimeenpanon tiekartassa. Kehittämissuunnitelmat toteutetaan Staran projektin mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista seurataan tulokokouksissa.

Vuonna 2018 valmistui raportti, joka koski Staran tilaaja ja tuottaja -roolin erottamista toisistaan. Sen jatkoksi käynnistyi teknisten palvelujen palvelustrategisia linjauksia koskeva selvitys, jota on tehty vuoden 2019 aikana.

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Rakentamispalvelun tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	3. Ennuste 2019	Erotus TA/ ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	232 101	210 518	244 232	33 715	244 208	24
Liiketoiminnan muut tuotot	4 040	3 383	2 682	-701	3 197	-515
Varsinaiset kulut	-225 483	-206 418	-237 760	-31 342	-236 713	-1 047
Poistot	-3 321	-3 728	-3 227	501	-3 145	-82
Liikelylijäämä/alijäämä	7 337	3 754	5 927	2 173	7 547	-1 621
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 953	-1 944	-1 946	-2	-1 955	9
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	5 384	1 810	3 981	2 171	5 592	-1 612
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 337	3 754	5 927	2 173	7 547	1 621
Poistot ja arvonalentumiset	-3 321	-3 728	-3 227	501	-3 145	82
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 953	-1 944	-1 946	-2	-1 955	-9
Toiminnan rahavirta	8 705	5 538	7 208	1 670	8 737	1 530
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-1 921	-3 000	-2 500	500	-3 000	-500
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	6 784	2 538	4 708	2 170	5 737	1 030
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-6 784					
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-6 784					
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	0	2 538	4 708	2 170	5 737	1 030

Sitovat tavoitteet

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA -VIRASTO

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki	Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta kohdistuu kaupunkistrategian toteutumisen arviointiin.	Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaan sisältyvistä vuosittain vaihtuvista aiheista (pl. tavoitearviointit, vaikuttavuuden seuranta ja talouden arviointi) vähintään 65 prosenttia liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin.	Tavoite toteutuu (vähintään 65 prosenttia). Tarkastuslautakunnan hyväksymän vuoden 2019 arviointisuunnitelman aiheista 80 prosenttia liittyy kaupunkistrategiassa asetettujen linjausten tai tavoitteiden arviointiin. Kaikkien arviointien tekeminen on vähintään aloitettu.	

KAUPUNGINKANSLIA

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisenuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki Uudistuvat palvelut	Kanslian digikartan toteuttaminen ja digitalisaation parempi hyödyntäminen kanslian digikyvykkyyden ja osaamistason vahvistamiseksi	Kansliassa toteutetaan data-analytiikan menetelmillä kaupunkistrategiaan tai kaupunkikokonaisuuteen liittyviä kokeiluja kolme kappaletta vuoden 2019 aikana. Kokeiluissa yhdistetään uusilla menetelmillä kaupungin sisäisiä tai ulkoisia tietovarantoja, joita ei ole aiemmin yhdistetty.	Tavoite toteutuu. Työryhmä on kokoontunut 12.6, 30.8. ja 23.9. 5.6 saatiin tulokset talous- ja suunnitteluosaston suorittamasta data-analytiikan kokeilusta, jossa yhdistettiin kaupungin ostojen spendi-dataa Hetasta Asiakastiedon luokittelutietoihin. Kokeilun tuloksia käytiin läpi työryhmässä 12.6. Muiden kokeilujen osalta työ on vielä kesken.	Asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys Osallisuus Työllisyys
Maailman toimivin kaupunki Kestävän kasvun turvaaminen	Alustana toimiminen innovaatiotoiminnalle ja uudelle liiketoiminnalle	Luodaan 1. versio kaupunkitasoiseksi toimintamalliksi siitä miten kaupunki toimii innovaatioiden, kehittämisen ja kokeilujen alustana yrityksille	Tavoite toteutuu. Toimintamallin luonnosta on esitelty kaupunkiympäristön toimialan johdolle syyskuussa. 8.10. asiasta keskustellaan KUVA:n kanssa. Tavoitteena on viedä ehdotus toimintamallista kaupungin johtoryhmään 21.10. ja kaupungin hallituksen elinkeinojaostoon 28.10.2019.	Elinkeinopoliittiset toimenpiteet
Uudistuvat palvelut		Yritysten mitattu halukkuus suosittelua Helsinkiä sijaintipaikkana kasvaa vuoden 2016 lähtötasoon verrattuna	Tavoite toteutuu. Accelerate Helsinki -tilaisuus järjestetään kaupungintalolla 14.11. Tilaisuuden teemana ratkaisut ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja aiheeseen liittyvät liiketoimintamahdollisuudet. Tilaisuuteen on kutsuttu 250 suuren tai muuten erityisen merkittävän helsinkiläisyrittäjän johtoa. Yrityksille suunnattavan viestinnän tehostamista on jatkettu ja laadittu alustava etenemissuunnitelma kahden pilottihankkeen osalta. Yritysluotsit ovat kontaktoineet yhteensä 2000 yritystä syksystä 2018 lähtien. Yrityskoordinaattorit ovat toteuttaneet rekrytointitapahtumia yhteistyössä yritysten kanssa.	Elinkeinopoliittiset toimenpiteet
		Aluerakentamisprojekteissa aloitetaan viisi uutta rakentamiseen liittyvää tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohanketta	Tavoite toteutunut: 5 hanketta käynnistynyt: Pasilan 5G, Pasilan Cityfier, Kruunuvuorenrannan Cityplanner -malli, Jätkäsaaren smart mobilityhankkeet: Tekoälyn hyödyntäminen liikennevalo-ohjauksessa ja Ennakoiva liikenteen tilannekuva	Elävät kaupunginosat

KAUPUNGINKANSLIA

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen</p> <p>Vastuullinen taloudenpito</p>	<p>Vakaan talouden ja kestävän kasvun turvaaminen</p>	<p>Investointien rahoittaminen tulorahoituksella.</p> <p>Lainakanta/asukas ei kasva (1871 €/asukas, TP 2017 taso)</p> <p>Aloitettujen asuntojen lukumäärä (7 000 asuntoa)</p> <p>Helsingiläisten yksityisen sektorin työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun</p> <p>Helsingin työttömyysaste ja pitkäaikaistyöttömien määrä laskevat vuoden 2017 lähtötasoon verrattuna</p> <p>Varmistetaan hallintamuotojakauman tasapainottaminen maankäyttösovimuksilla ja tontinluovutuksessa, niin että oppilaaksiottoalueiden hallintamuotojakauma muuttuu kohti AM-ohjelman mukaista tavoitetta</p> <p>Projektialueiden investointimäärärahojen vaikuttavuus paranee, käyttämättä jääneiden investointimäärärahojen osuus vähenee neljänneksen verrattuna vuoteen 2018</p>	<p>Tavoite toteutuu. Ennusteen mukainen lainakanta 2019 lopussa on 1 530 €/asukas</p> <p>Tavoite toteutuu. Tilanne 30.9.2019: Alkanut: 4 729 asuntoa, valmistunut: 4 412 asuntoa, luvitettu: 4 930 asuntoa</p> <p>Tavoite toteutuu. Helsingin osalta suhdeluku 1/2019 osalta on 3,23 ja 2/2019 osalta 5,85. Helsinki ylittää tavoitteeksi asetetun suhdeluvun 1. Yksityiset työpaikat kasvavat tällä hetkellä saatavilla olevien tietojen valossa nopeammin kuin Helsingin väkiluku</p> <p>Tavoite toteutuu. Työttömyysasteen pienentyminen ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentyminen jatkuvat läpi syksyn (tilanne vuoden 2017 syksyyn verrattuna parempi)</p> <p>Tavoite toteutuu. Tehty uudella menettelyllä tarkasteluja, parannettu tiimin työruutiinia tarkastelujen osalta. Jatkettu hallintamuotokartan päivitystä</p> <p>Tavoite toteutuu. 3. ennuste ja seurantalaveri toimialan kanssa pidetty, Q2 ennuste, sovittu tarvittavista ohjaus-toimista. Q3 –ennustevalmistelun perusteella näyttäisi olevan edellytykset päästä tavoitteeseen</p>	<p>Elinkeinopoliittiset toimenpiteet</p> <p>Työllisyys</p> <p>Elävät kaupunginosat</p> <p>Elävät kaupunginosat</p>

PALVELUKESKUSLIIKELAITOS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki	Kehitymme yhdessä, osallistumme ja muutamme toimintakulttuuria	Asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1–5).	Sitovien osatavoitteiden osalta tavoite 40:stä pystylaitteesta toteutuu. TUPA tavoite 3,5 asiakastyytyväisyydestä toteutuu. Palveluja uudistetaan entistä ketterämmin saadun palutteen pohjalta. Tiedolla johtaminen vahvistuu viemällä palautejärjestelmän tulokset reaaliaikaisesti toiminto-/toimipaikkatasolle sekä asiakkaille. Uusi versio palautejärjestelmästä otetaan käyttöön 11/2019, joka mahdollistaa tulosten jalkauttamisen reaaliaikaisesti toiminto-/toimipaikkatasolle. Mittarina käytetään 1–5 asteikkoa ja suositusindeksiä (NPS)	Hyvä, laadukas ja uudistuva palvelu
Uudistuvat palvelut	Palvelemme päivä päivältä paremmin			Vastuullinen, kestävä ja tuottava toiminta
Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä	Huolehdimme palvelujen laadusta ja uudistamme niitä			Osallisuus
	Toimimme vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti			
	Olemme haluttu työpaikka ja huolehdimme henkilöstöstä			

RAKENTAMISPALVELULIIKELAITOS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki	Staran käytössä olevien toimitilojen energiatehokkuus paranee	Energiansäästö tavoite on 4 % vuoden 2015 energiankulutuksesta. Tavoitteeseen sisältyvät sähkön ja säänormitetun kaukolämmön kulutus	Arvioidaan tässä vaiheessa, että tavoite toteutuu, mutta sen saavuttaminen on hyvin haasteellista johtuen havaituista sisäilmaongelmista eräissä kiinteistöissä.	Kiinteistöstrategia Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennysohjelma
Kestävän kasvun turvaaminen Ekologisesti kestävä kehitys	Asiakastyytyväisyys kehittyy myönteisesti, tavoitellaan tasoa hyvä (NSI 20–40)	Asiakaskyselyyn perustuva nettosuositusindeksi (NSI) arvo on ≥ 30 (vaihteluväli -100 – 100)	Arvioidaan että tavoite toteutuu, mutta mittaus ei ole vielä tehty.	Asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys
Uudistuvat palvelut Asukaslähtöisyys ja osallisuus	Tapaturmataajuus pienenee	Tapaturmataajuus laskee kolmen edellisen vuoden keskiarvosta 5 %	Arvioidaan että tavoite toteutuu, mutta se on hyvin haasteellinen. Edellisestä vuodesta taajuus ei pienene, mutta mittarin mukaiseen tavoitteeseen arvioidaan päästävän.	
Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen	Positiivinen tuottavuuskehitys	Kiinteät kustannukset toteutuvat edellistä vuotta pienempinä.	Arvioidaan tässä vaiheessa että tavoite toteutuu, mutta se on hyvin haastava saavuttaa, koska toiminnan volyymi nousee hiukan edellisestä vuodesta.	
Vastuullinen taloudenpito				
Toiminnan tuottavuus				

TALPA

Sitova toiminnan tavoitteet	TA 2019	3. Ennuste
Asiakastyytyväisyys \geq 3,85	3,85	3,85
Tilikauden tulos \geq 15 000 €	15 000	969 000

TYÖTERVEYS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Uudistuvat palvelut	Käyttäjätyytyväisyyttä kuvaavaan asiakaskokemuksen taustalla on palveluiden saatavuus, sujuvuus ja helppous.	Asiakaskokemusta kuvaavan nettosuositteluindeksin (NPS)* taso 70.	Asiakaskokemusta kuvaavan nettosuositteluindeksin (NPS) taso 70. Asiakaskokemusta kysytään kaikista ydinpalveluista, myös 1.10.2019 avastusta hoitochat-palvelusta. SMS-palautteiden myötä vastaajamäärät ovat merkittävästi kasvaneet.	

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA -VIRASTO

Määrä- ja taloustavoitteet	TA 2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Henkilötyöpäivät	3 400	3 300
Tehokkuus/taloudellisuus		
Arviointi- ja tarkastustyöhön käytettyjen työpäivien osuus henkilötyöpäivistä	75,00 %	76 %
Arviointikertomus valmistuu 30.4. mennessä	30.4.	9.4.2019
Tilintarkastuskertomus annetaan 30.4. mennessä	30.4.	26.4.2019
Toiminnan laajuustiedot		
Tilintarkastuspäivät per tilivuosi, ulkoisen tilintarkastajan toteutuneet tarkastuspäivät	390	390
Resurssit		
Henkilöstön määrä	18	16
Tarkastusta ja arviointia tekevän henkilöstön määrä	16	14
Tuottavuus	TA 2019	3. Ennuste
Tuottavuuden kehittyminen (2016=100)	101	106
Tilankäytön tehokkuus	TA 2019	3. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala	602	602

PALVELUKESKUSLIIKELAITOS

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	3. Ennuste
Kannattavuus		
Liikeliijäämä	5,1	2,6
Sijoitetun pääoman tuotto	7,00	3,7
Henkilöstökulut (ml. työvoiman ostot), enintään liikevaihdosta	49,6	53,7
Rahoitusrakenne		
Omavaraisuusaste, %	82,6	83,8

RAKENTAMISPALVELULIIKELAITOS

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Tehokkuus/taloudellisuus		
Liikevaihto/henkilö, 1 000€	158,6	183,0
Käyttökate/henkilö, 1 000€	5,5	6,8
Toiminnan laajuustiedot		
Liikevaihdon muutos, %	0,0	4,6
Investoinnit liikevaihdesta, %	1,4	1,0
Rakennettu katuala, ha *)	18,5	18,5
Rakennettu katuvihreä, ha *)	5,4	5,4
Rakennettu puistoala *)	11,7	11,7
Vesi- ja viemäriputket, jm *)	14 600	14 600
Uudis- ja korjausrakentamiskohteet, kpl *)	3 425	3 425
<i>*) Asiakkaiden tilauksista, hankkeiden vaikeusasteista ja tuottavuuskehityksestä johtuen määrät voivat vaihdella vuosittain +/- 10 %.</i>		
Hoidettavat katualueet, ha**)	1 149	1 149
Hoidettava katuvihreä, ha **)	296	296
Hoidettavat puistoalueet, ha **)	918	918
Luonnonhoitotyöt metsissä, ha **)	273	273
<i>***) Vuosivaihtelusta ja uusien alueiden rakentamisesta johtuen hoidettavat alueet kasvavat vuosittain 1-5 %.</i>		
Resurssit		
Henkilöstön määrä (31.12.)	1 349	1 349
Kannattavuus		
Käyttökate, %	3,5	3,7
Liikelylijäämä liikevaihdesta, %	1,8	2,4
Tuottavuuden toteutuminen 2017-2021 (2016=100)	2019	3. Ennuste
Tuottavuus	105	105
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2017 - 2021	2019	3. Ennuste
Indeksi (2016= 81 006 htm ² kokonaispinta-ala)	94,3	94,3
Tilojen kokonaispinta-ala (htm ²)	76 400	76 400

TALOUSHALLINTOPALVELULIIKELAITOS

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet (tuhatta)		
Myyntilaskut ja myyntireskontralaskut, kpl	1 174	1 220
Maksumuistutukset ja perintätoimeksiannot, kpl	224	224
Ostolaskut, kpl	795	830
Palkka- ja palkkiolipukkeet, kpl	774	800
Tehokkuus/taloudellisuus		
Automaattisesti tiliöityvät tilioiteviennit, %	70,5	73,0
E-laskujen osuus lähtevistä laskusta, %	34,0	36,0
Automaattisesti täsmäytyvät ostolaskut - Automatiskt avstämda inköpsfakturer, %	22,0	25,0
CM-järjestelmässä täsmäytyvät ostolaskut, %	19,0	23,0
Sähköisesti ilmoitetut poissaolot, %	77,0	77,0
Sähköiset palkkalipukkeet - Elektroniska lönebesked, %	80,0	80,0
Henkilötyövuodet	365	365
Tuottavuus (2016 = 0)	103,9	103,9
Liikevaihto/henkilötyövuosi, tuhatta euroa	79	82

TYÖTERVEYSLIIKELAITOS

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Nettosuositteluindeksi (NPS)	70	70
T3 yleislääkäri	5	7
T3 työterveyslääkäri	10	16
T3 työterveyshoitaja	3	5
Asiakasmäärä	39 500	39 500
Kirjanpidon myynti/asiakasmäärä	433	454
Tehokkuus		
Liikevaihto/henkilö	116	122
Resurssit		
Henkilöstön määrä	144	144
Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2021 (tuottavuus 2016=100)	2019	3. Ennuste
Tuottavuusindeksi	100	80

The background is split vertically into yellow and white sections by a wavy, scalloped border. The text is centered in the white section.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	3. ennuste 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tulot yhteensä	66,1	57,5	63,9	6,4		63,8	0,1
	Menot yhteensä	-1138,8	-1193,4	-1205,4	-12,0		-1203,8	-1,6
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-1193,4		-12,0			
	Toimintakate	-1072,7	-1136,0	-1141,5	-5,6		-1140,0	-1,5

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Tuloja arvioidaan kertyvän 6,4 milj. euroa eli 11,3 % enemmän kuin talousarviossa. Lisätulot kertyvät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa sekä kasvaneista varhaiskasvatuksen maksuista.

Menoja ennakoitaan kertyvän noin 12,0 milj. euroa eli 1,0 % yli talousarvion. Menoylitys johtuu kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, joita ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa. Varhaiskasvatuksessa menoja kasvattavat etenkin maksettavat epäpätevyyskorvaukset. Menoja kasvattaa varhaiskasvatuksessa lisäksi työehtosopimuksen mukainen suunnitteluajan pidennys, varhaiskasvatuksen lakimuutoksen edellyttämät henkilöstörakenteen muutokset ja sijaiskulut. Määrärahaylityksiä ei ennusteta näillä perusteilla.

Ammatillinen koulutus sai joulukuussa 2018 vuodeksi 2019 järjestämislupaan 1 029 opiskelijavuotta lisää, yhteensä 9 976 opiskelijavuotta. Päätöksen ajankohdasta johtuen lisääystä ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa ennustetaan olevan lapsia noin 970 eli 2,5 % vähemmän, kun talousarviossa on ennakoitu. Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa lapsimäärän arvioidaan olevan 90 lasta vähemmän kuin talousarviossa.

Suomenkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärän ennustetaan alittavan talousarvion 370 (0,9%) oppilaalla. Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan olevan talousarvion tasolla.

Koululaisten iltapäivätoiminnan asiakasmäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 225 oppilaalla.

Suomenkielisten lukioden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 75 (1,0 %) opiskelijalla. Ruotsinkielisten lukioden opiskelijamäärän ennustetaan ylittävän talousarvion 46 (3,8 %) opiskelijalla.

Stadin ammattiopiston opiskelijavuosimäärän ennustetaan ylittävän talousarvion varsinaisen järjestämisluvan järjestämislupaan saaduilla 1 029 lisäopiskelijavuodella.

Vapaan sivistystyön opetustuntimäärän ennustetaan kasvavan 400 tunnilla. Opiskelijamäärän ennustetaan olevan 1 000 opiskelijaa (5,8 %) pienempi kuin talousarviossa.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistyminen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille helsinkiläisille (4h/ pv) käynnistyi elokuussa 2018. Kotihoidon tuen kuntalisästä luovuttiin yli 2-vuotiaiden lasten osalta 1.5.2019 alkaen. Laadukas varhaiskasvatus ja -opetus vähentävät eriarvoisuutta. Maksuttomuudella tavoitellaan varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostoa.

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke Mukana-ohjelma hyväksyttiin 11.2.2019. Mukana-ohjelmassa on 32 toimenpidettä, joista yhtä lukuun ottamatta kaikkien tavoitteena on olla vuoden 2019 aikana käynnissä. Huhtikuun tilanteessa puolet toimenpiteistä on edennyt aktiiviseen toteutusvaiheeseen ja muissa toimenpiteissä toiminta on suunnitteluvaiheessa. Toimenpiteistä vain kolme on yhden toimialan sisäisiä palvelukokonaisuuksia koivia toimenpiteitä, muut edellyttävät laajaa yhteistyötä toimialojen välillä. Alueellisten toimenpiteiden

toteutuminen on käynnistynyt Mellunkylän, Kannelmäki–Malminkartanon sekä Malmin alueilla.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnistetty. Ohjelma otetaan käyttöön lukuvuonna 2019–2020. Suunnittelu ja toteutus tehdään yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa. Ohjelmaan kytketään käyttöönottokampanja.

Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävälle on tarjolla jatko-koulutuspaikka. Ohjauksen vahvistaminen ja joustavien vaihtoehtojen tarjoaminen turvaavat kaikkien nuorten toiselle asteelle siirtymistä ja opintoihin kiinnittymistä.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukio-koulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä on laajennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen.

Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021 hyväksyttiin kasvatus- ja koulutuslautakunnassa 29.5.2018. Tavoitteena on taata kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvatuksen ja koulutukseen ja työelämään.

Osaamiskeskustoimintaa on laajennettu ja toimintoja lisätty (digitalisointi, robotiikka, yrityskoordinaatio, polkuryhmät ja uudet perustaitoryhmät). Stadin osaamiskeskusten palvelut kattavat asiakkaan osaamisen kartoittamisen, puuttuvan osaamisen täydentämisen ja tuen ammatillisen tutkinnon suorittamiseen tai työllistymiseen.

Helsingin kaupunki kohdensi 2 miljoonaa euroa maksuttoman toisen asteen -kokeiluun. Rahoitus kohdennetaan kaupungin lukioden sekä Stadin ammattiopiston syksyllä 2019 aloittaville opiskelijoille käytettäväksi lainattaviin oppimateriaaleihin, HSL:n Helsingin sisäisiin matkakortteihin sekä kulttuurikäynteihin.

Varhennettu A1-kieli aloitettiin kaikilla 1. luokkalaisilla vuonna 2018 syksyllä.

Esiopetuksessa on käynnistetty syksyllä 2018 laajamittainen suomi-englanti –esiopetus.

Kaksikielisen suomi-englanti –opetuksen 1. luokan aloituspaikkoja oli vuonna 2017 yhteensä 100.

Syksystä 2018 alkaen aloituspaikkoja on lisätty eri puolille kaupunkia ja vuoden 2020 lopussa paikkamäärä on kaksinkertaistettu.

Lukuvuonna 2019–2020 1. luokan aloituspaikkoja englanninkielisessä opetuksessa on yhteensä 50 ja kaksikielisessä suomi-englanti –opetuksessa yhteensä 125. Lukuvuonna 2020–2021 on suunniteltu lisättävän 1. luokan aloituspaikkoja kaksikielisessä suomi-englanti –opetuksessa 25.

Lukiokoulutuksessa Resson lukion IB-linjan aloituspaikkojen määrä on kaksinkertaistettu. Helsingin kaupunki aloittaa englanninkielisen lukiokoulutuksen, jos opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää siihen järjestämisluvan.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on hakenut järjestämislupaa englanninkieliselle koulutukselle. 1.1.2019 alkaen englanninkielisen koulutuksen järjestämislupa myönnettiin matkailualan perustutkintoon (aloitettu), media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkintoon sekä ravintola- ja cateringalan perustutkintoon.

Kiinan kielen opetusta on laajennettu aloittamalla Itäkeskuksen peruskoulussa kiinan opetus A1-kielenä ensimmäiseltä luokalta syksyllä 2018 alkaen. Helsingin kielilukiassa kiinan kielen tarjontaa lisätään.

Kielitaitoa on monipuolistettu lisäämällä kielikyöpy-opetusta ja -kasvatusta.

Kielirikasteinen esiopetus jatkui syksyllä 2018 neljällä alueella ja neljällä kielellä: venäjä, ranska, englanti ja espanja. Lisäksi kielirikasteinen englannin kielen opetus aloitettiin neljässä koulussa.

”Nordiska skolan” suunnittelu on käynnistetty. Vuoden 2019 lopussa konsepti on esiteltävissä kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

Myllypuron kampuksella, rakennusalan osaamiskeskityksessä Stadin ammatti- ja aikuisopisto toimii yhteistyössä ammattikorkeakoulu Metropolian sekä alan yritysten ja ympäröivän yhteisön kanssa. Tilasuunnittelu pohjautuu Metropolian kanssa sovittuun yhteistyöhön ja tilojen yhteiskäyttöön. Tilojen toteutus on talonrakentamisohjelmassa suunniteltu vuosille 2020–2022, hanke toteutetaan vuokratilahankkeena.

Urhea-kampusta edistetään urheiluosaamisen keskitymänä. Urhea-kampus muodostuu Mäkelänrinteen lukion laajennuksesta, urheiluhallista sekä opiskelija-asuntorakennuksista. Yhteishankkeessa on kartoitettu tilojen yhteiskäyttöä lukion, urheiluhallin ja HOASin kesken. Hankkeen rakennustyöt ovat alkaneet.

Sophie Mannerheim sairaalakoulun tilat Mechelininkadulta siirtyvät Kivelän sairaala-alueelle. Uudet tilat valmistuivat toukokuussa 2019. Sairaalakoulutoiminnan tilojen keskittämistä Laakson sairaala-alueelle suunnitellaan kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä.

Työväenopistoissa opetusta laaditaan kuntalaisten yleissivistävistä tarpeista lähtien. Työväenopisto tarjoaa jatkuvasti ict-taitoihin ja medialukutaitoon liittyviä kursseja ja luentoja. Digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään kaikissa oppiaineissa ja avoimissa oppimisympäristöissä.

Toimiala on osallistunut aktiivisesti Helsingin kaupungin digitalisaatio-ohjelman ja sen kaupunkiyhteisten tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyyn ja toteuttamiseen. Kaupungin digiohjelman kärkihankkeena on proaktiivisena palveluna esiopetuspaikan tarjoaminen.

Opetuksen digitalisaatio-ohjelma päättyy vuoden 2019 lopussa. Opetuksen ja kasvatuksen digivisiota jatketaan osallistamalla päiväkodit, koulut ja oppilaitokset miettimään tulevaisuuden pedagogisia ratkaisuja.

Älykoulun toimintamallin luominen käynnistyy digitalisaatiokehittämisen yhteydessä. Määrittelyssä hyödynnetään käyttäjätarinoita, joita on tehty keväällä 2019

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala ennustaa molempien sitovien tavoitteiden toteutuvan.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Budjettirahoitteisessa toiminnassa on epävarmuustekijöitä varhaiskasvatuksen talouden toteutumisen ennustamisessa. Varhaiskasvatuksen palvelujen kysynnän ennustaminen on haastavaa, mikä johtuu työllisyyden parantumisesta, viisi-vuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutuksista palveluiden kysyntään sekä yli 2-vuotiaiden kotihoidon tuen Helsinki-lisän lakkaamisesta 1.5. 2019 alkaen. Epävarmuutta varhaiskasvatuspalvelujen kysynnässä aiheuttavat lisäksi yksityisessä varhaiskasvatuksessa esille nousseet ongelmat, mikä saattaa lisätä kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntää. Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämistä vaikeuttaa pätevän henkilöstön rekrytointihaasteet. Osa rekrytoinnista joudutaan hoitamaan tilapäisesti sijaistyövoimalla.

Ammatillinen koulutus sai joulukuussa järjestämislupaan 1 029 opiskelijavuotta lisää, yhteensä 9 976 opiskelijavuotta. Päätöksen ajankohdasta johtuen lisäystä ei ole pystytty huomioimaan talousarviossa.

Vuonna 2018 käsittelyyn tulleet epäpätevyysalennusten korvaukset tulevat maksuun vuonna 2019. Ennustettu summa on 2,2 milj. euroa. Tähän ei ole varauduttu talousarviossa.

Kaupunki-strategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunk</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella.</p>	<p>Varhaiskasvatus ja esiopetus: Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen luodaan digitaalisen portfolion toimintamalli. Digitaalisen portfoliomallin pedagoginen perusta määritellään ja sen toiminnallisuutta pilotoidaan vuoden 2019 aikana</p> <p>Perusopetus: Portfolio-oppimista toteutetaan kaikissa peruskouluissa. Oppijan oppimisprosessi nähdään kokonaisuutena ja digitaalinen portfolio seuraa oppijan mukana koko hänen oppimispolkunsa ajan. 80 %:lla oppijoista on käytössään digitaalinen portfolio.</p> <p>Lukiokoulutus: Lukioiden opiskelijoista 90 % laatii itselleen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Opiskelija päivittää suunnitelmiaan oppilaitoksen henkilöstön (opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja, aineenopettaja, tarvittaessa opiskeluhuolto) tuella.</p> <p>Ammatillinen koulutus: Negatiivinen keskeyttäminen vähenee yhden prosenttiyksikön vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Vapaa sivistystyö: Oppimisessa ja opetuksessa hyödynnetään sähköisiä oppimisympäristöjä, jotka mahdollistavat monipuoliset pedagogiset opetusmenetelmät. Kursseista 7 % käyttää järjestelmää.</p>	<p>Tavoite toteutuu. Keväällä määritelty digitaalisen oppimisympäristön tavoitteet. Portfoliotyöskentelyä pilotoidaan innovatiivisissa päiväkodeissa sekä asiantuntijaopettajien toimesta syksyllä 2019.</p> <p>Tavoite toteutuu. Kehittämispalvelut toteuttavat kyselyn, johon vastataan 7.12. mennessä</p> <p>Tavoite toteutuu.</p> <p>Suomenkielinen: Syksyllä 2018 aloittaneille 1. vuoden lukio-opiskelijoille on laadittu opiskelusuunnitelma 97,9 prosentille ja urasuunnitelma 94,6 prosentille. Syksyllä 2018 aloittaneille 2. vuoden lukio-opiskelijoille on laadittu ylioppilastutkintosuunnitelmia 82,0 prosentille ja jatko-opintosuunnitelmia 78,6 prosentille.</p> <p>Ruotsinkielinen: 1. vuoden opiskelijat tekivät henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman ja urasuunnitelman 31.5 mennessä (Brändö gymnasium 91%, Gymnasiet Lärkan 100%, Tölö gymnasium 100%). Ylioppilastutkintosuunnitelma ja jatko-opintosuunnitelman tehdään 2. vuoden opiskelijoiden kanssa kolmannen vuoden syyslukukauden loppuun mennessä 31.12.</p> <p>Tavoite toteutuu. Negatiivisesti keskeyttäneitä oli 30,9. yhteensä 892 henkilöä, joka on 9,0 % opiskelijamäärästä (tavoite; keskeyttäneiden määrä korkeintaan 9,2 %).</p> <p>STO: Tavoite toteutuu. 30,9 mennessä sähköisiä järjestelmiä on käytetty 299 kurssilla. Mikäli kurssija toteutuu 4500 kappaletta, on tavoitteesta saavutettu tähän mennessä 6,6 %. Arbis: Tavoite toteutuu.</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamisrakenteen valmistelu</p> <p>Osallisuus</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Työllisyys</p>

Kaupunki-strategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisenennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.</p>	<p>Varhaiskasvatus, esiopetus ja alkuopetus: Suomenkielisen esi- ja alkuopetuksen lapset työskentelevät yhdessä vähintään 2 krt/kk samoissa tiloissa ja toimintamuodoissa käyttäen koulun, päiväkodin ja leikkiympäristön tiloja tai muita kaupungin tiloja.</p> <p>Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhdessä vähintään 3 ilmiöpohjaista oppimiskokonaisuutta vuonna 2019. Ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet ovat laajuudeltaan vähintään 2 viikkoa kestäviä.</p> <p>Perusopetus (luokat 3. -9.): Kaupunkia käytetään monipuolisesti ja joustavasti oppimisen tilana järjestämällä opetuksesta 6 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Lukiokoulutus: Kaupunkia käytetään monipuolisesti ja joustavasti oppimisen tilana järjestämällä opetuksesta 6 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Ammatillinen koulutus: Työpaikalla tapahtuva oppiminen kasvaa 18 000 päivällä verrattuna vuoteen 2018.</p> <p>Vapaa sivistystyö: 15 % työväenopiston ja 7 % Arbiksen opetuksesta järjestetään oppilaitoksen omien tilojen ulkopuolella kustannusneutraalisti.</p>	<p>Tavoite toteutuu. Suunnitelmat yhteistyön totuttamisesta tehty ja tarkastettu. Yhteistyötä toteutettu.</p> <p>Tavoite toteutuu.</p> <p>Suomenkielinen: Tavoite toteutuu. 31,8. mennessä opetuksesta toteutettu 2,7 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Ruotsinkielinen: Tavoite toteutuu. 31,8. mennessä opetuksesta toteutettu 4,4 % koulun ulkopuolella.</p> <p>Suomenkielinen: Tavoite toteutuu. Opetusta omien tilojen ulkopuolella on syyskuun loppuun mennessä järjestetty 200,8 päivää (tavoite yhteensä 136,8 päivää). 10 lukiota 12 on saavuttanut lukiokohtaisen tavoitteen (11,4 päivää / lukio).</p> <p>Ruotsinkielinen: Tavoite toteutuu.</p> <p>Tavoite toteutuu. Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen toteuma 30,9 oli 257 080 päivää eli 70,9 % tavoitteesta (tavoite; 362 384 päivää).</p> <p>STO: Tavoite toteutuu. Opetusta omien tilojen ulkopuolella on kesäkuuhun mennessä järjestetty 7 437 tuntia ja yhteensä opetusta on ollut 53 229 tuntia eli noin 14 % opetuksesta on järjestetty kesäkuuhun mennessä omien tilojen ulkopuolella.</p> <p>Arbis: Tavoite toteutuu. Opetusta omien tilojen ulkopuolella on toukokuuhun mennessä järjestetty 863 tuntia ja yhteensä opetusta on ollut 12 211 tuntia eli noin 7% opetuksesta on järjestetty toukokuuhun mennessä omien tilojen ulkopuolella.</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Liikkumishohjelma</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamis-rakenteen valmistelu</p> <p>Kaupungin tilojen käyttö</p> <p>Osallisuus</p> <p>Elävät kaupunginosat</p> <p>Harrastustoiminta</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p>

Suoritetavoitteet	2019	3. Ennuste
VARHAISKASVATUS		
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset	40 346	39 288
Suomenkielinen varhaiskasvatus	38 008	37 040
Omissa päiväkodeissa 31.12.	24 800	24 083
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	350	640
Perhepäivähoidossa 31.12.	800	670
Lasten kotihoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	7 140	6 900
Yksityishoidontuki, lapset 31.12. Sisältää molemmat kieliryhmät	3 850	3 877
Kerhoissa, lapset 31.12.	1 000	745
Esiopetus, perusopetuksessa	68	125
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 338	2 248
Omissa päiväkodeissa 31.12.	1 940	1 878
Ostopalvelupäiväkodeissa 31.12. (sis. maksusit.)	210	201
Perhepäivähoidossa 31.12.	95	67
Esiopetus, perusopetuksessa	93	102
Koululaisten iltapäivätoiminta		
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkipuistoissa	3 200	3 289
PERUSOPETUSLAIN MUKAINEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA	7 490	7 626
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 400	1 015
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	290	372
Perusopetuslain mukaisessa muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	5 800	6 239
PERUSOPETUS	44 069	43 694
Suomenkielinen perusopetus	40 387	40 021
Ruotsinkielinen perusopetus	3 682	3 673
LUKIOKOULUTUS	8 601	8 722
Suomenkielinen lukiokoulutus	7 380	7 455
Lukiokoulutus	7 326	7 405
Valmistava opetus	54	50
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 221	1 267
AMMATILLINEN KOULUTUS	9 119	10 262
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	8 947	9 976

Suoritetavoitteet	2019	3. Ennuste
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus		
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	132	132
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	40	154
VAPAA SIVISTYSTYÖ		
Suomenkielinen vapaa sivistystyö		
Opetustunnit	101 500	101 500
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	78 000	78 000
Kokeileva, Integroiva, Strateginen opetus	15 000	15 000
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö		
Opetustunnit	22 500	22 900
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	17 000	16 000
Opintonsa loppuunsaattaneiden maahanmuuttajien määrä	15	15
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	124 000	124 400
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	95 000	94 000
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät		
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	504	494
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 829	9 043
Tuottavuus	2019	3. Ennuste
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus		
<i>2016=100</i>		
Suoriteindeksi	107,6	106,9
Kustannusindeksi	112,3	113,0
Tuottavuusindeksi	95,9	94,6
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2017-2021	2019	3. Ennuste
htm²/asiakas		
Varhaiskasvatus	9,1	9,7
Peruskoulut	11,7	11,8
Lukio	9,5	9,3
Ammatillinen koulutus	16,6	15,6

Kaupunki- ympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	3. ennuste 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitysoikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennus- teen muu- tos
3 Kaupunkiympäris- tön toimiala	Tulot yhteensä	1 019,2	1 023,3	1 069,2	45,9		1 021,7	47,5
	Menot yhteensä	-737,4	-778,0	-772,3	5,7	-0,3	-783,1	10,8
	TA+ylitysoikeus/TA+yli/Enn		-778,3		6,1			
	Toimintakate	281,8	245,3	296,9	51,7	-0,3	238,6	58,3
31001 Kaupunkirakenne	Tulot yhteensä	475,6	461,4	515,0	53,6		466,0	49,1
	Menot yhteensä	-180,7	-192,0	-194,8	-2,8	-0,3	-201,5	6,7
	Toimintakate	294,9	269,4	320,2	50,8	-0,3	264,4	55,8
31002 Rakennukset	Tulot yhteensä	506,7	523,6	515,4	-8,2		517,0	-1,6
	Menot yhteensä	-279,3	-285,0	-290,5	-5,5		-290,8	0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yli/Enn		-285,0		-5,5			
	Toimintakate	227,4	238,7	224,9	-13,8		226,2	-1,3
31003 Asuntotuotanto	Tulot yhteensä	20,4	23,5	23,5			23,5	
	Menot yhteensä	-12,1	-19,8	-14,8	5,0		-17,8	3,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yli/Enn		-19,8		5,0			
	Toimintakate	8,3	3,7	8,7	5,0		5,7	3,0
31004 HSL- ja HSY- kuntayhtymien maksuosuudet	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-197,7	-204,1	-204,1			-204,1	
	TA+ylitysoikeus/TA+yli/Enn		-204,1					
	Toimintakate	-197,7	-204,1	-204,1			-204,1	
31005 Pelastuslaitos	Tulot yhteensä	16,4	14,8	15,3	0,5		15,3	0,0
	Menot yhteensä	-52,3	-54,3	-54,5	-0,2		-54,6	0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yli/Enn		-54,3		-0,2			
	Toimintakate	-35,9	-39,5	-39,2	0,3		-39,3	0,1
31006 Tuki HKL:lle	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-15,2	-22,9	-13,6	9,3		-14,4	0,7
	TA+ylitysoikeus/TA+yli/Enn		-22,9		9,3			
	Toimintakate	-15,2	-22,9	-13,6	9,3		-14,4	0,7

Kaupunkiympäristön toimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Kaupunkirakenne

Talousarviokohdan tuloja ennustetaan toteutuvan 515 milj. euroa, joka on 53,6 milj. euroa talousarviota enemmän (TA 461,4 milj. euroa). Tulojen arvioidaan kertyvän ennakoitua enemmän maanmyynneistä ja maanvuokrista sekä rakennusten ja osakehuoneistojen myynneistä.

Talousarviokohdassa on käytettävissä menoihin 192,1 milj. euroa, joka ennustetaan ylittyvän 2,8 milj. eurolla. Ylitys johtuu talven ennätyksellisten lumisateiden aiheuttamien liikennealueiden lumenpoistotöiden merkittävästä kustannusten kasvusta sekä pysäköinninvalvonnan luottotappiokirjauksista vuosilta 2012 ja 2013.

Tammikuun ennätykselliset lumisateet aiheuttivat liikennealueiden lumenpoistotöissä merkittävää kustannusten kasvua; talvihoidon lisäkustannukset (lumenkuljetus, kaluston lisäykset) ovat noin 6,5 milj. euroa. Pysäköinninvalvonnan todelliset luottotappiot yhteensä 3,2 milj. euroa vuosilta 2012 ja 2013 kirjataan jälkikäteen kuluvan vuoden menoiksi. Valtaosa tappioista on virhemaksuja ja siirtokorvauksia, joita ei ole saatu perittyä ulosottoimin sekä ulkomaan rekisterissä olevilla ajoneuvoilla aiheutettuja virheitä ja siirtoja, joita ei saada perittyä, koska ajoneuvojen omistaja- tai haltijatietoja ei ole mahdollista saada.

Rakennukset

Talousarviokohdan sitovan toimintakatteen tavoite 238,7 milj. euroa ennustetaan alittuvan 13,8 milj. euroa. Käyttömenojen ennustetaan ylittyvän noin 7,2 milj. eurolla ja tulojen alittuvan noin 6,6 milj. eurolla.

Henkilöstömenoista arvioidaan kertyvän säästöjä noin 1 milj. euroa ja palvelujen ostoista noin 2,7 milj. euroa. Tuloissa valmistus omaan käyttöön kirjausten arvio on 1,8 milj. euroa ja maksutuottojen arvio 1,5 milj. euroa tulosbudjettia suurempi.

Käyttömenojen osalta suurimmat ylitykset tulevat lämmityksen ja sähkön oston kustannuksista Vuokra- ja vastikekulut nousevat normaalien indeksikotrotusten lisäksi erityisesti kesällä valmistuneiden kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisä- ja väistötilojen vaikutuksesta noin 4,0 milj. euroa ennakoitua enemmän, lisäksi kustannuksia on syntynyt

ennakoitua enemmän asuntovuokrauksen ylläpidosta ja runsaslumisen talven johdosta.

Vuokratuottoja alentavat noin 2 milj. eurolla kohteiden sisäilmaongelmat, peruskorjaukset ja päätökset rakennusten myynneistä ja purkamisista, muun muassa Pirkkolan jäähallin vuokrasopimuksen päätyminen, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan luopuminen Stadin ammattiopiston Latokartanontien toimipisteestä sekä sosiaali- ja terveystoimialan toiminnan loppuminen Killinmäessä. Lisäksi myytäväksi päätettävät kohteet sekä toimialojen toimitilamuu- tokset vähentävät vuokratuloja noin 3 milj. eurolla.

Asuntovuokrauksessa on ongelmia asuntojen uudelleen vuokrauksessa. Asuntovuokraus on jäämässä vuokratuottotavoitteestaan noin 1,5 milj. euroa.

Toimintakatetavoitteeseen pääsemiseksi on tehostettu vähentämällä tyhjäksi jääneiden tilojen määrää muun muassa purkamalla useita kohteita. Myös Helsingin kaupungin asuntojen (Heka) kanssa on käynnistetty prosessi, jossa Hekan omistamien, tyhjien tai vaikeasti vuokrattavien sekä edelleen vuokrattavien kohteiden osalta pyritään edistämään rakennusten purkua tai uuden käyttötarkoituksen löytämistä. Lisäksi korvaavien uudishankkeiden osalta on siirrytty käytäntöön, jossa jo väistötilavaiheessa vuokra määräytyy todellisten tilakustannusten mukaan vanhan kohteen purkamisen vuoksi.

Asuntotuotanto

Talousarvion sitovan toimintakatetavoitteen arvioidaan ylittyvän noin 5 milj. eurolla, ennusteen ollessa 8,7 milj. euroa. Käyttömenojen arvioidaan alittuvan noin 5 milj. euroa johtuen pääasiassa siitä, että rakentamisaikaisten lainojen korot ovat pysyneet ennakoitua matalampina. Tulojen ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaisesti.

HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuudet

HSL- ja HSY-kuntayhtymien maksuosuuksien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Pelastuslaitos

Syyskuun lopun tulostietojen perusteella pelastuslaitoksen käyttömenojen arvioidaan ylittyvän 0,18 milj. euroa verrattuna budjetoituun ja toimintakatteen olevan noin 0,32 milj. euroa budjetoitua parempi.

Tuki HKL-liikelaitokselle

Talousarviokohdan menojen ennustetaan toteutuvan 9,3 milj. euroa talousarviota pienempinä. Syynä on Länsimetro Oy:n vastikkeet, joita korvataan kaupungin tuen kautta. Vastikkeet jäävät selvästi budjetoidusta tasosta, koska Länsimetro Oy hyvittää vuonna 2018 maksettujen vastikkeiden ylijäämää vuonna 2019 ja lisäksi hoito- ja rahoitusvastikkeet tulevat toteutumaan talousarviossa budjetoitua pienempinä

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistyminen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Helsingin yleiskaavan toteuttamisohjelman täydennysrakentamisen painopistealueet on priorisoitu, ja keskeisimmiksi kaupunkiuudistusalueiksi on valittu Malmi, Malminkartano-Kannelmäki sekä Kontula-Mellunmäki. Alueiden uudistamisen edistäminen jatkuu tiiviissä yhteistyössä Kaupunginkanslian kanssa. Suunnittelua keskustan vetovoiman, keskustan liikenteen kokonaisuuden ja keskustan viihtyisyyden parantamiseksi jatketaan siten, että laaditaan kävelykeskustan laajentamisesta suunnitelma, joka voidaan toteuttaa ilman maanalaista kokoojakatua.

Toimialalla toteutetaan Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmaan sisältyvän päästövähennysohjelman, Itämerihaasteen sekä luonnonsuojeluohjelman toimenpiteitä. Liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaittoja minimoidaan ilmanlaadun ja meluntorjunnan toimenpidesuunnitelmien mukaisesti. Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman toimenpiteiden jalkautus ja ohjelmasta viestiminen on aloitettu. Seurantatyökalu julkistetaan lokakuussa. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjaukset on hyväksytty huhtikuussa kaupunginhallituksessa. Toimialan ympäristöohjelmaan 2019-2021 on sisällytetty Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmasta 16 toimenpidettä, joita toteutetaan ohjelman mukaisessa aikataulussa.

Merellisen strategian hankkeiden projektointi on käynnissä yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Vallisaaressa järjestetään kesällä 2020 kansainvälinen nykytaidetapahtuma Helsinki Biennaali. Kaupunkiympäristön toimialalla valmistaudutaan vuonna 2019 yhdessä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa biennaalin toteuttamiseen.

”Selvitys katutöistä” -ohjelman kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden sekä kadulla tehtävien töiden viranomaisroolin kehittämistoimenpiteet on integroitu osaksi Toimivat katuhankkeet -hankekokonaisuutta. Katujen rakennuttamisprosessin katutöiden haittojen vähentäminen 2019-2021 -projektin

kehittäminen (Lean) on käynnistynyt yhteistyössä Aalto-yliopiston kanssa. Osana katutöiden haittojen vähentäminen -kehittämiskokonaisuutta katutöihin liittyvän viestinnän kehittämissuunnitelma on valmistunut ja toimenpiteet käynnissä. Hämeentien viestinnässä on onnistuttu erittäin hyvin. Katutöihin liittyen on käynnistetty palvelumuotoiluprojekti, jonka tavoitteena on työmaakokemuksen parantaminen.

Maapoliittisten linjausten toisen vaiheen (mm. maankäyttösopimukset, etuostot, lunastukset) työohjelma ja tulevan työn suuntaviivat on käsitelty kaupunkiympäristön toimialan johtoryhmässä toukokuussa, ja ohjausryhmän aloituskokous on pidetty kesäkuussa. Tavoitteena on saattaa linjaukset päätöksentekoon syksyn 2019 aikana. Raide-Jokerin vaikutusalueen maapoliittisten linjausten taustaselvitys- ja maanhankintapriorisointeja koskeva pohjatyo on aloitettu.

Palvelutuotannossa tarvittavan henkilöstön saavuus ja pysyvyys varmistetaan panostamalla etenkin ennakoivaan rekrytointiin. Toimialalla on havaittu rekrytoinnin näkökulmasta haasteellisia tilanteita, joita koskien on selvitystyö meneillään sekä toimialan sisällä, että kaupunkitasoisesti mm. palkkakilpailukyvyyn näkökulmasta. Sujuvan rekrytointiprosessin tueksi on otettu toimialalla syksyn aikana käyttöön uusi rekrytointijärjestelmä.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt kesäkuussa kiinteistöpoliittisen ohjelman, sisäilmaohjelman sekä kevään aikana valmistellun näiden toteutusohjelman ohjeellisesti noudatettavaksi. Samalla kaupunginhallitus edellytti, että kiinteistöstrategia tuodaan kaupunginhallituksen päätettäväksi vuoden 2019 loppuun mennessä. Kiinteistöstrategian valmistelu on käynnissä ja sisäisen vuokramallin uudistuksen valmistelu on käynnistetty toteutusohjelman mukaisesti.

Asuntotuotantopalvelu tuottaa Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) mukaisesti laadukkaita ja elinkaarikustannukseltaan edullisia asuntoja. Ennusteen mukaan vuonna 2019 toteutuu 1506 Facta-aloitettua uudisasuntoa. Asunnoista 794 on ara-vuokra-asuntoja, 284 asumisoikeusasuntoja ja 428 Hitas-asuntoja. Lisäksi on ohjelmoitu 765 peruskorjausasunnon käynnistyspäätökset.

Pelastuslaitoksen kaupunkiyhteisten hankkeiden yhteistyö on edennyt suunnitelmallisesti kaupunkistrategian ja pelastuslaitoksen toimintasuunnitelman mukaisesti. Rakenteellisen paloturvallisuuden suunnittelijoiden neuvontaryhmä ja pelastustoiminnan asiantuntijat ovat vahvasti mukana kaupungin kestävä kasvun turvaamisessa uudisrakentamisen suunnittelun yhteistyössä.

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden ennustetaan tässä vaiheessa toteutuvan lukuun ottamatta asuntotuotannon edellytysten turvaamista ja edistämistä. Asuntotontteja ennustetaan luovutettavan 300 000 kerrosneliömetriä, joka on 75 % asetetusta 400 000 kerrosneliömetrin tavoitteesta.

Talousarviossa asetettu luovutustavoite on erittäin korkea, joten tavoitteen saavuttaminen on yhä haastavampaa. Yhtenä keskeisenä tekijänä luovutetun asuinrakennusoikeuden alhaiseen määrään voitaneen edelleenkin pitää noususuhdanteen johdosta nousseita urakkahintoja, jotka ovat edelleen vaikeutaneet erityisesti valtion tukeman asuntotuotannon hankkeiden, mutta myös muun säännellyn asuntotuotannon hankkeiden liikkeellelähtöä ja siten myös tontinluovutusta. Kaupungin omalla rakennuttajalla useiden urakkakilpailujen tarjoukset ovat ylittäneet valtion tukemassa ja kohtuuhintaisessa asuntotuotannossa hyväksyttävän hintatason. Lisäksi asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittamiseen liittyvä tavoitetaso (ATO-mittarin tavoitetaso 360) ennustetaan jäävän tavoitteesta johtuen asuntorekisterin puutteellisista tiedoista.

Sitovista toiminnallisista tavoitteista ennustetaan jäävän turvallisuuspisteiden määrässä (toteuma 7 050, kun tavoite vähintään 8 000) ja ensihoidon tavoittamisviiveessä (viive oli syyskuun lopussa 65 %, kun tavoite oli 70 %) sekä henkilöstön työkyvyn jatkuvassa edistämisessä. Varhaisen tuen menettelyiden toteutumisaste on 60 %. Muiden toiminnallisten tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskinä on katu- ja kunnallisteknisten konsulttitöiden viivästyminen johtuen konsulttien resurssipuutteesta, sekä kustannuspaineet nykyisissä urakoissa johtuen talonrakentamisen jatkumisesta vilkkaana.

Lumenvastaanotto toimintaan liittyviä riskejä ovat lumenvastaanottokapasiteetin riittämättömyys ja merkittävä vähentyminen nyt sekä lähivuosina. Lumenvastaanotto ei ole lumilogistiikan periaatteen mukaisesti kaavoituksellisesti järjestetty alueellisena toimintana. Hernesaarella tapahtuvaa lumen mereen kaadon ympäristövaikutuksia tulee selvittää ja riskinä on, että lumenvastaanotto paikka suljetaan.

Rakennusten korjausvelasta, sisäilmaongelmista sekä tilojen erittäin tehokkaasta käytöstä johtuen tilojen käyttökuntoisuuteen liittyy riskejä, joiden realisoituessa tiloille voidaan tarvita kiireellisesti väistötiloja. Koska erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tiloissa ei ole yhtään väljyyttä, korjausten tekeminen käytössä olevassa rakennuksessa ilman väistöä on käytännössä mahdotonta. Koska vapaita Y-tontteja ei juuri ole, väistötilojen sijoittaminen aiheuttaa merkittäviä haasteita.

Viimeisen vuoden aikana on kaupunkiin sopimussuhteessa olevia urakoitsijoita hakeutunut konkursiin neljä kappaletta, mikä on vuositasolla huomattavasti enemmän kuin viimeisinä vuosina. Riskinä on, että nousukauden jälkeen kaupungille hakeutuu töihin urakoitsijoita, joiden taloudellinen tilanne on epävaka.

Hintatason pysyminen edelleen korkealla tasolla voi vaikeuttaa jatkossakin kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisedellytyksiä. Uuden hallitusohjelman sijoitusasuntojen verotuksen kiristämiseen liittyvät linjaukset sekä taloussuhdanteiden yleinen viileneminen voivat vaikuttaa sijoittaja- ja muuhun kysyntään ja tätä kautta vaikuttaa sääntelemättömän asuntotuotannon hankkeiden etenemiseen.

Osaavan henkilökunnan rekrytoinnissa ja oman henkilökunnan pysyvyydessä on haasteita koko toimialalla, erityisesti pelastuslaitoksella on suuria haasteita saada riittävästi laadukasta työvoimaa pelastustoimintaan

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos

Liikenneliikelaitoksella tuotot ja menot ovat toteutuksessa talousarviota pienempinä. Toimintatuotot ennusteessa ovat 234,9 milj. euroa eli 17,7 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa. Liikennöintikorvauksia on toteutuksessa budjetoitua vähemmän, erityisesti pääomakorvauksia ei toteutunut budjetoidusti.

HKL:n saama kaupungin tuki on jäämässä talousarviossa arvioidusta tasosta 9,3 milj. euroa. Syynä on Länsimetro Oy:n vastikkeet, joita korvataan kaupungin tuen kautta. Vastikkeet jäävät selvästi budjetoidusta tasosta; LM Oy hyvittää vuonna 2018 maksettujen vastikkeiden ylijäämää vuonna 2019 ja lisäksi hoito- ja rahoitusvastikkeet tulevat toteutumaan talousarviossa budjetoitua pienempinä.

Pääomakuluja on toteutuksessa talousarviota vähemmän. Poistoja arvioidaan toteutuvan 6,0 milj. euroa ja korkomenot ennustetaan olevan 2,2 milj. euroa talousarviota pienemmät. Tilikauden tulostenuste on 3,9 milj. euroa (TA: 0 milj. euroa).

Talousarviossa investointeihin on varattu 156,1 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 138,7 milj. euroa.

HKL arvioi nostavan lainoja 90,0 milj. euroa vuoden 2019 aikana (TA: 266,6 milj. euroa). Talousarviossa HKL varautui nostamaan lainoja vaunukalusto- ja infraomaisuuden investointien rahoittamiseen. HKL nostaa kuitenkin kaupungin sisäisiä lainoja vain uusien raitio- ja metrovaunukalustoinvestointien rahoittamiseen, infraomaisuuden investointeihin ei nosteta lainoja vuonna 2019.

Hankkeet ovat alkuvuonna pääsääntöisesti edenneet suunnitellusti. Raide-Jokerin osalta kaupunginvaltuustossa vuonna 2016 hyväksyttyä hankesuunnitelmaa korotettiin keväällä 2019.

Liikennelaitoksen ennustetaan saavuttavan vuonna 2019 sitovista tavoitteista kaksi (2) kahdeksasta (8). Laitoksen sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen sekä metrol liikenteen liikennöinnin luotettavuuden ennakoitua toteutuvan tavoitteen mukaisesti.

Merkittävimpiä strategisia ja taloudellisia riskejä ovat liikennöintisopimusten päätyminen ja henkilöstön sitoutumattomuus, luottamuspulla sekä rekrytointien ongelmat. Lisäksi riskinä on Raide-Jokerin kustannusten karkaaminen ja aikataulun pettäminen sekä metron automatisointiprojektiin liittyvien oikeudenkäyntien päätyminen HKL:lle epäedullisesti. Riskinä on myös tunnistettu se, että metrojärjestelmää ei kehitetä kokonaisuutena ja/tai sen luotettavuus heikkenee sekä raideliikenteen nopeuttamishankkeet eivät etene kaupungin tavoitteiden mukaisesti.

HKL:n tulos- ja rahoituslaskelmaennuste

Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	3. Ennuste 2019	Erotus TA/ennuste	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma						
Tuki infrainvestointien pääomakuluihin	15 232	22 885	13 626	-9 259	14 354	-728
Muut myyntitulot	185 224	205 260	195 346	-9 914	198 013	-2 667
Liikevaihto	200 456	228 145	208 972	-19 173	212 367	-3 395
Valmistus omaan käyttöön	4 624	6 329	5 654	-675	6 808	-1 154
Liiketoiminnan muut tuotot	21 928	18 103	20 255	2 152	19 428	827
Varsinaiset kulut	-148 352	-163 175	-150 471	12 705	-155 706	5 235
Poistot	-43 250	-51 812	-45 778	6 034	-46 914	1 136
Liikelylijäämä/alijäämä	35 406	37 590	38 632	1 042	35 983	2 649
Rahoitustuotot	32		34	34	3	31
Korkokulut kaupungin lainasta	-350	-3 648	-2 150	1 498	-2 149	-1
Muut korkomenot	-3 610	-3 406	-3 393	13	-3 384	-9
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	-8 442		-8 442	
Muut rahoitusmenot	-19 093	-20 197	-19 545	651	-19 545	
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	3 943	1 897	5 135	3 239	2 465	2 670
Poistoeron muutos	-2 149	2 647	-1 147	-3 794	-1 193	46
Varausten muutos	1 015	-4 544	-77	4 467	-77	
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 809	-0	3 911	3 912	1 195	2 716
Rahoituslaskelma						
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Liikelylijäämä (-alijäämä)	35 406	37 590	38 632	1 042	35 983	-2 649
Poistot ja arvonalentumiset	-43 250	-51 812	-45 778	6 034	-46 914	-1 136
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 463	-35 693	-33 497	2 196	-33 518	-21
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-11		148	148	17	-131
Toiminnan rahavirta	47 182	53 709	50 765	-2 943	49 362	-1 403
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-107 159	-167 239	-142 522	24 717	-154 841	-12 319
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 455	11 143	3 948	-7 195	3 817	-131
Investoinnin rahavirta	-102 704	-156 096	-138 574	17 522	-151 024	-12 450
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-55 522	-102 387	-87 809	14 579	-101 662	-13 853
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen muutokset						
Lainakannan muutokset	114 927	234 820	74 926	-159 894	74 927	1
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-59 493	-132 434	12 879	145 313	26 732	13 853
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	55 435	102 386	87 805	-14 581	101 659	13 854
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-88	-1	-4	-3	-3	1

Kau- punkis- strategian teema	Sitova to- iminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisen- nuste 3/2019	Kytkeytyminen kau- punkiyhteisiin hank- keisiin ja yhteissuun- nittelun teemoihin
Kestävän kasvun turvaaminen	Asunto- tuotannon edelly- tysten turvaa- minen ja edistämi- nen	<p>Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin raide- liikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamis- ta vähintään 40 %</p> <p>Rakennusoikeutta luovu- tetaan vähintään 400 000 k-m²</p> <p>Asuntotuotanto vähintään 1500 asuntoa</p> <p>Asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittaminen; ATO- mittarin tavoitetaso 360 (vaihteluväli 0–450)</p>	<p>Tavoitteen ennustetaan toteutuvan. Lokakuun puoliväliin men- nessä on kaavoitettu 135 946 k-m², josta täydennysrakentamista noin 67 %. Loppuvuonna tarkistettuja ehdotuksia on lautakun- nassa tavoitteeseen yltävä määrä: mm. Hernesaari (n. 300 000 k-m²), Nihti (n. 100 000 k-m²), Hakaniemenranta (n. 50 000 k-m²), Nallerinne (n. 100 000) k-m², Koirasaarentie ja Ilomäentie (n. 60 000 k-m²). Yhteensä toteutuu n. 746 000 k-m²</p> <p>Tavoitteen ei ennusteta toteutuvan. Syyskuun loppuun mennessä on luovutettu asuinrakennusoikeutta yhteensä noin 190 000 k-m². Sitovasta tavoitteesta on saavutettu noin 48 %, ennuste vuodelle 2019 on 300 000 k-m².</p> <p>Tavoite toteutuu. Ennuste 1 506 Facta-aloitettua uudisasuntoa. Asunnoista 794 on ara-vuokra-asuntoja, 284 asumisoikeus- asuntoja ja 428 Hitas-asuntoja. Syyskuun loppuun mennessä toteutunut uudistuotannon Facta-aloituksia 915.</p> <p>Tavoitteen toteutuminen epävarmaa. Vuodelle 2019 asetettujen mittareiden kalibrointi kanslian kanssa on tarpeellista</p>	Elävät kaupunginosat
Kestävän kasvun turvaaminen	Ekolo- gisesti kestävän kehityk- sen tur- vaaminen	<p>Kehitetään ja otetaan käyt- töön Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman toteutumisen ja vaikutusten arvioinnin työkalu</p> <p>Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yh- teenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa</p> <p>Energiansäästöavoite on neljä prosenttia vuoden 2015 ominaisenergiakulu- tuksesta ulkovalaistuksen (kWh/asukas) ja toimitilojen (kWh/m²) osalta.</p> <p>Helsingin katu- ja puisto- rakentamisessa muodos- tuvista maa-aineksista vähintään 80 % hyötykäy- tetään</p>	<p>Hiilineutraali Helsinki 2035 –toimenpideohjelman seurantatyöka- lu, Ilmastovahti, julkaistaan 23.10. Asiantuntija- ja mediatilaisuus järjestetään 29.10. Kyseessä on Ilmastovahdin beta-versio, jonka kehitystä on tarkoitus jatkaa edelleen. Ilmastovahdia käytetään toimenpiteiden etenemisen seurantaan ja vaikutusten, etenkin päästöjen, arviointiin.</p> <p>Vertailulukua ei vielä ole saatavilla, koska tutkimusaineisto valmistuu vuoden 2020 alkupuolella. Tavoitteen ennustetaan kuitenkin toteutuvan.</p> <p>Ulkovalaistuksen osalta ennuste 9 %. Ulkovalaistuksen osal- ta sitova tavoite toteutui jo 2018 ja energiansäästö oli noin 6 prosenttia vuoden 2015 energiankulutuksesta. Toimitilojen osalta energiansäästöavoitteen saavuttamisen toteutumista ei voida nykyisellä kulutusseurantajärjestelmällä arvioida kesken vuoden. Tavoitteen ennustetaan kuitenkin toteutuvan.</p> <p>Sitova tavoitteen osalta tavoite on toteutumassa. Maa-aineksia on hyötykäytetty tai välivarastoitu kierrätyskentillä noin 83 %. Kruunuvuoren rannan Koirasaaren meritäyttö valmistui elokuus- sa. Lopullinen meritäyttömäärä 900 000 m³. Konalan ympäris- töluvitetun maisemavallin urakan valmistelut käynnissä – mas- sojen hyötykäyttömäärä 70 000 m³. Kivikon ympäristöluvitetun kierrätyskentän rakennussuunnittelu käynnissä.</p>	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämien Bulevardien suunnittelu ja liikennejärjestelmä
Uudistuvat palvelut	Asiakas- kokemuksen paran- taminen	<p>Koko toimialan asiakasty- tyväisyys paranee edellis- vuodesta</p> <p>Digitaalinen asiakkuus: Yhteinen tavoite Kuvan kanssa tukemaan kaupun- gin oma.helsinki -palvelun profilipilotointia ja sen käyttöä Helsinki- sovelluk- sessa. Mittari: Kymppätkii oma.helsinki -ratkaisun mahdollisuudet ja kokei- lee sitä ainakin yhdessä palvelussa.</p>	<p>Tavoitteen ennustetaan toteutuvan. Lopullinen tulos on saata- villa vasta vuoden lopussa mittaamisen päätyttyä. Esimerkiksi asukkaiden tyytyväisyys katujen ja puistojen hoitoon lisääntynyt ja ulkovalaistuksen toimivuus parantunut.</p> <p>Tavoitteen ennustetaan toteutuvan. Oma.helsingistä tehty proto kuvaamaan tulevaisuuden tunnistetun asiakkaan palveluja.</p>	Asukaskokemus ja asia- kastytyväisyys
	Tilojen ja alueiden monipuoli- nen käyttö	Tyhjen tilojen osuus enin- tään 4%	Tavoite toteutuu. Tyhjen tilojen osuus tällä hetkellä 3.9%.	Kaupungin tilojen käyttö.

PELASTUSLAITOS

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä	Onnettomuuksia ehkäistään lisäämällä kaupunkilaisten ja Helsingissä toimivien tahojen kykyä estää onnettomuuksia ja rajoittaa niiden vaikutuksia.	Tavoitteena on vähintään 8 000 turvallisuuspistettä.	Tavoite ei toteudu henkilöstövajeesta johtuvien resurssipuutteiden sekä toiminnanohjauksellisten haasteiden johdosta. Ennustettu toteuma on 7 050.	
	Pelastustoiminnan toimintavalmius on riittävä ja tarkoituksenmukainen	Pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen riskiluokan määrittävissä onnettomuustyypeissä	Tavoite toteutuu	
	Kiireellinen ensihoido toteutuu tilaajan vaatimusten mukaisesti.	Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive kiireellisyysluokkien A ja B tehtävissä.	Tavoite ei toteudu. Ennuste on 65 %. Häätäkeskusjärjestelmä ERICA aiheuttaa turhia tehtäviä ja lisäksi samaa potilasta koskevat tehtävät ovat lisääntyneet. Kasvava tehtävämäärä lisää yksiköiden sidonnaisuutta tehtäviin ja hidastaa lähtönopeutta seuraaviin tehtäviin.	
Uudistuvat palvelut	Henkilöstön osaaminen kehittyy jatkuvasti	Täydennuskoulutuksen määrä on vähintään sama kuin vuonna 2018	Tavoite toteutuu	
	Henkilöstön työkykyä edistetään jatkuvasti	Sairauspoissaolot VATU-menettelyt toteutuvat.	Ei toteudu. Esimiesten resurssit ja osaamisen puutteet aiheuttavat huomattavaa viivettä VATU-menettelyiden aloittamisessa tavoiteaikataulussa. Työterveyden ja esimiesten ajankäytön yhteen sovittaminen on haastavaa.	
Taloudellisesti kestävä kehitys	Pelastuslaitoksen toiminta on tuottava kaupungin kasvu ja palvelutarpeen muutokset huomioiden	Tulosbudjetti ei ylity	Tavoite toteutuu	

HKL				
Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Maailman toimivin kaupunki				
Kestävän kasvun turvaaminen	Matkustajien kokemus järjestys ja turvallisuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla	Mittarina käytetään HSL:n tuottamassa kyselytutkimuksessa kerättyä asiakkaiden antamaa arvosanaa järjestyksestä ja turvallisuudesta, raitiovaunu- ja metroliikenteelle kummallekin erikseen. Tavoitetasot: Raitio 4,22; Metro 4,18	Raitio 4,19; Metro 4,09 Matkustajien kokemuksen järjestyksen ja turvallisuuden tunteen arvosanasta ei ole käytettävissä uutta tutkimustietoa. Viimeisimmissä tutkimustuloksissa keväällä nähtiin nousua molemmissa liikennöintimuodoissa. Arvosanojen ennustetaan jäävän tavoitteesta.	
Koettu turvallisuus				
Ekologisesti kestävä kehitys		Mittarina ajettujen lähtöjen osuus tilatuista lähdöistä. Tavoitetasot: Raitio 99,84%; Metro 99,84%	99,80%; Metro 99,85% Raitio- ja metroliikenteen luotettavuus on kehittynyt positiiviseen suuntaan, mutta sen ennustetaan jäävän tavoitteesta johtuen lievästä kuljettajapulasta alkuvuonna 2019.	Hiilineutraali Helsinki / Päästövähennysohjelma
Kaupunkirakenteen toiminnallisuus	Liikennöinnin luotettavuus raitio- ja metroliikenteessä säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla	Mittarina käytetään HSL:n tuottamassa kyselytutkimuksessa kerättyä asiakkaiden antamaa liikennöitsijäarvosanaa, raitiovaunu- ja metroliikenteelle kummallekin erikseen. Tavoitetasot: Raitio 4,04; Metro 4,19	Raitio 4,02; Metro 3,94 Asiakastyytyväisyyden osalta (liikennöitsijäarvosana) ei ole käytettävissä uutta tutkimustietoa, mutta emme ole tunnistaneet edellistä ennustetta merkittävästi muuttavia tekijöitä asiakastyytyväisyyteen. Metroliikenteen liikennöitsijäarvosanan ennustetaan jäävän tavoitteesta	Asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys
Uudistuvat palvelut				
Asukaslähtöisyys ja osallisuus	Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla	Toiminnan kokonaiskustannukset (HKL:n kustannukset ennen rahoituskuluja) per paikkakilometri. Tavoitetaso alhaisempi tai sama kuin TP2018.	Toteutuu	Palvelujen saavutettavuus
Vastuullinen taloudenpito	Positiivinen tuotatuskehitys eli toiminnan kokonaiskustannukset per paikkakilometri laskevat	Tilikauden tulos (väh. 0)	Toteutuu	Bulevardien suunnittelu ja liikennejärjestelmä

Määrä- ja taloustavoitteet		
31001 kaupunkirakenne	2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Vapautuvien vuokra-asuntojen markkinointiaika, keskiarvo enintään pv.	5	4
Maanmittaustoimintaan liittyvien keskeisten palvelujen toimitusaika enintään, keskiarvo pv	19	18
Ulkoiset maanvuokrat, milj. €, vähintään	218	224
Kaupungin tuella rakennettujen hissien määrä, kpl	60	39
Geoteknisestä suunnittelusta johtuvia, yli 0,5 milj. euron vahinkoja ei toteudu pohja- ja kalliorakentamisessa, vahinkojen määrä, kpl	0	0
Rekisteröityjä kiinteistöjä ja rasitteita	650	800
Uudisrakennusmittauksia	650	750
Pysäköinnin valvontatapahtumat	1 200 000	1 000 000
Rakennusvalvonnan lupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika, päivää	63	42
Ympäristönsuojelussa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	450	450
Elintarviketurvallisuudessa tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	2 700	2 700
Ympäristöterveydessä tehdään suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvia tarkastuksia vähintään	500	700
Tehokkuus/taloudellisuus		
Ulkovalaistuksen energian kulutus kWh/asukas	71,2	67,9
Toiminnan laajuustiedot		
Kaavoituksen mahdollistamat uudet asunnot (kpl) *)	7 000	7 000
Kaavoitettu kokonaiskerrosala (k-m ² 5 v keskiarvo)	1 400 000	1 400 000
Suunnitellut **) baana- ja pyöräliikenteen pääväyläkilometrit (km)	15	7
Suunniteltujen/ Rakennetut pyöräpysäköintipaikkojen lkm ***)	900	900
Katutyöluvut	6 500	6 500
Pysäköintivirhemaksut ja -huomautukset, kpl	200 000	170 000
Ylläpidettävä katuala, ha	2 131	2 128
Ylläpidettävät sillat, m ²	323 000	325 000
Yleiset käymälät, kpl	49	46
Uudelleen päällystetty katuala, ha	46	36
Rakennetut puistot, ha	924	926
Pellot ja niityt, ha	1 045	1 055
Metsäiset alueet, ha	4 655	4 643
Katuvihreä, ha	496	510
Rakennusvalvonnan lupapäätökset yhteensä, kpl	3 600	3 000
Myönnettyissä rakennusluvuissa kerrosalaa yhteensä, m ²	760 000	700 000

Määrä- ja taloustavoitteet		
Myönnettyissä luvissa asuntoja, kpl	7 000	6 500
Valmistuneet asunnot, kpl	5 200	6 000
Tuottavuus		
Maankäyttö ja kaupunkirakenteen menot € / kaavoitettu kokonaiskerrosala	28	30
Asuntotontin aloitusaika kaavan lainvoimaisuudesta ****)	1,8	1,8
Kadut ja viheralueet, katujen ylläpito €/m ²	2,47	2,74
Pysäköintivirheiden määrä /tarkastetut ajoneuvot (%)	21	21
Elintarvikevalvonta, terveydensuojelu+tupakka, vesi; tarkastusten lukumäärä/ tarkastajien htv	100	90
*) sisältää poikkeamispäätökset		
**) kaupunkiympäristölautakunnan hyväksymä katusuunnitelma		
***) kyseisen vuoden lisäys		
****) kaupungin luovuttamat asuntotontit, omakotitalotontit pois lukien. Aloitusaika kuukausina ja tarkastellaan ko. vuoden mediaania. Mittarina kolmen vuoden liukuva keskiarvo.		
Resurssit	Tae 2019	3. Ennuste
Henkilöstön määrä *)	1 146	1 146
Toimialan tilojen kokonaispinta-ala htm ² **)	37 705	37 705
*) suuruusluokka arvio hallinto- ja tukipalveluhenkilöstön määrän vähentämisen vaikutuksesta		
**) Koko kaupunkiympäristö		
Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2020 (tuottavuus 2017=100)	Tae 2019	3. Ennuste
Tuottavuus	101	101
31002 Rakennukset	2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Tyhjien tilojen osuus tilakannasta enintään % *)	4	3,9
Uudisrakennukset ja peruskorj, m ²	60 000	139 000
Rakennussunnittelun projekteille tehdyt tunnit	30 000	30 000
Tehokkuus/taloudellisuus		
Kaupungin palvelurakennusten sääkorjattu lämpöenergian kulutus, kWh/brm ² /v	140	140
Toiminnan laajuustiedot		
Tiloja vuokrauksessa, m ²	2 970 000	2 850 000
Tiloja ylläpidossa, m ²	1 880 000	1 890 000
Tilojen pinta-ala suhteessa asiakasmäärään	0,96	0,96
Resurssit		
Toimialan tilojen kokonaispinta-ala htm ²	155 848	
Henkilöstön määrä	393	393
Tuottavuus	2019	3. Ennuste
Tilankäytön tehokkuus=toimialojen käytössä olevat tilat per asukas (m ² /asukas)	3,28	3,28
Yritysvuokraus, tukkutori, asuntovuokraus, vajaakäyttö (%)	4,20	3,80

Määrä- ja taloustavoitteet		
31003 Asuntotuotanto	2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet		
ARA-tuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	1 199	794
Muu uudistuotanto: käynnistyspäätöksiä asuntoja, kpl	301	712
Uudistuotanto yhteensä: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	1 500	1506
Peruskorjaus: käynnistyspäätöksiä asuntoja kpl	839	765
Tehokkuus/taloudellisuus		
Resurssit		
Henkilöstön määrä	77	76
Tuottavuus		
Hankesuunnitelmat/tuotantotavoite (%) (saadaan vertailuluku)	106	106
Asuntoa / keskimääräinen henkilöstömäärä (saadaan vertailuluku)	31	30
Tuottavuuden toteutuminen 2019 - 2021 (tuottavuus 2017=100)		
Tuottavuus	101	101
Pelastuslaitos		
Määrä- ja taloustavoitteet		
Suoritetavoitteet		
Turvallisuuspisteet	8 000	7 050
Ensihoidon tavoittamisviive on enintään 8 minuuttia vähintään 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävistä.	70	65
I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3 vahuisella yksiköllä on enintään 6 minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä.	50	50
Tehokkuus/taloudellisuus		
Kaukolämmön kulutus (2010=100)	85	88
Sähkön kulutus (2010=100)	85	88
Toiminnan laajuustiedot		
Asukasluku	650 842	
Palo- ja pelastustehtävät ilman ensivastetta	8500	8300
Ensihoitotehtävät ensivaste mukaan lukien	64 500	63 000
Suoritetavoitteet		
Resurssit		
Vakanssit vuoden lopussa, 31.12.	694	710
Palkansaajat keskimäärin tilikaudella	664	670
Bruttokäyttömenot	54 291	54 737
Nettokäyttömenot	39 526	39 611
Tuottavuus		
Bruttokäyttömenot, euroa/asukas (000)	82,4	84,1
Nettokäyttömenot, euroa/asukas (000)	60,0	60,9
Tuottavuusindeksi (2016=100)	111,8	111,5

Määrä- ja taloustavoitteet		
Tilankäytön tehokkuus	2019	3. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala (htm ²)	180 222	180 222
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asukasmäärään	0,3	0,3
Vuokratustannukset euroa vuodessa (000)	7 234	7 056
Toimipaikkojen määrä	10	10
Liikenneliikelaitos		
Määrä- ja taloustavoitteet		
Suoritetavoitteet	2019	3. Ennuste
Paikkakilometrit		
Raitioliikenne	833	787
Metroliiikenne	3 560	3 493
Yhteensä	4 393	4 280
Tehokkuus/taloudellisuus		
Liikelylijäämä-%	16,5	18,5
Koko pääoman tuotto-%	3,5	3,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	4,0	4,4
Omavaraisuusaste-%	41,2	43,1
Paikkakilometrikustannus, €	0,057	0,054
Toiminnan laajuustiedot		
Liikevaihto, milj. €	228,1	209,0
Liikevaihto/henkilö, 1000 €	180,7	163,0
Liikevaihdon muutos, %	8,9	4,2
Resurssit		
Henkilöstö keskimäärin	1 263	1 282
Tuottavuuden toteutuminen 2017 - 2021 (tuottavuus 2016=100)		
	123	126
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2017 - 2021		
	2019	3. Ennuste
Toimistotilojen kokonaispinta-ala yhteensä m ²	6 050	6 050
Toimistotilojen pinta-ala suhteessa toimistotilojen henkilömäärään m ² /hlö	32	32
Investoinnit		
	2019	3. Ennuste
Rata- ja ratasähkö	64 094	
Liikennekalusto	45 498	
Varikot ja valvomot	24 890	
Asemat	12 104	
Muu tuotanto-omaisuus ja muut tilat	925	
IT	4 660	
Muu liikenneinfra	3 925	
Yhteensä	156 096	138 700

Määrä- ja taloustavoitteet		
Suurimmat investoinnit	2019	3. Ennuste
Raide-Jokeri, raitiorata/sähkö	26 000	36 300
Raide-Jokeri, varikko	13 400	2 500
Raide-Jokeri, raitiovaunut	40	1 391
Kruunusilta, raitiorata/sähkö ja sillat	3 749	1 889
M300-metrojunahankinta optio 1 (5 junaa)	3 800	70
Kalasadaman raitiotiet	830	330
M100-metrojunien peruskorjaus	7 000	4 719
Artic-raitiovaunut optio 3 (10 vaunua)	19 825	23 836
Pakkopysäytyslaitteiden uusinta	0	0
Kruunuvuoren, Haakoninlahden ja Kalasadaman raitiovaunukalusto	0	0

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	3. ennuste 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitys- oikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennusteen muutos
4 Kulttuuri ja vapaa- ajan toimiala	Tulot yhteensä	29,7	29,4	33,1	3,7		32,9	0,1
	Menot yhteensä	-238,5	-251,0	-254,7	-3,7		-254,9	0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-251,0		-3,7			
	Toimintakate	-208,8	-221,6	-221,6	0,0		-221,9	0,3
41001 Kulttuuri ja vapaa- aika	Tulot yhteensä	29,7	29,4	33,1	3,7		32,9	0,1
	Menot yhteensä	-204,7	-214,0	-217,6	-3,7		-217,8	0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-214,0		-3,7			
	Toimintakate	-175,0	-184,6	-184,6	-0,0		-184,9	0,3
41002 Kulttuurin laitos- avustukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-24,3	-23,0	-23,0			-23,0	
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-23,0					
	Toimintakate	-24,3	-23,0	-23,0			-23,0	
41003 Liikunnan laitos- avustukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-9,5	-14,1	-14,0	0,0		-14,1	0,0
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-14,1		0,0			
	Toimintakate	-9,5	-14,1	-14,0	0,0		-14,1	0,0

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla on kolme talousarviokohtaa: kulttuuri ja vapaa-aika (talousarviokohta 41001), kulttuurin laitosavustukset (talousarviokohta 41002) ja liikunnan laitosavustukset (talousarviokohta 41003).

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan TA-kohdan (41001) sitovan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti. Toimiala on panostanut palveluidensa markkinointiin ja siten pystynyt kasvattamaan toimialan tuloja vuonna 2019.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan laitosavustukset sisältävät kulttuurin laitosavustukset sekä liikunnan laitosavustukset. Kulttuurin laitosavustukset toteutuvat talousarvion mukaisesti, mutta liikunnan laitosavustukset alittavat talousarvion 22 000 eurola johtuen stadion-säätiön ennakoitua alemmasta vuokrasta.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistyminen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Palvelujen kehittämisen välineeksi on otettu käyttöön viime vuonna kehitetyt kaupunkilaisprofiilit. Jokaisessa palvelussa kuvataan palvelupolkuja kaupunkilaisprofileita hyödyntäen.

Asiakaskokemuksen arviointiin, parantamiseen ja johtamiseen on käytössä yhteinen väline. Asiakaspa-lautelaitteita on lisätty vuoden 2018 tasosta ja suositte-luindeksin (NPS) käyttöä on laajennettu. Lähtötason arviointi on tehty ja toinen arviointi tehdään loppuvuonna.

Toimialan olosuhteiden suunnitteluperiaatteiden laadinta edistyy suunnittelun aikataulun mukaisesti. Toimialan tilojen käytön helpottamista koulutus-, kansalais- ja kulttuuritoimintaan on edistetty aloittamalla tilojen sähköisen varausjärjestelmän kehittäminen ja

yhteisten periaatteiden laatiminen yhdessä kaupunginkanslian kanssa.

Töölönlahden alueen kehittäminen tapahtumapaikana sekä kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymänä etenee suunnitellusti yhdessä Töölönlahtiverkoston kanssa. Ensimmäiset tapahtumat järjestettiin kesällä.

Lapsille ja nuorille kehitetyn valtakunnallisen harrastuspassin käyttöönotto etenee suunnitellusti vuonna 2019.

Digitaalista asiakkuutta edistetään kytkemällä nuorisopalveluiden jäsenkorttitiedot ja liikuntapalveluiden venepaikat oma.helsinki –asiakkuuteen. Hanke etenee suunnitellusti. Toimialan digitalisaatiosuunnitelman toimenpiteet etenevät suunnitellusti ja ohjelman täytäntöönpanoa tukemaan on perustettu ratkaisutoimisto.

Toimialan vastuulla oleva kaupunkitasoisen liikkumisohjelma on käynnissä ja etenee toimialayhteisesti. Toimiala oli mukana Bloomberg –säätiön ja Harvardin yliopiston kehittämishankkeessa, jossa ja-lostettiin uutta konseptia ikäihmisten aktiivisuuden tukemiseksi.

Toimialan osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja sen avainhankkeita on toteutettu ja asukkaita osallistettu palvelujen kehittämiseen. Toimiala on mukana osallistuvan budjetoinnin toimeenpanossa.

Helsinki biennaalin valmistelua jatketaan sisältöjen ja tuotantojen osalta Vallisaaren yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation ja laajan kumppanijoukon kanssa. Vuonna 2020 järjestettävän Biennaalin taide-osten perustamistöitä aloitetaan Vallisaarissa jo kesällä 2019.

Yhteiset periaatteet tuotteiden ja palveluiden hinnoittelusta sekä maksujen, vuokrien ja korvausten subventiokäytännöistä on valmisteilla. Yksikkökustannusvertailu suhteessa kuuteen suurimpaan kaupunkiin otetaan käyttöön.

Valmistelu toimialan johdon, asiantuntijoiden, hallinnon ja tukitehtävien henkilöstön yhteisestä

toimitilasta Fredriksbergiin on tehty ja valmistelu etenee suunnitellusti. Töölön kisahallin perusparannuksen tarveselvitystä päivitetään syksyllä.

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Talousarviossa on määritelty toimialalle kolme sitovaa toiminnallista tavoitetta vuosille 2019-21:

1. Palveluja parannetaan asiakaskokemuksen perusteella
2. Koko kaupunki on oppimisen, kulttuuristen kohtaamisten, tekemisen ja kansalaistoiminnan paikka
3. Helsingissä on helppoa ja houkuttelevaa lähteä liikkeelle.

Sitovien tavoitteiden toteutumista mitataan seitsemän osatavoitteen onnistumisella, jotka ovat projektoitu. Osatavoitteiden ennustetaan toteutuvan suunnitelmien mukaisesti.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Taloudelliset riskit vuoden 2019 talousarvion sitovan taloustavoitteen saavuttamiseksi ovat kiinteistöjen korjausvelka ja liikuntapalveluiden tilojen kunnossapitomäärärahat.

Oodin avautuminen on kasvattanut kirjaston käyntimääriä huomattavasti ja suuri kuormitus aiheuttaa ennakoimattomia lisäkustannuksia muun muassa henkilöstökustannuksissa, siivouskustannuksissa ja vartiointikustannuksissa

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p>	<p>Palveluja parannetaan asiakaskokemuksen perusteella</p> <p>Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala käyttää yhteisiä välineitä asiakaskokemuksen arviointiin, parantamiseen ja johtamiseen. Palvelujen parantamisessa hyödynnetään jatkuvan parantamisen ajatusta, ajankohtaista tietoa ja osallisuutta. Toimialalla on monenlaisia asiakkaita, kumppaneita ja palvelujen käyttäjiä. Asiakkaat voivat olla joko yhteisöasiakkaita (avustuksen saaja) tai yksittäisiä ihmisiä (uimahallikävijä). Toimiala varmistaa, että sen palvelujen käyttäminen on sekä hauskaa että turvallista.</p>	<p>Jokaisessa kulttuurin, liikunnan, nuorison ja kirjaston palvelussa on kuvattu ainakin yksi asiakaspolku kaupunkilaisprofiileita hyödyntäen.</p> <p>Toimialalle kehitetään yhteinen tapa hyödyntää nopeaa asiakaspalautetta ja laajennetaan NPS (Net promoter score) –mittausta (lähtötaso 20 laitetta/ tavoite 40 laitetta).</p>	<p>Tavoite toteutuu. Palvelut ovat valinneet 31 kehitettävää palvelupolkua ja ovat määritelleet projektipäälliköt/vastuuhenkilöt. Osa palvelupoluista on palveluita leikkaavia ja yhdessä tehtäviä mikä lisää toimialan palveluiden sisäistä yhteistyötä.</p> <p>Palvelut ovat keränneet palvelupolun muodostamiseksi tarvittavia laadullisia ja määrällistä tietoa ja ovat hyödyntäneet kaupunkilaisprofiilien työkaluja tiedon syventämiseksi, kuten haastattelu ja palvelusafarimenetelmiä.</p> <p>Tavoite on toteutumassa. 40 ”pystylaitetta” on hankittu ja 33 niistä on valjastettu TUPA-tavoitteen mittaamiseen.</p>	<p>Asukaskokemus ja asiakastyytyväisyys</p>

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisen tunte 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p>	<p>Koko kaupunki on oppimisen, kulttuuristen kohtaamisten, tekemisen ja kansalaistoiminnan paikka.</p> <p>Helsinki on alusta ja kumpuni paremman kaupungin ja maailman rakentajille. Toimiala avaa tilojaan, tietoaan ja välineitään kaupunkilaisten, yhteisöjen ja yritysten käyttöön. Toimiala suhtautuu ennakkoluulottomasti sekä yleishyödyllisiin että kaupallisiin yhteistyötarjouksiin. Yhteistyön lähtökohtana on ”kyllä jos”, ei ”ei koska”.</p>	<p>Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden suunnitteluperiaatteet on hyväksytty lautakunnassa.</p> <p>Toimialan tilojen varausjärjestelmien yhteiset periaatteet ja prosessit on määritelty. Jokaisessa palvelukokonaisuudessa (KULP, LIIKU, NUP, KIR) on määritelty tilat, jotka ovat varattavissa nopeasti asukaskäyttöön ja ne on viety Varaamoon.</p>	<p>Lautakunnan tulisi hyväksyä periaatelinjauksen vuoden 2019 loppuun mennessä.</p> <p>Hankkeessa valmistellaan jatkuvan kehittymisen mallia ja luodaan työkaluja suunnittelu- ja päätöksenteon tueksi. Tavoitteena on jatkuvasti nykyistä parempi suunnittelu. Jatkuva kehittymistä linjaavat periaatteet ovat (1) avoimuus ja läpinäkyvyys, (2) tietopohjaisuus, (3) yhteiskehittäminen, (4) saavutettavuus ja (5) kestävä kehitys.</p> <p>Kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteita on luokiteltu saavutettavuuden näkökulmasta yhdessä palvelukokonaisuuksien kanssa. Valmistelutyön yhteydessä on toteutettu saavutettavuustarkastelu kaupungin nuorisopalvelun olosuhteista sekä meta-analyysi kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden saavutettavuudesta. Kaupunkiympäristön toimialalla on valmisteltu viher- ja virkistysalueiden saavutettavuustyökalu. Suunnitella on kirjastoverkon saavutettavuustarkastelu yhteistyössä kaupunkitutkimus ja -tilastot -yksikön kanssa.</p> <p>Tilavarausprosesseja on kuvattu ja asukaskäyttöön sopivien tilojen yhteiset varausperiaatteet on määritelty. Lisäksi on määritelty palvelut, joihin tilojen maksuton asukaskäyttö keskitetään.</p> <p>Tilavarausjärjestelmien kokonaisarkkitehtuuri on laadittu. Tilavarausprosesseja kehitetään jatkossa järjestelmäkehityksen edetessä mm. säännöllisten järjestövuorojen haku.</p> <p>Koko kaupungin digiohjelman tilavaraushankkeen käynnistyessä osaa prosesseista kehitetään jatkossa kaupunkiyhteisesti.</p> <p>Toimialan tilatietoa kerätty ja määritelty tilat jotka voidaan viedä Varaamon tässä kehitysvaiheessa palveluun varattavaksi. Tilatiedon keräämistä ja tilojen vientiä Varaamoon jatketaan vuoden loppuun saakka.</p>	<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Harrastustoiminta</p> <p>Kaupungin tilojen käyttö</p> <p>Elävät kaupunginosat</p>

Kaupunkistrategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisen tunte 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Uudistuvat palvelut	<p>Helsingissä on houkuttelevaa ja helppoa lähteä liikkeelle.</p> <p>Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala edistää toiminnallaan fyysisesti aktiivista ja kokemusrikasta elämäntapaa. Kaikki syyt lähteä liikkeelle ovat yhtä arvokkaita. Syyt liikkeelle lähtemiseen voivat vaihdella liikunnan ilosta taiteeseen ja kulttuuriin tai nuorten kesäleiristä koululuokanretkeen tai vanhusten kirjastolle kävelemiseen. Kuntalaisille aktiivinen ja houkutteleva Helsinki vetää puoleensa myös matkailijoita ja suurtpahtumia. Toimiala kehittää uusia keinoja markkinoida palveluja, helpottaa mielekkään tekemisen löytämistä ja tavoittaa nykyisten palvelujen ulkopuolella olevia.</p>	<p>Valtakunnallinen Harrastuspassi on otettu koekäyttöön Helsingissä.</p> <p>Tuotetaan kahdella Helsingin alueella (kaksi peruspiiriä) Kuvan palveluista palvelutarjotin peruskouluille ja päiväkodeille. Arvioidaan palvelutarjotimen vaikutuksia alueilla verrattuna nykytilanteeseen.</p> <p>Vähintään kaksi toimialan kolmesta suuresta asiakastietojärjestelmästä (kirjasto,nuorisotalot, liikunta) on kytketty oma helsinki -asiakkuuteen.</p>	<p>Tavoite toteutuu. Sovelluksen koekäyttö marraskuun ensimmäisellä viikolla 2019 Enemmän yhdessä -hankkeen nuorten kanssa. Koekäyttö koostuu kahdesta osasta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perinteinen käytettävyytestaus. 2. In real life -koekäyttö eli sovelluksen demoversio ladataan testauksessa mukana olevien nuorten puhelimiin, ja nuoret käyvät testiweekin aikana kokeilemassa vähintään yhtä Harrastuspassista löytämänsä harrastusta. Tämän jälkeen nuoret antavat palautetta sovelluksen käyttökokemuksesta. Harrastuspassiin on tulossa KuVan omaa harrastustarjontaa kaikista palvelukokonaisuuksista. Lisäksi yksityisen ja kolmannen sektorin tarjontaa. Sovellus valmistuu viikolla 52 /2019. <p>Tavoite toteutuu. Vuoden 2019 loppuun mennessä tuotetaan kahdella Helsingin alueella (Malminkartano/Kannelmäki ja Vuosaari) toimialan palveluista palvelutarjotin peruskouluille ja päiväkodeille. Arvioidaan palvelutarjotimen vaikutuksia alueilla verrattuna nykytilanteeseen.</p> <p>Tavoite toteutuu. Ensimmäisinä liitettävät palvelut on valittu ja työ tarvittavien käyttäjäpolkujen ja tietosisältöjen määrittelemiseksi on alkanut. Selailukäyttöliittymästä on konseptiversio toteutettu ja toiminnot valittu. Soveltuvan Data-alustan selvitystyö on aloitettu ja tarvittavien tietomallien kerääminen ja liittyvien järjestelmien rajapintojen määrittely on käynnissä.</p> <p>Rekisteröitymisen, tunnistautumisen ja kirjautumisen käyttäjäpolkujen määrittely on käynnissä.</p> <p>Prosessimuutosten pohdinta (digitalisointi) aloitetaan nuorison jäsenkortin suhteen kesäkuussa</p> <p>Loppukäyttäjäpalveluiden käyttötapausten määrittelyä on jatkettu.</p> 	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Liikkumishjelma</p> <p>Palvelujen saavutettavuus</p>

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	3. Ennuste
Suoritetavoitteet		
Liikunta		
Käyntikerrat	8 400 000	8 400 000
Nuoriso		
Nuorten käyntikerrat	880 000	800 000
Nuorten järjestämän toiminnan määrä	20 %	10 %
Kulttuuri		
Yleiset kulttuuripalvelut		
Tapahtumien määrä	1 800	
Käyntikerrat	500 000	1 934
Yhteisöllisesti tuotetut tapahtumat	255	743 300
Haettujen avustusten määrä	990	240
Orkesteri		600
Sinfoniakonserttien määrä	44	
Käyntikerrat	110 000	44
HAM		110 000
Käyntikerrat	145 000	
Museo		170 000
Käyntikerrat	300 000	
Verkkopalveluiden asiakastoiminnot (FINNA, HelsinginKuvia.fi, HRI)	3 400 000	450 000
Kirjasto		3 700 000
Aukiolotunnit	106 000	
Fyysiset käyntikerrat	8 000 000	108 000
Verkkokäynnit	9 000 000	9 000 000
Tehokkuus/taloudellisuus		
Resurssit		
Henkilöstön määrä	1 781	
Tuottavuus		
Tuottavuus 2016=100	2019	3. Ennuste
Tuottavuusindeksi*	104,4	106,5
Tilankäytön tehokkuus	2019	3. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	317 987	317 987
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,017	0,017

*) Tuottavuusindeksi kuvaa yksikkökustannuksilla painotettujen fyysisten käyntikertojen ja peruspalveluindeksillä deflatoitujen nettokustannusten suhteen muutosta perusvuoteen (2016)

Sosiaali- ja terveystoimiala

Sosiaali- ja terveystoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)								
Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	3. ennus- te 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitysoikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennus- teen muutos
5 Sosiaali- ja terveys- toimiala	Tulot yhteensä	216,8	178,0	187,5	9,4		180,6	6,9
	Menot yhteensä	-2 062,9	-2 109,1	-2 161,6	-52,5		-2 165,0	3,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-2 109,1		-52,5			
	Toimintakate	-1 846,1	-1 931,1	-1 974,2	-43,1		-1 984,4	10,2
51001 Sosiaali- ja terveys	Tulot yhteensä	183,3	156,8	165,3	8,5		158,8	6,5
	Menot yhteensä	-1 453,4	-1 424,5	-1 430,0	-5,5		-1 431,3	1,3
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-1 424,5		-5,5			
	Toimintakate	-1 270,1	-1 267,7	-1 264,7	3,0		-1 272,5	7,8
51002 Toimeentulotuki	Tulot yhteensä	7,8	3,1	2,7	-0,5		2,6	0,0
	Menot yhteensä	-16,9	-14,6	-13,4	1,2		-14,6	1,2
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-14,6		1,2			
	Toimintakate	-9,1	-11,5	-10,7	0,8		-12,0	1,3
51003 Vastaanotto- keskukset	Tulot yhteensä	25,0	16,8	19,0	2,3		18,6	0,4
	Menot yhteensä	-17,9	-15,7	-15,8	-0,1		-16,2	0,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-15,7		-0,1			
	Toimintakate	7,1	1,1	3,2	2,2		2,4	0,8
51004 Apotti	Tulot yhteensä	0,8	1,4	0,5	-0,9		0,6	-0,1
	Menot yhteensä	-5,1	-9,8	-15,6	-5,8		-16,8	1,2
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-9,8		-5,8			
	Toimintakate	-4,3	-8,4	-15,1	-6,7		-16,2	1,0
51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-569,7	-644,5	-686,8	-42,3		-686,1	-0,7
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-644,5		-42,3			
	Toimintakate	-569,7	-644,5	-686,8	-42,3		-686,1	-0,7

Sosiaali- ja terveystoimiala

Toimintaympäristön keskeisten muutosten vaikutukset talousarvion toteutumiseen

Sosiaali- ja terveystaloudet

Sosiaali- ja terveystaloudet talousarviokohdalla tuloja arvioidaan kertyvän 8,5 miljoonaa euroa talousarviota enemmän. Tuloennuste on kasvanut edellisestä ennusteesta 6,5 miljoonaa euroa. Tuloylitys muodostuu valtion perintöinä saatujen kuolinpesien kirjauksista tuloihin sekä eräiden tulojen kirjausperusteiden muutoksesta maksuperustaisesta suoriteperusteiseksi.

Talousarviokohdan menoylityksen arvioidaan olevan 5,5 miljoonaa euroa. Menoylityksestä 2,3 miljoonaa euroa on valtion perintöinä saatujen kuolinpesien varoista jaettuja avustuksia. Valtion perintöinä saadut kuolinpesät on kirjattu tuloksi toimialan tuloihin vuoden 2018 tilinpäätöksestä lähtien. Sosiaali- ja terveystaloudet talousarviokohta on bruttobudjetoitu eli sitova taso on menot. Valtion perinnöistä saatujen tulojen perusteella toimiala jakaa avustuksia ja voi ylittää menonsa saatuihin tuloihin perustuen saatujen avustusten verran. Tähän perustuva myönnettävä ylitysoikeus on nk. tekninen.

Menoylityksestä 3,2 miljoonaa euroa johtuu pääasiallisesti lastensuojelun ja vammaistyön kasvaneista kustannuksista. Menoylitysenennuste on pienentynyt edellisestä ennusteesta 1,3 miljoonaa euroa. Käynnistettyjä johtamistoimenpiteitä menoylityksen vähentämiseksi ovat vakanssien täyttämisen ja suunniteltujen uusien toimintojen käynnistymisen viivästyttäminen sekä ostopalveluissa tarkempi asiakas- ja tuottajaohjaus. Henkilöstömenoista kertyvät säästöt, jotka syntyvät vakanssien osavuotisesti tyhjillään olosta, kattavat osan ylityksestä. Lastensuojelun ja vammaistyön ylitysenennusteet ovat kasvaneet edellisestä ennusteesta, joten johtamistoimenpiteet ovat vähentäneet sosiaali- ja terveystaloudet talousarviokohdan ylitystä, mutta eivät ole alentaneet ylitystä aiheuttavien palvelujen menoennustetta. Kustannusten kehitystä seurataan kuukausittain ja johtamistoimenpiteitä toteutetaan, jotta menoylitys ei toteutuisi.

Lastensuojelun arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 13,8 miljoonalla eurolla. Ylitys on kasvanut edellisestä ennusteesta 0,6 miljoonaa euroa. Ylitys aiheutuu

vaativan laitoshoidon asiakaspalvelujen ja perhehoidon ostojen kasvusta. Sijoitusten pituudet ja erityis- ja vaativan tason laitoshoidon tarve ovat kasvaneet. Lastensuojelun hoitovuorokausien määrän arvioidaan kasvavan 24 000 hoitovuorokautta talousarviota suuremmaksi. Vuoden 2019 alusta on tullut voimaan uusi puitesopimus, jonka myötä sijaishuollon ostopalvelujen keskimääräiset vuorokausihinnat ovat nousseet edelliseen vuoteen verrattuna, johon ei ollut mahdollista varautua vuoden 2019 tulosbudjetissa. Lastensuojelussa on laadittu selvitys ja toimenpide-ehdotukset erityisen vaativaa hoitoa tarvitsevista nuorista sekä erityis- ja vaativan tason hoidon tarpeen kasvusta ja siihen vaikuttamisesta. Toimenpiteitä menoylityksen alentamiseen ovat oman lastensuojelun laitoshoidon osuuden lisääminen asteittain, perhehoitajien rekrytoinnin ja tuen vahvistaminen sekä ostopalvelujen tuottajien ohjauksen tehostaminen sijaishuollon palveluissa.

Vammaistyön arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 13,3 miljoonalla eurolla. Ylitys on kasvanut edellisestä ennusteesta 3,8 miljoonalla. Menoylityksen aiheuttavat asiakaspalvelujen ostojen kasvu asumispalveluissa, henkilökohtaisessa avussa sekä työ- ja päivätoiminnassa. Asiakasmäärä on kasvanut edellisvuodesta sekä asumispalveluissa (6 %) että henkilökohtaisen avun palveluseteleissä (7 %). Työ- ja päivätoiminnan hinnat nousivat kilpailutuksen myötä. Toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, kuten sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaisen liikkumisen tuen matkamäärien kasvu ja omaishoidon tuen myöntämisperiaatteiden tarkistus, kasvattavat menoja. Käynnistettyjä toimenpiteitä ovat ostopalvelujen vähentäminen oman toiminnan kehittämällä vastaamaan haastavien asiakkaiden tarpeita, ostopalvelujen tuottajien ohjauksen vahvistaminen sekä kuljetuspalvelujen kustannusten kasvun ja kustannusrakenteen selvittäminen.

Muissa perhe- ja sosiaalipalvelujen tulosityksissä tulosbudjetin menoylitykset ovat edellisiä selkeästi pienempiä ja menoalituksilla voidaan kattaa muut ylitykset. Johtamistoimenpiteitä tulosbudjetissa pysymiseksi ovat varhaisen tuen laajentaminen ja edelleen kehittäminen sekä sosiaaliohjauksen, perhesosiaalityön ja nuorten mielenterveyspalvelujen vahvistaminen. Toimiala parantaa nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjun toimivuutta

yhteistyössä HUS:n sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.

Terveys- ja päihdepalvelujen arvioidaan ylittävän tulosbudjetin 1,1 miljoonalla eurolla. Menoylitys on kasvanut edellisestä ennusteesta 0,8 miljoonaa euroa. Ylitys aiheutuu menoista, joihin ei ole varauduttu vuoden 2019 tulosbudjetissa. Muut palvelukokonaisuuden ylityspaineet voidaan kattaa henkilöstömenoista kertyneistä säästöistä. Terveysasemapalvelujen saatavuuden parantamiseksi tehostetaan edelleen lääkärin rekrytointia.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen budjetin arvioidaan alittavan tulosbudjetin 1,1 miljoonalla eurolla. Menoalitus on pienentynyt edellisestä ennusteesta 1,4 miljoonaa euroa. Menoalitus aiheutuu kotoaan asumista tukevan kuntouttavan arviointiyksikön tulosbudjettia pienemmistä menoista. Lisäksi tehostetun palveluasumisen ostojen lisäämistä ei toteuteta täysimääräisenä ja vuokratyövoiman kustannuksia hillitään parantamalla oman henkilöstön rekrytointia.

Hallinnon ja toimialan yhteisten menojen ennustetaan alittavan tulosbudjetin ja kattavan osin toimialan menoylitystä.

Toimeentulotuki

Talousarviokohdan arvioidaan alittavan menot 1,2 miljoonalla eurolla. Edellisessä ennusteessa menojen ennustettiin toteutuvan talousarvion mukaisesti

Vastaanottokeskukset ja muut valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut

Talousarviokohdan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan 2,2 miljoonaa euroa talousarviota parempana. Edelliseen ennusteeseen verrattuna toimintakate toteutuisi 0,8 miljoonaa euroa parempana. Tulojen ylitys johtuu kirjausperusteen muutoksesta suoriteperusteiseksi sekä valtion korvausten talousarviossa ennakoitua suuremmasta määrästä. Menoylitys johtuu tulkki- ja lääkäripalveluista sekä Helsingin vastaanottokeskuksen henkilöstömenoista. Vastaanottokeskusten ja muiden korvaamien maahanmuuttopalvelujen kustannukset ovat kaupungin näkökulmasta valtiolta läpikäsiteltäviä erinä.

Apotti ja Sote- ja maakuntauudistus

Talousarviokohdan toimintakatteen ennustetaan alittuvan 6,7 miljoonalla eurolla. Toimintakatteen alitus on pienentynyt edelliseen ennusteeseen verrattuna

1,1 miljoonaa euroa. Toimintakatteen alitus johtuu Apotti Oy:n ennakoitua korkeammista ylläpitokustannuksista, muutoksista poistoaikatauluissa ja käyttöönottokoulutuksen laskutuksessa sekä laskutusperusteen muutoksesta käyttäjäperusteisesti omistajaperusteiseksi. Talousarviokohdalle kirjautuivat sote- ja maakuntauudistuksen parissa Uudenmaan maakunnassa työskennelleiden palkkamenot toteutuneiden työtuntien perusteella, jotka saatiin tuloina Uudenmaan maakunnasta. Viimeiset sopimukset päättyivät 30.6.2019.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Talousarviokohdan menojen arvioidaan ylittävän 42,3 miljoonaa euroa. Edelliseen ennusteeseen verrattuna menoylitys on kasvanut 0,7 miljoonaa euroa. Arvio perustuu HUS:n tammi-elokuun menojen perusteella laatimaan ennusteeseen. Ennusteessa ei ole huomioitu kalliin hoidon tasausta, jota Helsinki maksoi vuonna 2,8 miljoonaa euroa vuonna 2018. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri laati vuoden 2019 talousarvion 20 miljoonaa euroa alijäämäisenä ja ennusteen mukaan alijäämää muodostuu noin 29 miljoonaa euroa, jonka vuoksi jäsenkuntapalautusta ei kerry. Alijäämän käsittelystä tehdään päätös HUS:n valtuustossa.

Helsinki on korostanut, että menoylitystä tulisi saada vaikuttavilla ja ripeillä johtamistoimenpiteillä merkittävästi alhaisemmaksi. Käynnistetyillä toimenpiteillä ei ole merkittävää vaikutusta vuoden 2019 ylitykseen.

Kaupunkistrategian, kaupunkiyhteisten hankkeiden ja yhteissuunnittelun teemojen toimenpiteiden toteuttamisen edistymisen ja mahdolliset poikkeamat tai muutokset

Sosiaali- ja terveystoimialalla keskeisimmät kaupunkistrategian kärkihankkeet ja tavoitteet ovat nuorten syrjäytymisen ehkäisy, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen ja koordinointi, kaikkien helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, liikkuishohjelman toteuttaminen, eri ikä- ja väestöryhmien liikkumisen edistäminen, palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen, työllisyyden edistäminen, harrastusmahdollisuuksien turvaaminen sekä asukaskokemuksen, asiakastytyväisyyden ja osallisuuden lisääminen.

Toimiala jatkaa palvelujen uudistamista perhekeskus-, terveys- ja hyvinvointikeskus- sekä monipuolinen palvelukeskus -toimintamallien mukaisesti.

Toimiala vahvistaa palvelujen tuotantotapoja sekä asiakkaan roolia ja osallisuutta palveluissa edelleen. Toimialalla jatketaan moniammatillisten, integroitujen, omahoitoa lisäävien, jalkautuvien, kotiin ja asiakkaan omaan toimintaympäristöön vietävien sekä sähköisten palvelujen kehittämistä vastaamaan paremmin asiakastarpeisiin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.6.2019 hyvinvointisuunnitelman, jonka mukaisesti helsinkiläisten terveyttä ja hyvinvointia edistetään sekä kaupunkitasoisilla ohjelmilla että erilaisissa verkostoissa yhteistyössä kaupungin toimialojen, järjestöjen ja yritysten kanssa. Sosiaali- ja terveystoimiala koordinoi kaupunkitasolla muun muassa Sutjakka Stadi -ohjelmaa ja Savuton Helsinki -verkostoa.

Toimiala parantaa kilpailukykyä ja vastuullista taloudenpitoa esimerkiksi palvelujen ja toimintatapojen uudistamisella sekä digitalisaation ja sähköisen asiainnin lisäämisellä. Toimiala seuraa säännöllisesti keskeisten toimintojen yksikkökustannusten kehitystä ja tavoittelee yksikkökustannusten laskua kustannustasoon suhteutettuna. Liiketoiminnallista osaamista ja ostopalvelutuottajien ohjausta parannetaan toimialalla.

Sitovien toiminnan tavoitteiden ja muiden toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Kolmen toimialan neljästä sitovasta toiminnan tavoitteesta arvioidaan toteutuvan. Tavoitteen ”palvelumme ovat lähellä kaupunkilaisia ja helposti saavutettavissa” ei arvioida toteutuvan. Tavoitteen mittarit ”asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä” ja ”T3 on vuoden lopussa alle 20 vuorokautta kaikilla terveysasemilla” eivät toteudu. Tammi–syyskuun T3 toteuma on 23 vuorokautta ja kaikilla terveysasemilla T3 ei ole alle 20 vuorokautta. Syitä ovat lääkärimäärän aiempaa suurempi vajaus ja kokoneiden lääkärin aiempaa vähäisempi määrä. Lääkärin rekrytointia tehostetaan muun muassa lääkäreiden saatavuuden ja pysyvyyden edistäminen -hankkeessa vuosina 2019–2021. Lisäksi sähköisillä palveluilla ja palvelusetelillä pyritään hoitamaan osa kysynnästä.

Tavoitteen ”edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä” arvioidaan toteutuvan, mutta mittareiden ”psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä vähenee vuoteen 2018 verrattuna avohoidon laadullisella kehittämisellä ja sen eri muotoja vahvistamalla” sekä ”kotihoidossa on kattavasti käytössä liikkumissopimus” tämänhetkinen toteuma asettaa

haasteita tavoitteen toteutumiselle. Toimenpiteitä on käynnistetty, jotta mittareissa päästäisiin asetettuun tavoitteeseen.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Sosiaali- ja terveystoimialalla ei ole noussut uusia tekijöitä, jotka edellyttäisivät välittömiä toimintamuutoksia. Sosiaali- ja terveystoimialan talousarviokohdan menoylitysennusteen johdosta on käynnistetty johtamistoimenpiteitä.

Apotti ja Sote- ja maakuntauudistus talousarviokohdan toimintakatteen alitus on laskenut edellisestä ennusteesta, mutta alitus on edelleen merkittävä. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin menoylitys on kasvanut edellisestä ennusteesta.

Kaupunki-strategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p>	<p>Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä.</p>	<p>Konseptoidaan yhteinen palvelu- ja prosessiketju lapsen varhaisen tuen tarpeen sekä nuorten mielenterveysongelmien havainnointiin ja hoitoon (yhteisten asiakkaiden palveluketju kuvattu, palvelumallia kokeillaan ja toiminta vakiinnutetaan)</p> <p>Psykiatrisessa avohoidossa olevien potilaiden sairaalapäivien määrä vähenee vuoteen 2018 verrattuna avohoidon laadullisella kehittämällä ja sen eri muotoja vahvistamalla.</p> <p>Kotihoidossa on kattavasti käytössä liikkumissopimus (vähintään 70 %:lle säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus).</p>	<p>Tavoite toteutuu. Käynnistetty kaskon ja HUS:n kanssa palveluketjun kehittäminen, nimetty lapsille (0–12 v) ja nuorille (13–25 v) valmisteluryhmät. Molemmilla ryhmillä kuusi työpajaa syksyn aikana, joissa kuvataan palveluketjut, kunkin toimijan rooli ja vastuut. Kehitettyjä toimintamalleja aletaan jalkauttaa toimintaan alkuvuodesta 2020.</p> <p>Tavoite toteutuu. Alkuvuodesta sairaalapäiviä on ollut enemmän kuin vuosi sitten samana ajankohtana. Tammi-heinäkuussa 2019 psykiatrian avohoidossa kertyi 29,88 hpv/ sairaalahoitossa olleet avohoitopotilaat ja 1,6 hpv/kaikki avohoitopotilaat. Vuonna 2018 tammi-heinäkuussa avohoidossa kertyi 27,24 hpv/ sairaalahoitossa olleet avohoitopotilaat ja 1,5 hpv/kaikki avohoitopotilaat. Avohoidon lääkäriä jätettiin on saatu korjattua ja intensiiviseen liikkuvaan avohoitoon sekä sairaalan ja avohoidon väliseen yhteistyöhön on suunnattu lisäresursseja sisältäistä työnjakoa ja toimintatapaa kehittämällä</p> <p>Tavoite toteutuu. Tilanne 1.9.2019 oli 61,6%:lle tehty liikkumissopimus. Liikkumissopimusten tekemiseen on panostettu toiminnassa.</p>	<p>Kärkihanke: Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Teema: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Kärkihanke: Liikkumisohjelma</p>
<p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>Parannamme asiakaskokemusta ja asiakastytyvyyttä.</p> <p>Palvelumme ovat lähellä kaupunkilaisia ja helposti saatavissa.</p>	<p>Asiakaskokemus paranee terveysasemilla ja kotihoidossa vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Aikuisosiaalityön palvelutarpeen arviointien määrä kasvaa 10 % suhteessa asiakasmäärään vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Parannetaan vammaisten sosiaalityön saatavuutta ja saavutettavuutta. Asiakkaaseen ollaan yhteydessä samana tai seuraavana arkipäivänä</p> <p>Asiakas pääsee lääkärin kiireettömälle vastaanotolle keskimäärin 10 vuorokauden sisällä (T3< eli kolmas vapaa ajanvarausaika kalenteripäivissä, odotusaikojen mediaani). T3 on vuoden 2019 lopussa alle 20 vuorokautta kaikilla terveysasemilla</p> <p>Suun terveydenhuollossa kaikkien asiakkaiden kiireetön hoito on käynnistynyt 90 vuorokauden sisällä hoidon tarpeen arviosta.</p>	<p>Tavoite toteutuu. Kotihoidossa asiakastytyväisyysindeksi oli 31.8. tilanteessa 86 (v. 2018 samana ajankohtana 81), terveysasemien osalta vertailukohtaa ei ole vuodelle 2018 asiakastytyväisyyslaitteiden vaihdon vuoksi.</p> <p>Tavoite toteutuu. Palvelutarpeen arviointeja on 31.8. tehty 47,51% (vuonna 2018 36,69%)</p> <p>Tavoite toteutuu. Asiakkaaseen ollaan oltu yhteydessä samana tai seuraavana arkipäivän (toteuma 1 päivä)</p> <p>Tavoite ei toteudu. T3 oli 23 eikä kaikilla terveysasemilla tule olemaan vuoden lopussa T3 alle 20 vrk. Tavoitteeseen on vaikuttanut haasteet lääkärin saatavuudessa. Rekrytointiin on panostettu ja käynnistetty hanke lääkärin saatavuuden ja pysyvyyden parantamiseksi. Lisäksi saatavuutta pyritään parantamaan sähköisillä palveluilla ja palvelusetelillä</p> <p>Tavoite toteutuu. Lifecaren ongelmien vuoksi ei pystytä todentamaan tilastoilla, mutta suun terveydenhuollossa ajetaan T3 raportti suoraan järjestelmästä ja T3 aika toteutuu kaikissa suunten toimipisteissä.</p>	<p>Teema: Asiakaskokemus ja asiakastytyväisyys</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p> <p>Teema: Palvelujen saavutettavuus</p>

Kaupunki-strategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnan tavoitteen mittarit	Sitovan toiminnan tavoitteen mittareiden toteutumisenennuste 3/2019	Kytkeytyminen kaupunkiyhteisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin
Vastuullinen taloudenpito	Toimintamme on taloudellisesti kestävä ja tuottavaa.	<p>Kotona asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä nousee vuoteen 2018 verrattuna.</p> <p>Ympäri vuorokautisessa hoivassa asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä laskee ja tehostetussa palveluasumisessa olevien osuus nousee vuoteen 2018 verrattuna. Ympäri vuorokautisen hoivan määrää nostetaan vastaamaan paremmin tällä vuosituhanella tapahtunutta ikäihmisten (yli 75-vuotiaiden ja erityisesti yli 85-vuotiaiden) lukumäärän kasvua.</p> <p>Sähköinen asiointi kasvaa vähintään 20 %.</p>	<p>Tavoite toteutuu. 75 vuotta täyttäneiden kotona asuvien osuus vastaavan ikäisistä oli vuoden 2018 lopussa 92,56 % ja elokuussa 2019 92,76 %.</p> <p>Tavoite toteutuu Ympäri vuorokautisessa hoivassa asuvien osuus 75 vuotta täyttäneistä oli vuoden 2018 lopussa 7,44 % ja 7,24 % elokuussa 2019. Ennuste ympäri vuorokautisen hoidon paikkamäärän lisäykseksi vuoden 2018 tp nähden on 18 paikkaa. Elokuun 2019 loppuun mennessä yli 85-vuotiaille kohdentui 70 paikkaa enemmän kuin vuoden 2018 lopussa.</p> <p>Tavoite toteutuu. Sähköisten palvelujen ja asiointin lisääminen on ollut keskeinen tavoite useamman vuoden ja sähköiset palvelut on laajentuneet kaikissa palvelukokonaisuuksissa tavoitteen mukaisesti.</p>	

Määrä- ja taloustavoitteet	2019	3. Ennuste
Lastensuojelu, avohuolto, lapset*	3 400	3140
Lastensuojelu, laitoshuolto, hoitovrk	191 000	215 000
Aikuissosiaalityö, asiakkuudet*	14 000	13 000
Omaishoidontuki, asiakkaat, vammaistyö*	2 050	1 900
Henkilökohtainen apu, asiakkaat*	2 700	2 850
SHL:n mukaista erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (<18 vuotiaat)	1 500	1 500
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (lkm)	9 500	10 000
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, käynti	480 000	450 000
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, muu asiointi	300 000	310 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti	410 000	415 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi	450 000	470 000
Hammashuolto, käynti	530 000	538 850
Psykiatrian avohoitokäynti	178 000	180 000
Psykiatrian avohoito, muu asiointi	75 000	78 500
Psykiatrian vuodeosastohoitoapäivät	70 000	72 000
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana	65 000	58 000
Korvaushuolto, käynnit vuoden aikana	140 000	125 000
Päihdehuollon laitoshuolto, hoitovuorokaudet yht.	24 000	27 500
Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut, vrk	710 000	760 000
Asunnottomien asumispalvelut, vrk	557 000	542 000
Somaattinen sairaanhoito, päättyneet hoitajaksot	13 000	12 800
lääkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen	1 100 000	1 082 000
lääkäiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen laitosasuminen	350 000	342 000
Kotihoito, käynti	3 000 000	3 284 000
Kotihoito, muu asiointi	410 000	312 000
Tilankäytön tehokkuus	2019	3. Ennuste
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	480 082	480 082
Tilojen pinta-alamäärä (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,96	0,96
Hallintokunnan oma mittari		
Tilat m ² /vakanssi	34,5	34,5
Tuottavuus	2019	3. Ennuste
Tuottavuus (2016=100)	102,8	99,6
HUS:n määrärahojen kehitys:	2019	3. Ennuste
	644 524	686 800

Investoinnit

Investoinnit								
	TP 2018	TA 2019	Ylitys- oikeus 2019	TA + ylitys- oikeus 2019	3. Ennuste 2019	Toteuma %	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos
Kiinteä omaisuus	71	96	37	132	107	81	117	10
Rakennukset	209	260	45	305	268	88	265	-3
Kadut ja liikenneväylät	140	136	19	155	145	94	152	6
Puistot ja liikunta-alueet	23	27	2	29	28	95	25	-3
Irtaimen omaisuuden perushankinta	54	72	38	110	75	68	104	29
Arvopaperit	13	18	20	38	17	45	20	3
Muu pääomatalous	5	1	9	10	4	41	6	2
Yhteensä	516	609	170	779	644	83	688	44

Investoinnit

Talousarvion investointien määrärahat (ilman liikelaitoksia) ovat 609 milj. euroa. Talousarviovuodelle edelliseltä vuodelta käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettyjen yhteensä 169,5 milj. euron ylitysoikeuksien jälkeen käytettävissä oleva määräraha on yhteensä noin 779 milj. euroa. Tänä vuonna arvioidaan investointeihin (ilman liikelaitoksia) käytettävän 644 milj. euroa eli 83 % käytettävissä olevista määrärahoista. Viime vuonna vastaava toteuma oli 516 milj. euroa. HKL:n investointeihin on talousarvioon varattu 156,1 milj. euroa, josta ennusteen mukaan käytetään 142,5 milj. euroa eli 91,3 %.

Talousarviossa on kiinteää omaisuutta arvioitu myytävän 100 milj. euroa vuonna 2019. Kauppoja lokaan puoleen väliin mennessä tehty 44, ja niiden kauppahinnat yhteensä ovat noin 103 milj. euroa. Tonttimyynnin painopiste on Jätkäsaaren-Hietalahden, Kalasataman ja Pasila-Postipuiston projektialueilla. Myynneistä arvioidaan saatavan vuonna 2019 noin 153 milj. euroa. Kaupoista arvioidaan kirjattavan taseeseen noin 12 milj. euroa.

Kiinteistöjen ostoihin ja lunastuksiin sekä kaavoituskorvauksiin on käytettävissä ylitysoikeuksineen 19,9 milj. euroa. Päätöksiä ja kauppoja on tehty tähän mennessä 12,2 milj. euron arvosta ja määräraha ennustetaan käytettävän kokonaan. Vuoden 2019 maanhankinnan määrärahaa kohdennetaan Raide-Jokerin ja muiden uuden yleiskaavan mukaisten painopistealueiden toteuttamisen edistämiseen tähtäävään maanhankintaan.

Projektialueiden esirakentamiseen on talousarviossa varattu 47,6 milj. euroa ja lisäksi ylitysoikeusmäärärahaa 22,5 milj. euroa, yhteensä 70,1 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 54,1 milj. euroa (77,2 %). Muuhun esirakentamiseen, alueiden käyttöönottoon ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen on talousarviossa varattu ylitysoikeuksineen 35,4 milj. euroa ja tästä ennustetaan käytettävän 26 milj. euroa (73,4 %). Tästä merkittävimmät pilaantuneen maan kunnostuskohteet ovat Hakaniemen hallin korjaustyön yhteydessä toteutettavat puhdistukset sekä Raide-Jokerin pilaantuneisuus selvitykset. Lisäksi suurimmat maaperänvahvistamis- ja johdosiirtokohteet ovat Fallkullan kiila, Tukutorin uuden pakastamon edellytysinvestoinnit, Hakaniemen

hallin pohjanvahvistustyöt, Vuosaaren lukion tontin esirakentaminen ja maakaasujohdon siirrot Oulunkylässä. Merkittävimmät rakennusten purkukohteet ovat Pirkkolan jäähalli ja Vesalan ala-aste.

Konsulttien toimitusvarmuus sekä valitukset asema-kaavoista, katusuunnitelmista, vesiluvista ja urakahankinnoista voivat toteutuessaan aiheuttaa merkittävää viivästystä toimintasuunnitelman toteutumiselle. Lisäksi seurataan Gasumin kaasujohtojen siirtohankkeiden kustannusten kehittymistä hankkeiden toteutusaikatauluissa olevien epävarmuuksien vuoksi. Osa epävarmuuksista on realisoitunut hankkeeseen kohdistuneiden valitusten ja muiden viivästysten vuoksi. Toimintasuunnitelmaan arvioituihin Vuosaaren lukion esirakennuskustannuksiin on suunnittelu- ja toteutusratkaisuisissa onnistuneesti saatu aikaan merkittäviä säästöjä.

Täydennysrakennuskorvauksiin ja korvausinvestointeihin on talousarviossa varattu 3,5 milj. euroa ja lisäksi toimialalla on käytössä ylitysoikeusmäärärahaa 3,5 milj. euroa, eli yhteensä 7,0 milj. euroa. Määräraha ennustetaan käytettävän kokonaan. Merkittävimmät täydennyskorvauskohteet ovat Myllypuron Yläkivellä, Laajasalossa Svanströmin kujalla, Koskelassa Kunnalliskodintieellä ja Vartiokylässä Kauppakartanonkadulla.

Vuonna 2019 talonrakennushankkeille on varattu määrärahaa 304,9 milj. euroa, joka sisältää edellisenä vuonna käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnetyn ylitysoikeuden 44,8 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 268 milj. euroa (88 %). Investointimäärärahan käyttöennuste perustuu tehtyihin tilauksiin ja hankkeiden toteutusaikataulujen perusteella arvioituun laskutukseen. Hankkeita on käynnissä noin 700 kappaletta.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimpiä rakenteilla olevia kiinteistöyhtiömuotoisina toteutettavia uudishankkeita ovat Metropolia ammattikorkeakoulun käyttöön tarkoitettu Myllypuron kampusrakennus ja kaupunkiympäristön toimialan yhteinen tilahanke.

Vuonna 2019 uudis- ja lisärakennushankkeisiin määrärahaa on käytettävissä 163,2 milj. euroa, josta ennustetaan jäävän käyttämättä 35 milj. euroa. Tästä summasta 16 milj. euroa jää käyttämättä koska Pirkolan jäähallin korvaavan uudisrakennuksen, lasten päiväkotit Malminkartanon ja Myllypuron peruskoulun laajennuksen aloitusedellytykset eivät toteudu suunnitellun aikataulun mukaisesti. Loput käyttämättömästä määrärahasta 19 milj. euroa on siirtyvää investointirahoitusta, joka tarvitaan vuonna 2017-19 valmistuneiden ja valmistuvien uudisrakennushankkeiden takuuaikaisiin velvoitteisiin ja hankkeisiin, joiden laskutus on myöhentynyt ja hankkeet jatkuvat vuonna 2020. Merkittävimmät rakentamiskäytännössä olevat uudisrakennushankkeet ovat Jakomäen sydän -alueen uusi yhtenäinen peruskoulu sekä nuoris- ja päiväkotitilat, Jätkäsaaren peruskoulu, Vuosaaren lukion korvaava uudisrakennus, Kalasataman korttelitalo (peruskoulun 2. vaihe), rakentamispalveluliikelaitos Staran ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden Vuosaaren työtukikohta ja lasten päiväkotit Neulanen.

Korjausrakentamiseen on käytettävissä on 138,9 milj. euroa, joka ennustetaan käytettävän kokonaan. Merkittävimpiä yksittäisiä rakentamiskäytännössä olevia korjaushankkeita ovat Aleksis Kiven peruskoulun, Botby grundskolanin, Kruunuhaan yläasteen koulun, Resson lukion ja Hakaniemen hallin perusparannukset.

Kaupungintalokorttelien kehittämiseen on käytettävissä vuodelle 2019 myönnetty ylitysoikeus 2,8 milj. euroa, josta jää käyttämättä 1,3 milj. euroa, koska osa kaupungintalokortteleiden korjauksista siirtyvät vuodelle 2020.

Katu- ja liikenneväylähankkeisiin on käytettävissä yhteensä 154,8 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 145,3 milj. euroa (93,9 %).

Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja liikennejärjestelyt sekä muut investoinnit, joihin käytettäväksi on talousarviossa osoitettu 64,8 milj. euroa. Lisäksi toimialalla on käytettävissä ylitysoikeutta 15,1 milj. euroa eli yhteensä 79,9 milj. euroa. Näistä ennustetaan käytettävän 70,1 milj. euroa (87,7 %). Määrärahat ylittävät siltojen peruskorjauksessa 1,2 milj. eurolla johtuen Lautasaarensillan urakkahinnasta, joka ylitti hankesuunnitteluvaiheessa lasketun hinnan. Lisäksi ylityksiä ennustetaan liikennejärjestelyissä. Jalankulun ja pyöräilyn väyliin on varattu 14,8 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 11,0 milj. euroa (74,3 %). Länsibaanaosuuden Kansalaistori-Kaisaniemi (pääradan alittavan tunnelin) toteutuksen käynnistämiseen oli varauduttu jo

tänä vuonna, mutta hankepäätöksen viivästyminen aiheuttaa määrärahojen käytön siirtymisen seuraavalle vuodelle.

Projektialueiden katuihin on talousarviossa käytettävissä yhteensä 73,5 milj. euroa, jonka ennustetaan ylittävän 1,0 milj. eurolla. Ylitykset tulevat Kalasatamasta ja Pasilaan osoitetusta määrärahasta. Etenkin Pasilaan kohdistuu merkittävää määrärahan ylityspainetta, koska lokakuussa avattavan kauppakeskuksen edellyttämät liikenneyhteydet muun muassa Veturitie ja tunneli tulevat maksamaan suunniteltua enemmän. Merkittävimmät kohteet Pasilassa ovat Pasilan keskus, Pasilan aseman joukkoliikenneterminaali, Veturitien eteläosa, Teollisuuskadun tunneli, Ratapihan korttelit ja Postipuiston katujen rakentamisen käynnistäminen.

Kruunusiltoihin on osoitettu 3,4 milj. euroa ja lisäksi ylitysoikeutta 1,6 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,7 milj. euroa. Kruunusiltojen toteutustavaksi on valittu allianssimalli, johon kuuluu myös katujen suunnittelu ja siksi määrärahaa jää käyttämättä. Allianssiurakoitsija on kilpailutusvaiheessa ja kehitysvaihe käynnistyy loppuvuodesta.

Uusiin projektialueisiin ja muuhun täydennysrakentamiseen ei talousarviossa ole osoitettu määrärahaa, mutta sopimusten edellyttämiin toimenpiteisiin käytetään 2,3 milj. euroa. Vaje katetaan muilta projektialueilta säästyvillä määrärahasiirroilla. Merkittävimmät kohteet ovat Tankovainion katujen toteutus ja Koivusaaren katujen suunnittelu.

Yhteishankkeisiin liikenneviraston kanssa on talousarviossa osoitettu 0,8 milj. euroa ja lisäksi toimialalla on käytettävissä vuonna 2018 käyttämättä jäänyttä määrärahaa 0,6 milj. euroa, yhteensä 1,4 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän 0,9 milj. euroa. Merkittävimmät kohteet ovat tiesuunnitelman laadinta Länsiväylälle Koivusaaren liittymään ja Lahdenväylälle Malmin eritasoliittymään.

Puisto- ja liikunta-aluehankkeisiin on talousarviossa varattu vuodelle 2019 yhteensä 27,1 milj. euroa, lisäksi vuodelta 2018 käyttämättä jäänyttä ylitysoikeutta on 2,0 milj. euroa, yhteensä 29,1 milj. euroa. Määrärahaa ennustetaan käytettävän yhteensä 27,4 milj. euroa (94,3 %).

Puistoihin ja liikunta-alueisiin, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi, on osoitettu euroa, yhteensä 20,9 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 17,8 milj. euroa (85,2 %).

Uusien puistojen ja puistojen peruskorjauksen osalta määrärahaa ennustetaan käytettävän 9,3 milj. euroa (75,6 %), johtuen muun muassa infran ja tonttien rakentumisaikatauluista ja osin rakennuttamisen resurssivajeesta, kun taas osa puistoista on vielä suunnitteluvaiheessa, joka on pitkittynyt johtuen esimerkiksi puistosuunnitelmasta tehdystä valituksesta.

Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden osalta määrärahan käyttö kohdistuu pääosin rakennettujen liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden välttämättömiin käyttökelpoisuuden edellyttämiin peruskorjauksiin, uusia kohteita ovat muun muassa Kivikon liikuntapuiston suunnittelu, Vuosaaren liikuntapuiston ja Lauttasaa- ren tekojään toteutus. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden hankkeet on priorisoitu yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa.

Projektialueiden puistojen ja liikunta-alueiden osalta määrärahaa ennustetaan käytettävän 9,9 milj. euroa, joka ylittää käytössä olevan määrärahan 1,7 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa on talousarviossa osoitettu yhteensä 6,8 milj. euroa. Tästä ennustetaan käytettävän 5,3 milj. euroa. Määrärahaa jää käyttämättä, koska osassa suurempia hankkeita käynnistäminen ja määrittelyvaiheen toteuttaminen on vienyt arvioitua enemmän aikaa ja kustannukset toteutuvat vasta kilpailutuksien jälkeen. Tällaisia hankkeita ovat asuntovuokrauksen järjestelmäuudistus ja asuntopalvelujen asukasvalintajärjestelmän uudistaminen.

Arvopapereihin on käytettävissä ylitysoikeudet mukaan lukien yhteensä 37,8 milj. euroa, josta ennustetaan käytettävän 17,2 milj. euroa. Hitas-osakkeiden hankkimisen osalta määrärahan ennustetaan ylittävän 0,5 milj. eurolla.

Talousarviossa arvioidaan myytävän rakennuksia ja osakehuoneistoja noin 8 milj. eurolla, josta investointiaan arvioidaan kirjattavan noin 3,0 milj. euroa. Rakennusten ja huoneistojen myyntiarvio vuodelle 2019 on yhteensä noin 43,2 milj. euroa, josta taseeseen arvioidaan kirjattavan noin 25 milj. euroa. Väestönsuojakorvauksia ennustetaan perittävän 0,1 milj. euroa.

Lähiöraho on lakkautettu ja määrärahat on siirretty Osallisuusrahastoon. Vuodelta 2018 käyttämättä jäänyttä lähiöraho rahaa on ylitysoikeutena kaupunkiympäristön toimialalle myönnetty tilinpäätöksen jälkeen 5,7 milj. euroa. Määrärahasta arvioidaan käytettävän 3,0 milj. euroa.

Liite

**Helsingin kaupunkistrategian
2017–2021 kaupunkitason
mittarit ja indikaattorit
3. kvartaalilla 2019**

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 mittarit ja indikaattorit 3. kvartaalilla 2019

Kaupunginhallitus hyväksyi 12.3.2018 kaupunkistrategian kaupunkitason mittarit. Kaupunginhallitus hyväksyi 18.3.2019 kehitettävät mittarit osaksi kaupunkistrategian mittareita. Kaupunginhallitus kehotti päätöksessään toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia ottamaan kehitettävät mittarit muiden kaupunkistrategian mittareiden tavoin huomioon strategiakauden talousarvioiden tavoitteita, toimenpiteitä ja toiminnan mittausta valmisteltaessa. Kaupunginhallitus kehotti toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia huolehtimaan mittareiden toteuttamisesta ja seurannasta sekä raporttoimaan kehitettävät mittarit aiemmin hyväksytyjen strategiamittareiden tapaan osana talouden ja toiminnan seurantaa vuonna 2020.

Kaupunkitason strategiamittareita on 49 ja ne on luokiteltu strategian teemakokonaisuuksien Kestävän kasvun turvaaminen, Uudistuvat palvelut ja Vastuullinen taloudenpito mukaisesti. Kaupunkitason mittarit ovat pääosin kaupunkikokonaisuutta ja useamman toimialan yhteisiä tavoitteita ilmentäviä. Kaupunkitason mittareihin vaikuttaa usean toimialan

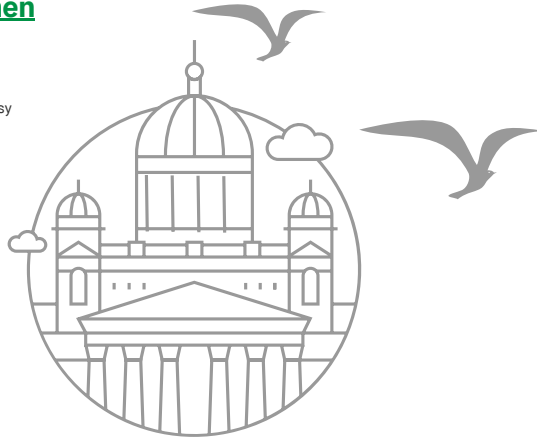
toiminta tai ilmiöllä/asialla on yhtä toimialaa laajempaa merkitystä. Kaupunkitason mittarit kytkeytyvät strategiakauden talousarviovalmisteluun ja suuntaavat resursseja.

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunkistrategian hyväksymisen yhteydessä 27.9.2017, että strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Vaikka pääosa mittareista päivittyy kerran vuodessa tai harvemmin, kaikki mittarit raportoidaan neljä kertaa vuodessa.

Seuraavilla sivuilla on raportoitu olemassa olevien kaupunkitason strategiamittareiden arvot. Kerran vuodessa seurannan yhteydessä raportoidaan tarkemmin alueiden ja väestöryhmien välisiä kehityskulkuja niiden mittareiden osalta, joissa se on mahdollista.

Kestävän kasvun turvaaminen

- Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot
- Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy
- Liikkumisen edistäminen
- Ekologisesti kestävä kehitys
- Kaupunkirakenteen toiminnallisuus
- Elinvoimaisuus, matkailu

Uudistuvat palvelut

- Asukaslähtöisyys ja osallisuus
- Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt
- Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt
- Yritystoiminta ja elinkeinoelämä
- Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen
- Digitaalisuus

Vastuullinen taloudenpito

Taloudellisesti kestävä kehitys

Kestävän kasvun turvaaminen

Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus

Omalla asuinalueella liikkuminen viikonloppuiltain turvallista 2018

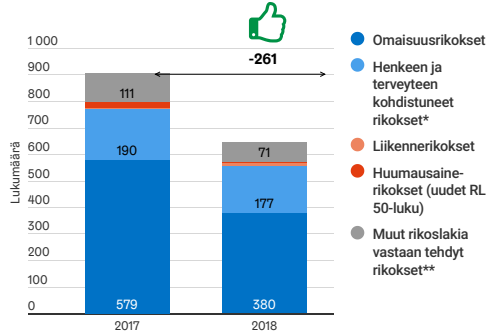
80,9 % | 3,5 %-yks.
enemmän kuin vuonna 2015

Asukkaiden halukkuus suositella Helsinkiä asuinpaikkana 2019, nettosuositteluindeksi

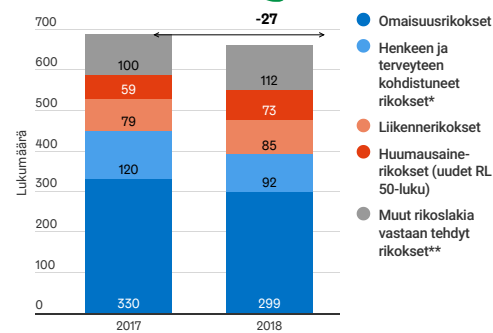
[Tietoja ei vielä saatavilla]

Rikoksilla oirehtivien nuorten määrä 2018

Alle 15-vuotiaat

15–17-vuotiaat

Alle 15-vuotiaat

236

Suhteutus Helsingin 10–14-vuotiaaseen väestöön (1/10 000) vuonna 2018

15–17-vuotiaat

424

Suhteutus Helsingin 15–17-vuotiaaseen väestöön (1/10 000) vuonna 2018

* Sisältää seksuaalirikokset. ** Sisältää rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisista ja yleistä järjestystä vastaan, rikokset rikoslain 42, 43 ja 44 lukua vastaan sekä muita rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus 2018

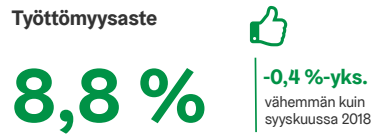

Elämänlaatunsa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus 2017

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

TYÖTTÖMYYS JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMYYS syyskuu 2019

Pitkäaikaistyöttömyys

4

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIYTYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

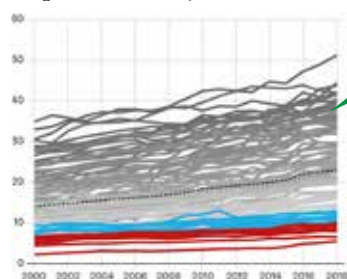
Eriytyminen koulutustason mukaan

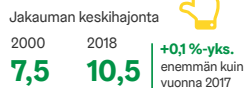
Indeksi ilmaisee, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitäisi asua eri alueella kuin nyt asuu, jotta jakauma olisi sama kuin toisella ryhmällä. Vain perustason suorittaneet vs. ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet Suomessa syntyneet.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2018, %

Jokainen viiva kuvaa yhtä osa-alueetta, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Kuviosta mukana vain yli 100 asutuskunnan alueet. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet.

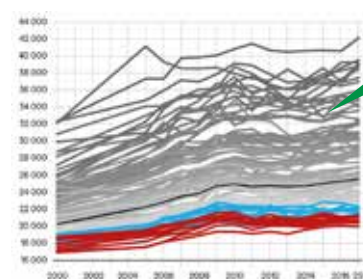
Eriytyminen tulotason mukaan

Alimpaan vs. ylimpään tulovidiennekseen (kvintiliin) kuuluvat henkilöt. Tulokäsite: käytettävissä oleva tulo kuluusyksikköä kohti. Tulokvintilit on laskettu Helsingin seudun tasolla.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Mediaanitulo (vuoden 2016 rahassa) Helsingin osa-alueilla 2000–2016

Jokainen viiva kuvaa yhtä osa-alueetta, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Kuviosta puuttuvat suurituloisimmat Karhusaari, Kaivopuisto ja Kuusisaari sekä pienituloisin Viikin Tiedepuisto, joka on opiskelijajä-alue. Mukana vain yli 100 asutuskunnan alueet.

5

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

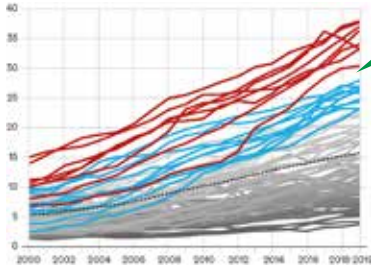
ALUEIDEN ERIYTYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

Eriytyminen etnisen taustan mukaan

2016 **27,3 %** 2019 **28,6 %**
 +0,2 %-yks.
 enemmän kuin vuonna 2018

Indeksi: Ulkomaalaistaustaiset vs kantaväestö. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain: Vieraskielisten osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2019, %

Jokainen viiva kuvaa yhtä osa-alueita, koko Helsingin luku merkitty katkoviivalla.

Jakauman keskihajonta

2000 **2,9**
 2019 **8,7**
 +0,3 %-yks.
 enemmän kuin vuonna 2018

Kuviossa mukana vain yli 100 asutun alueet.

Ennaltaehkäisevän toiminnan vaikuttavuus

Helsinkiäisten 18–64-vuotiaiden terveysasemien asiakkaiden indikaattoripisteet (2018)

Painoindeksi (BMI)

Verenpaine (Syst/Diast)

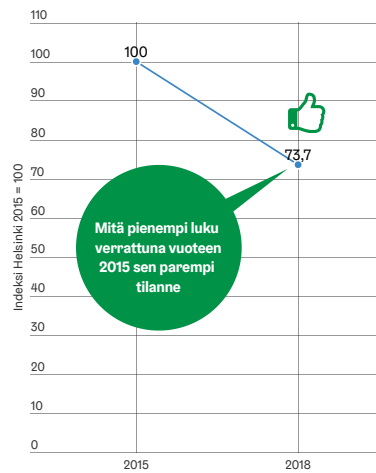
Tupakointi

Painoindeksi lasketaan pituus- ja painotiedon pohjalta. Painoindeksi on potilaan kotona tai terveysasemalla mittaama tai terveys-asemalla lääkärin tai hoitajan mittaama arvo. Verenpaine on potilaan kotona tai terveysasemalla mittaama tai käynnin yhteydessä lääkärin tai hoitajan mittaama kaksioismittauksen keskiarvo. Tupakointi on potilaan ilmoittama tieto.

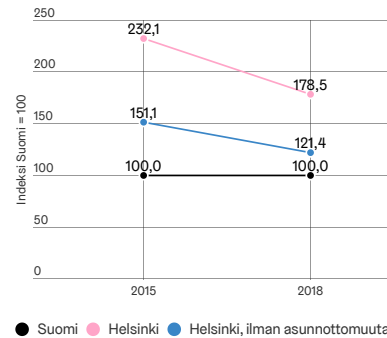
Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä 2018

Mitä pienempi luku verrattuna vuoteen 2015 sen parempi tilanne

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä verrattuna koko maahan 2018

Helsinki **178,5**

Helsinki, ilman asunnottomuutta **121,4**

Koska asunnottomuus keskittyy pääkaupunkiseudulle ja erityisesti Helsinkiin, esitetään huono-osaisuusindeksistä myös versio, jossa se jätetään pois.

Huono-osaisuusindeksi muodostuu seuraavista tiedoista

	Osuus vuonna 2018	Muutos vuoden 2015 jälkeen
Asunnottomat yksinäiset / 1 000 asukasta	2,8	-2,9
Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus, %	8,8	-5,0
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %	8,5	-2,1
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti (väh. 10 kk) saaneiden osuus, %	4,1	-0,8

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret vuoden 2017 lopussa

Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet 2018*

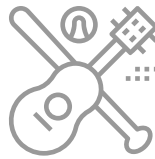

*Vuoden 2018 haussa järjestelmä ei laskenut mukaan varasijoilta paikan saaneita valmistavassa koulutuksessa. Vuoden 2019 haussa järjestelmä palautetaan taas vertailukelpoiseksi vuoden 2017 tietoon.

Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus 2019

8.-9.-luokkalaisten 2017*

*Vuoden 2019 tieto puuttuu toistaiseksi, koska harrastuneisuutta kartoitettiin eri tavalla kuin vuonna 2017.

Lasten ylipaino 4-vuotiaat (ISO-BMI 2018)*

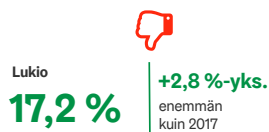

*Mittaria muutettu. Aiemmassa versiossa (2017 = 13,9 %) mukaan otettiin vain tarkastukset, joissa tarkastuskäynnille oli merkitty myös ylipainotieto raportointikoodilla (TL20, TL50, TLEY tai TLEI). Uudemmassa versiossa raportointikoodia ei huomioida, vaan mukaan otetaan kaikki tapaukset, joissa tarkastuspäivämäärälle löytyy pituus- ja painotieto.

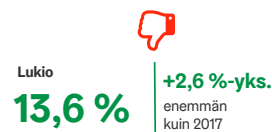
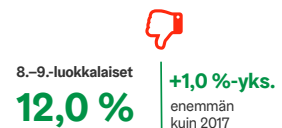
Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi 2019

MIELIALAONGELMAT

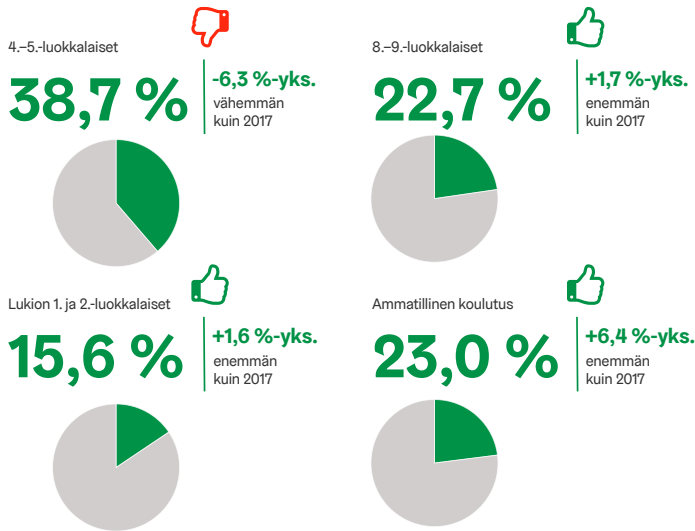

YKSINÄISYYS

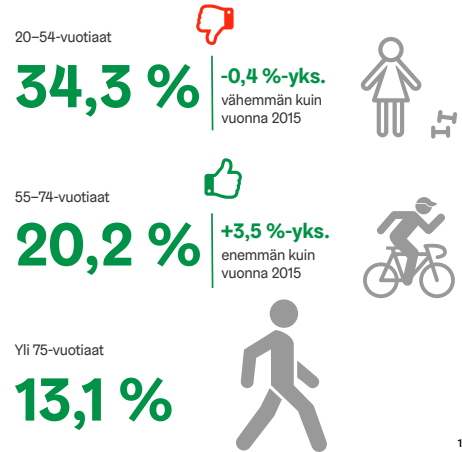

Liikkumisen edistäminen

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 2019

Varsinaista kuntoliikuntaa tai urheilua, esimerkiksi juoksu, hiihto, uinti tai pallopelit useita tunteja viikossa harrastavien osuus (%) 2018

10

Kestävän kasvun turvaaminen

Liikkumisen edistäminen

MOVE! FYYNINEN TOIMINTAKYKY 2018

20 m viivajuoksu, mediaani, min (Helsinki / kansallinen taso)

Tavoite on, että fyysisen toimintakyvyn mittaus-tulokset paranevat ja ovat kansallisten mediaani-tulosten yläpuolella

Etunojapunnerrusten määrä 60 sekuntiin, mediaani (Helsinki / valtakunnan taso)

Tyttöjen ja poikien etunojapunnerruksen suoritus eroaa toisistaan. Tytöt tekevät punnerrukset tukipisteensä polvet.

Alaselänojennus täysistunnassa, kyllä-suoritus (Helsinki / valtakunnan taso)

11

Liikkumisen edistäminen

Liikkumisen (kevyt, reipas, rasittava) ja paikallaanolon (makuullaolo, istuminen) %-osuudet valveillaolosta sekä unen määrä ja laatu (light sleep, deep sleep, heräämiset) ikäryhmittäin ja sukupuolittain, keskiarvo

Peruskoululaiset, LIITU 2018

Istuminen

Alakoulu, tytöt

46 %

Yläkoulu, tytöt

59 %

Alakoulu, pojat

48 %

Yläkoulu, pojat

62 %

Reipas ja rasittava liikunta

Alakoulu, tytöt

17 %

Yläkoulu, tytöt

9 %

Alakoulu, pojat

18 %

Yläkoulu, pojat

11 %

Liikkumishojelman tavoitteena on lisätä liikkumisen ja vähentää istumisen määrää.

Kevyt liikkuminen

Alakoulu, tytöt

31 %

Yläkoulu, tytöt

22 %

Alakoulu, pojat

28 %

Yläkoulu, pojat

21 %

Uni (tuntia, keskiarvo)

Alakoulu, tytöt

9,5

Yläkoulu, tytöt

9,1

Alakoulu, pojat

9,3

Yläkoulu, pojat

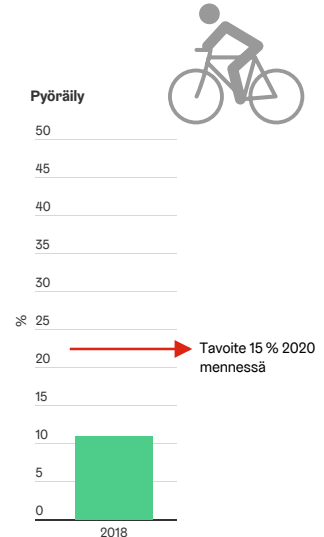
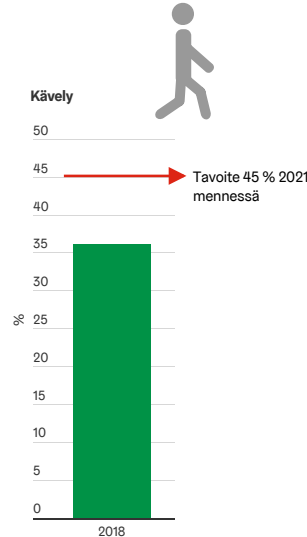
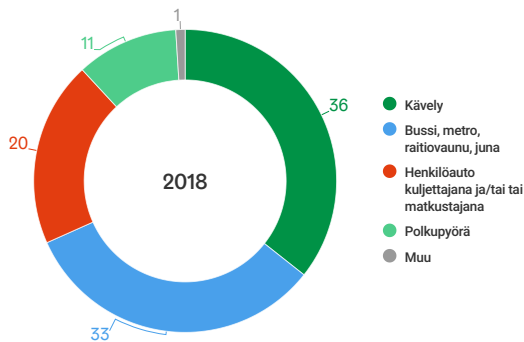
9,1

12

Liikkumisen edistäminen

Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa, % 2018

13

Ekologisesti kestävä kehitys

Helsingin kasvihuonekaasupäästöt 2018

Kokonaispäästöt (CO₂-ekv.)

2 559 000 t

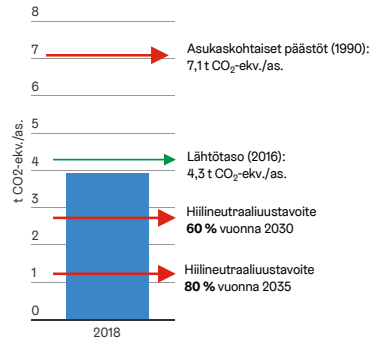
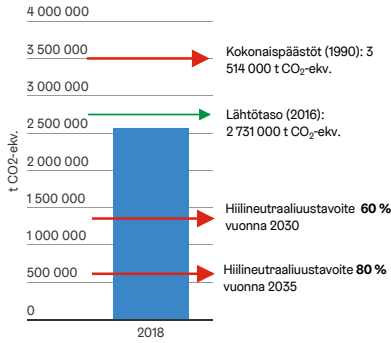
-109 000 t CO₂-ekv.
vähemmän kuin
vuonna 2017

Asukaskohtaiset
(CO₂-ekv./as.)

3,9 t

-0,2 t CO₂-ekv./as.
vähemmän kuin
vuonna 2017

14

Ekologisesti kestävä kehitys

Ilmanlaatu valituissa mittauspisteissä 2018

MÄKELÄNKATU

NO₂ (µg/m³):

32

1 µg/m³
vähemmän
kuin vuosi sitten

PM10 (kpl/vuosi):

20

sama kuin vuosi
sitten

MANNERHEIMINTIE

NO₂ (µg/m³):

28

1 µg/m³
enemmän kuin
vuosi sitten

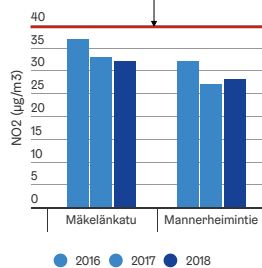
PM10 (kpl/vuosi):

15

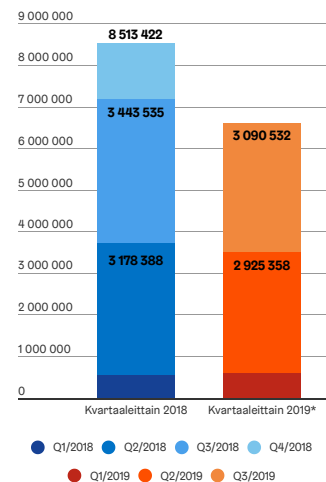

11 kpl/vuosi
enemmän kuin
vuosi sitten

Tavoite NO₂ ei ylitä **40 µg/m³**
(EU-direktiivi 2024)

Pyöräliikenteen määrä
automaattilaskentapisteissä Q3/2019*

Pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä, 12 laskentapistettä, koko vuosi 2018

8 513 422

+12,7 %
enemmän kuin
vuosi sitten

*Esplanadin mittarista ei ole saatu toukokuun jälkeen tietoja rikkoutumisen vuoksi. Todelliset pyöräilijämäärät ovat siis suuremmat toiselta ja kolmannelta neljännekseltä.

15

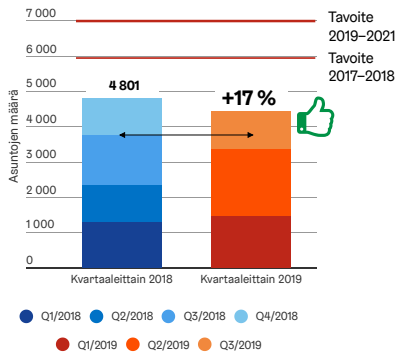
Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Valmistuneiden asuntojen määrä sekä hallinta- ja rahoitusmuoto Q1–Q3/2019

Asuntojen määrä Q1–Q3/2019

4 413

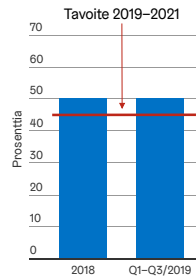
Strategian tavoite 2017–18: **6 000**
 Strategian tavoite 2019–21: **7 000**

Sääntelemättömät omistus- ja vuokra-asunnot

50,1 %

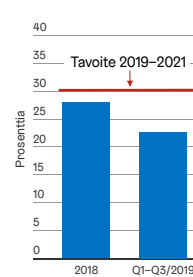
Strategian tavoite 2019–21: **45 %**

Välimuodon asuntoja

22,6 %

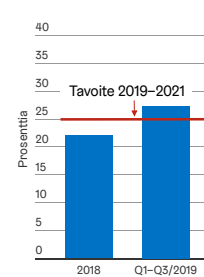
Strategian tavoite 2019–21: **30 %**

Ara-vuokra-asuntoja

27,3 %

Strategian tavoite 2019–21: **25 %**

16

Kestävän kasvun turvaaminen

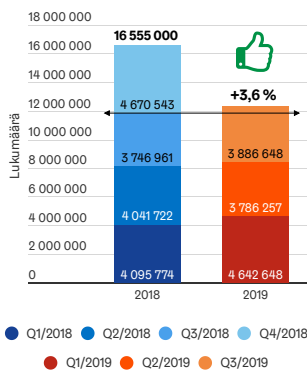
Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

Keskusta-alueella oleskelevien ja vierailevien ihmisten lukumäärä

Yhteensä Q1–Q3/2019

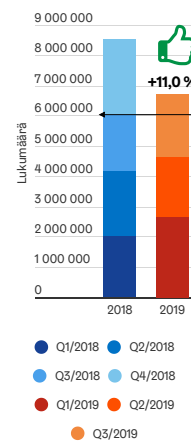
12 315 553

+3,6 %
 enemmän kuin vastaavaan aikaan vuosi sitten

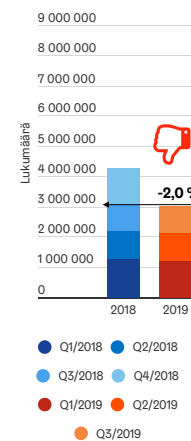

Kvartaaleittain

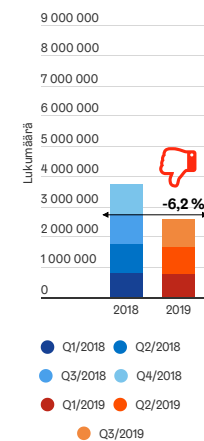
Narinkkatori

Forum

Aleksanterinkatu

17

Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

Kävelyyöhyke, 15 min

Harmaat alueet kuvaavat 15 minuutin kävelytäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1) tai lähikeskustasta (C3). Lauttasaari lisätty vaikka ei olekaan yleiskaavan mukainen lähikeskus.

Asukkaita:

30.9.2019: 363 664	• 31.12.2016: 350 460
(+3 341; +0,9 %)*	• 31.12.2017: 356 353 (+5 893; +1,7 %)
	• 31.12.2018: 360 668 (4 315; +1,2 %)

*Väestönmuutos viimeisten 12 kuukauden aikana.

Pyöräilyöhyke, 15 min

Harmaat alueet kuvaavat 15 minuutin pyöräilytäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1) tai lähikeskustasta (C3). Lauttasaari lisätty vaikka ei olekaan yleiskaavan mukainen lähikeskus.

Asukkaita:

30.9.2019: 629 093	• 31.12.2016: 609 104
(+5 611; +0,9 %)*	• 31.12.2017: 618 279 (+9 175; +1,5 %)
	• 31.12.2018: 624 459 (+6 180; +1,0 %)

18

Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

Joukkoliikennevyöhyke, liike- ja palvelukeskukset (C1), 20 min

Harmaat alueet kuvaavat 20 minuutin joukkoliikenne-etäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1).

Asukkaita:

30.9.2019: 514 539	• 31.12.2016: 498 636
(+3 873; +0,8 %)*	• 31.12.2017: 506 440 (+7 804; +1,6 %)
	• 31.12.2018: 511 469 (+5 029; +1,0 %)

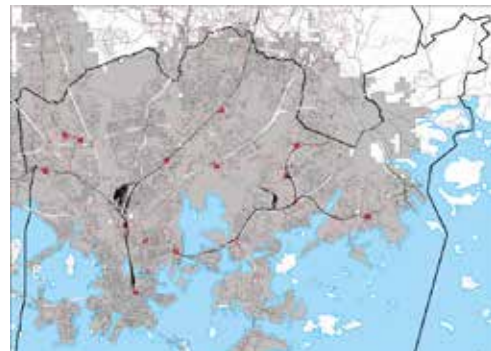
*Väestönmuutos viimeisten 12 kuukauden aikana.

Autovyöhyke, liike- ja palvelukeskukset (C1), 20 min

Harmaat alueet kuvaavat 20 minuutin autoetäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1).

Asukkaita:

30.9.2019: 630 170	• 31.12.2016: 610 190
(+5 596; +0,9 %)*	• 31.12.2017: 619 365 (+9 175; 1,5 %)
	• 31.12.2018: 625 579 (+6 214; +1,0 %)

19

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Uusien asukkaiden sijoittuminen raideliikenteen piiriin 1/2019–9/2019 *

Henkilöä

+2 254

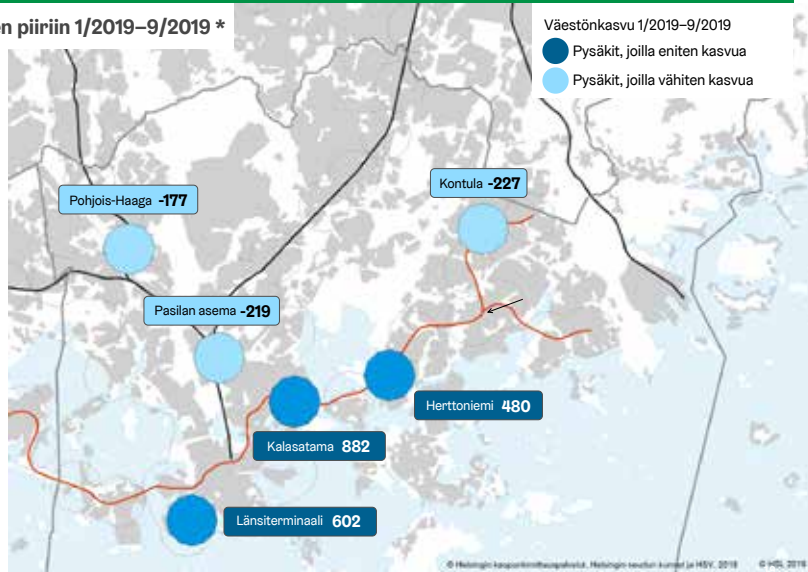
Väkiluku 31.12.2017: 412 368
(64,1 % koko Helsingin väkiluvusta)

Väkiluku 30.9.2019: 418 201
(64,1 % koko Helsingin väkiluvusta, ennakkotieto)

Väestönmuutos, %

Raideliikenne-
vyöhyke
+0,5 %
Koko kaupunki
(ennakkotieto)
+0,7 %

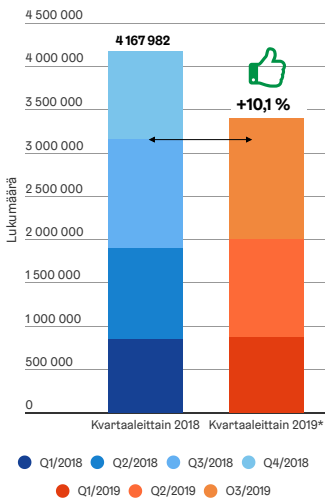

* Raideliikennevyöhyke: Alueet, jotka sijoittuvat korkeintaan 800 m etäisyydelle raideliikenteen (juna, metro, raitiovaunu) asemista tai pysäkeistä.

© Helsingin kaupunkirakennepalvelut, Helsingin seutun kunnat ja HSY, 2019 © HSL, 2019

Elinvoimaisuus, matkailu

Yöpymisteen määrät Q3/2019

*Ennakkotieto.

Tavoite: Matkailijoiden määrä lisääntyy samassa suhteessa kun Tukholmassa ja Kööpenhaminassa

Yöpymisteen määrän muutos 3. kvartaalilla 2019* edellisen vuoden 3. kvartaaliin verrattuna

Helsinki
10,1 % | +127 781

Tukholma (Q2/2018 verrattuna Q2/2019)
6,0 % | +153 239

Kööpenhamina (Q2/2018 verrattuna Q2/2019)
8,7 % | +198 082

Kongressien ja kongressivieraiden määrä 2018

Kongressien määrä

328

38
kongressia vähemmän kuin vuonna 2017

Kongressivieraat

46 844

24 890
vierasta vähemmän kuin vuonna 2017

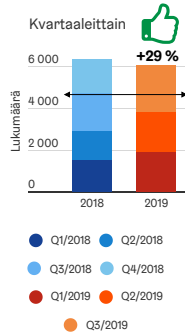
Elinvoimaisuus, matkailu

Työperusteinen maahanmuutto

1/2019–9/2019

6 068

(1 354) +29 %
enemmän kuin samaan aikaan vuosi sitten

Suomen kansalaisten aivovienti

Suomen kansalaisten, 25–54-vuotiaiden ulkomainen muutto Helsingistä ja Helsinkiin 2018 (maastamuuton / maahanmuuton erotus, henkilöä)

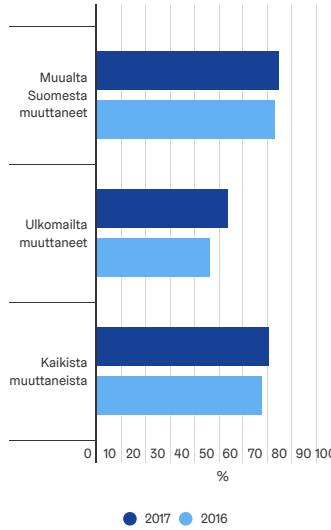
Ylempi korkeakouluaste

-257 | **57** henkilöä enemmän kuin vuonna 2017

Tutkijakoulutusaste

-11 | **10** henkilöä vähemmän kuin vuonna 2017

Työllisten osuus työkäisistä tulomuuttajista, 25–54-vuotiaat 2017

74,4 %

1,7 %-yks. enemmän kuin vuonna 2016

53,4 %

7,5 %-yks. enemmän kuin vuonna 2016

70,2 %

2,8 %-yks. enemmän kuin vuonna 2016

22

Uudistuvat palvelut

Asukaslähtöisyys ja osallisuus

Toimintakulttuurin muutos

Ulkoilmatapahtumien lupaprosessin läpimenoaika Q2/2019 (päivää)

8

6 päivää enemmän kuin Q1/2019

Terveysasemien asiakkaaksi tulon prosessi; Vuosaaren takaisinottoaika Q2/2019 (minuuttia)

3:12:42

10:45 minuuttia enemmän kuin Q1/2019

Osallistuvan budjetoinnin äänestysprosentti

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Asiakaskokemus/palvelutytyväisyys (asiakaskokemusindeksi)

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Asukasonallisuuden toteutuminen toimialoilla

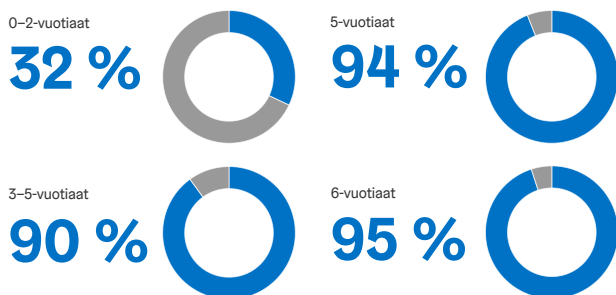
[Tietoja ei vielä saatavilla]

23

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste 2018

Lähikoulun perusopetuksen valinneiden osuus 2018

PISA-tulokset

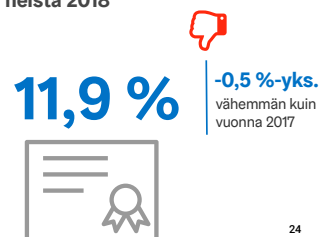
[Tulokset ei saatavilla. PISA tuloksia ei julkaista kaupunki- tai koulutasolla]

Lukioiden ylioppilas-kirjoitusten tulosten keskiarvo 2018

Vieraskielisten osuus Helsingin lukiosta ylioppilaaksi valmistuneista 2018

24

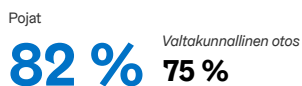
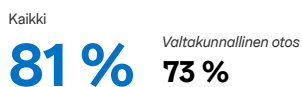
Oppiminen, koulutus, oppimisympäristö

Karvin valtakunnalliset oppimistulokset

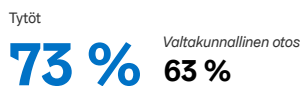
Alkumittaus, keskimääräinen pistemäärä Helsingissä

7lk A-englanti: taito tulkita tekstejä (vähintään hyvän osaamisen taso)

Taito tuottaa tekstejä (vähintään hyvän osaamisen taso)

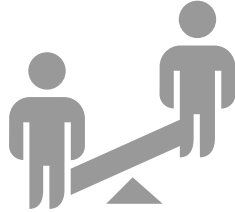
25

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt

Varhaiskasvatuksen laatu

Ei-kelpoisten lastentarhanopettajien* osuus 31.10.2018

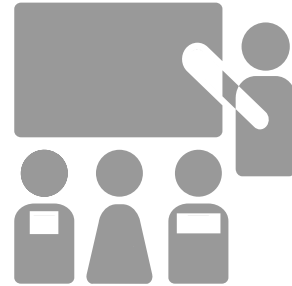
21 %

* Niiden lastentarhanopettajien, joilla ei ole tehtävää vastaavaa koulutusta, osuus kaikista lastentarhanopettajista.

Lastentarhanopettajien lähtövaihtuvuus 1.1.–31.10.2018

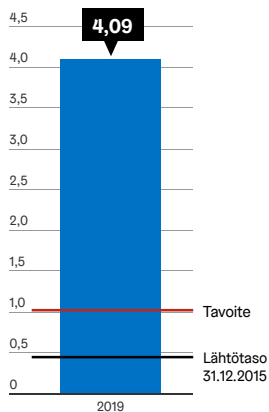
4,3 %

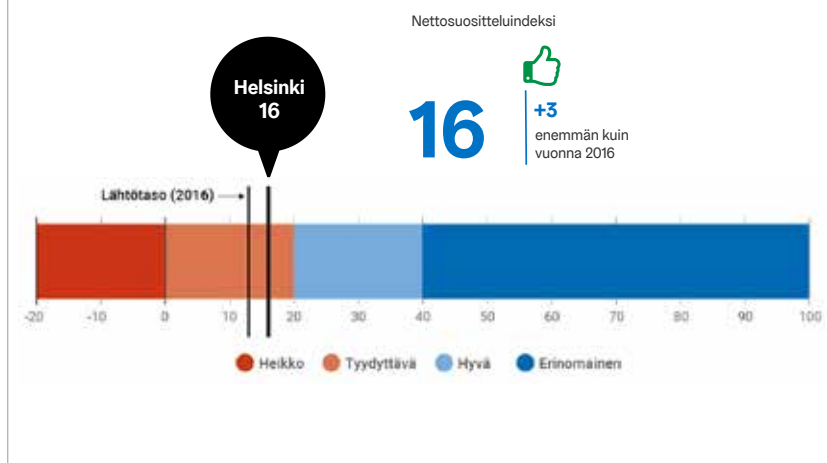
26

Yritystoiminta ja elinkeinoelämä

Helsingiläisten yksityisen sektorin koko-aikaisten työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun*

Yritysten halukkuus suositella Helsingiä sijaintipaikkana 2018

*Poiketen mittarin nimestä työpaikkojen lukumäärä on laskettu kaikkien eikä yksityisten työpaikkojen pohjalta, sillä yksityisiin työpaikkoihin liittyvää ajantasaista tietoa on ainoastaan saatavilla Helsingissä asuvien yksityisellä sektorilla työskentelevien henkilöiden osalta. Tämä kuitenkin jättää Helsingissä työskentelevien ja Helsingin ulkopuolella asuvien henkilöiden yksityiset työpaikat huomiotta.

27

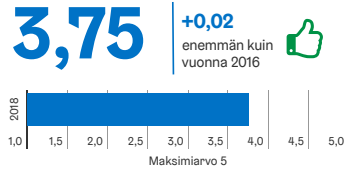
Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstökokemus ja johtaminen, Kunta 10 -tutkimus 2018

Ei vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin töissä

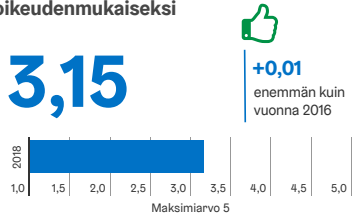
Työyhteisössä on sosiaalista pääomaa

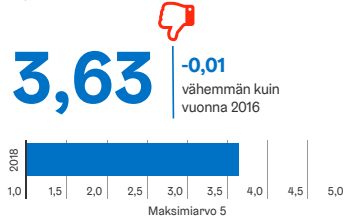
Kokee muutokset työssä myönteisiksi

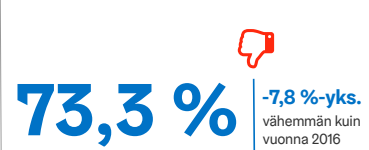
Päätöksenteko koetaan oikeudenmukaiseksi

Työn hallinta

Suosittelisi työnantajaa ystävälleen

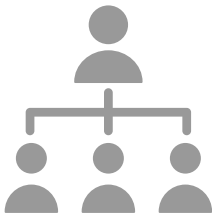

28

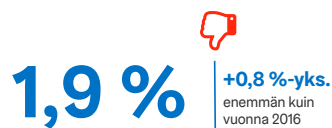
Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstökokemus ja johtaminen, Kunta 10 -tutkimus 2018

Henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen/ esimiestyöhön (sijoittuminen, 100 = paras)

On itse kokenut syrjintää: sukupuoli

On itse kokenut seksuaalista häirintää

29

Uudistuvat palvelut

Helsinki

Digitalisuus

Käyttäjättyytyväisyys kaupungin digitaalisiin palveluihin

[Tietoja ei vielä saatavilla]

Digikuilu

[Tietoja ei vielä saatavilla]

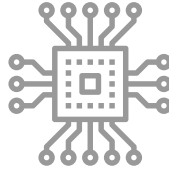

Avointen rajapintojen määrä, sisäiset/ulkoiset

Avoimet ulkoiset rajapinnat, kpl Tietojärjestelmät, kpl

24 / 774

Rajapintojen osuus tietojärjestelmistä **3,1 %**

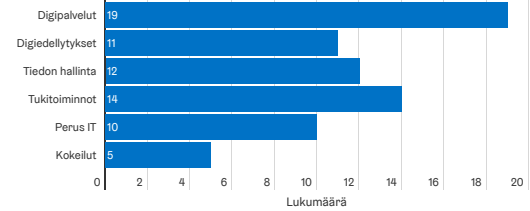

Avoimet sisäiset rajapinnat, kpl Tietojärjestelmät, kpl

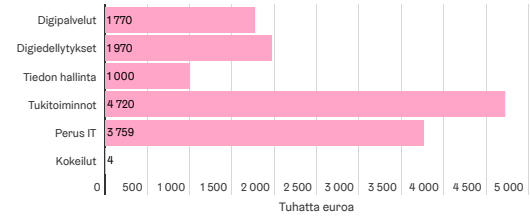
[Tietoja ei vielä saatavilla]

Digitaalisten palvelujen kehitys

Keskushallinnon ja kaupunkiyhteisten ohjelmien hankkeiden määrä

Hankkeen budjetti

Vastuullinen taloudenpito

Helsinki

Taloudellisesti kestävä kehitys

Taloudellinen kokonaistuottavuus (Ennuste 3/2019)

4 053 435 000 €

Ei saavuta tavoitetta vuotuisesta 0,5 % tuottavuuden kasvusta

Investointien tulorahoitusprosentti (vuosi-kate/investoinnit, Ennuste 3/2019)

84 %

3 %-yks. vähemmän kuin talousarviossa 2019

Työllisyysaste (2018)

74,0 %

+1,6 %-yks. enemmän kuin vuosi sitten

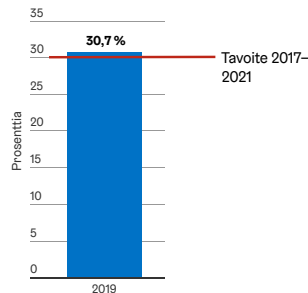
Lainakanta euroa/asukas (Ennuste 3/2019)

1 549

-144 € /as. vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2018

Yhteisöveron jako-osuus (2019)

Kassan riittävyys, päivää (Tilinpäätös 2018)

91

Tavoite on vähintään 50 päivää

Yksikkökustannukset (euroa) toimialojen palveluissa

[Tietoja ei vielä saatavilla]

31

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki

Postiosoite
PL 20
00099 Helsingin kaupunki

Puhelinvaihde 09 310 1641
kaupunginkanslia@hel.fi
hel.fi/kaupunginkanslia